

Obsah

I Usnesení, doporučení a stanoviska

STANOVISKA

Evropský hospodářský a sociální výbor

496. plenární zasedání EHSV ve dnech 26. a 27. února 2014

2014/C 214/01	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Na cestě k vyváženějšímu územnímu rozvoji v EU (stanovisko z vlastní iniciativy)	1
2014/C 214/02	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Integrovaná produkce v Evropské unii (stanovisko z vlastní iniciativy)	8
2014/C 214/03	Stanovisko specializované sekce Vnější vztahy k tématu Obchodní vztahy mezi EU a Marokem (stanovisko z vlastní iniciativy)	13

III Přípravné akty

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

496. plenární zasedání EHSV ve dnech 26. a 27. února 2014

2014/C 214/04	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke směrnici Rady, kterou se mění směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty, pokud jde o standardizované příznání k dani COM(2013) 721 <i>final</i> – 2013/0343 (CNS)	20
2014/C 214/05	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) č. 1215/2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech COM(2013) 554 <i>final</i> – 2013/0268 (COD)	25
2014/C 214/06	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Otevření systémů vzdělávání: nové technologie a otevřené vzdělávací zdroje jakožto prostředky inovativní výuky a učení pro všechny COM(2013) 654 <i>final</i>	31

2014/C 214/07	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu doporučení Rady o rámci pro kvalitu stáží COM(2013) 857 <i>final</i>	36
2014/C 214/08	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského Parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 94/62/ES o obalech a obalových odpadech za účelem omezení spotřeby lehkých plastových nákupních tašek COM(2013) 761 <i>final</i> – 2013/0371 (COD).	40
2014/C 214/09	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) č. 525/2013, pokud jde o technické provedení Kjótského protokolu k Rámcové úmluvě OSN o změně klimatu COM(2013) 769 <i>final</i> – 2013/0377 (COD) . . .	44
2014/C 214/10	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Roční analýza růstu 2014 COM(2013) 800 <i>final</i>	46
2014/C 214/11	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k pozměněnému návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti COM(2013) 932 <i>final</i> – 2010/0095 (COD)	55

I

(Usnesení, doporučení a stanoviska)

STANOVISKA

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

496. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ EHSV VE DNECH 26. A 27. ÚNORA 2014

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Na cestě k vyváženějšímu územnímu rozvoji v EU (stanovisko z vlastní iniciativy)

(2014/C 214/01)

Zpravodaj: pan NILSSON

Dne 9. července 2013 se Evropský hospodářský a sociální výbor, v souladu s čl. 29 odst. 2 jednacího řádu, rozhodl vypracovat stanovisko z vlastní iniciativy k tématu

Na cestě k vyváženějšímu územnímu rozvoji v EU.

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 12. února 2014.

Na 496. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 26. a 27. února 2014 (jednání dne 26. února), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 230 hlasy pro, 4 hlasy byly proti a 3 členové se zdrželi hlasování.

1. Závěry

1.1 Na prvním Evropském venkovském parlamentu (tj. fóru evropských a národních venkovských organizací), jež EHSV pořádal dne 13. listopadu 2013, bylo učiněno prohlášení „**Celá Evropa musí být živá**“. Venkovské oblasti mohou prostřednictvím vhodných politik vzkvétat a stejně jako města přispívat k blahobytu v Evropě. Parlament požádal o víceoborové politiky na místní úrovni přizpůsobené jednotlivým zeměpisným oblastem, které by vycházely z účasti a partnerství.

1.2 Toto stanovisko se k tomuto problému staví čelem a vzhledem k rostoucí nerovnováze mezi územními celky v jednotlivých státech i regionech požaduje vyváženější rozvoj, aby se všechny části EU mohly podílet na územní soudržnosti jakožto cíli stanoveném v Lisabonské smlouvě.

1.3 Nejkritičtější hrozbu pro venkovské ekonomiky lze spatřovat ve vyliďňování. Mnoho venkovských oblastí je vyliďňováním vážně postiženo. V některých zemích a oblastech dosahují zaznamenané údaje dramatické výše: vyliďňování se pohybuje okolo 1 %, někdy i více. Situace je však velmi nerovnoměrná. Většina venkovských oblastí EU úbytek obyvatelstva nezaznamenává a jsou pro lidi a podniky i nadále atraktivním místem.

1.4 EHSV zdůrazňuje, že na všech úrovních je nutné přijmout důrazná politická opatření k řešení ekonomických a sociálních důsledků vyliďňování. Důraz by měl být kladem na **pracovní místa, infrastrukturu a služby** a podpořit by ho měly integrované politiky rozvoje venkova na všech úrovních (evropské, státní, regionální) usilující o využívání místních vnitřních zdrojů. Mělo by se plně využít všech programů EU, zejména politiky soudržnosti a jejích nástrojů rozvoje venkova a místního rozvoje, jako je např. Leader či komunitně vedený místní rozvoj. Členské státy musí vyčlenit finanční prostředky pro oblasti nejvíce zasažené vyliďňováním.

1.5 Každé politické rozhodnutí se zeměpisným rozměrem by mělo být posouzeno s ohledem na jeho územní dopad. Větší pozornost by se měla věnovat stávajícím environmentálním a socioekonomickým posouzením a měly by být stanoveny nové kvantitativní a kvalitativní ukazatele.

1.6 Současně s rozvojem primárního sektoru je zapotřebí politický rámec pro diverzifikaci a podporu podnikatelské činnosti prostřednictvím investic, inovací a poznatků. V některých oblastech, např. u potravin a energie, by se měly propagovat krátké dodavatelské řetězce. Zvážit by se měly taktéž pobídky k decentralizaci.

1.7 Životně důležité je vytváření pracovních příležitostí. V praxi se musí zaručit právo na vzdělávání a odbornou přípravu, a to tak, že se bude investovat do příslušných zařízení na podporu znalostí a technologie. Hlavním zájmem by mělo být vytváření atraktivních pracovních míst pro mladé lidi. Je zapotřebí posílit stabilitu venkovských oblastí vytvořením podmínek, které usnadní nástup mladých zemědělců. Měl by se uvolnit potenciál žen jakožto pracovníků a podnikatelek. Zaměstnávání legálních přistěhovalců – pokud bude podpořeno doprovodnými antisegregačními opatřeními – by mohlo být příležitostí k jejich začlenění jako aktivních aktérů rozvoje venkova.

1.8 Ke snížení geografických nerovností a zatraktivnění venkovských oblastí pro lidi a podniky je nutné investovat do infrastruktury, tj. do efektivní dopravy a komunikačních (včetně vysokorychlostního připojení) a energetických propojení.

1.9 Další klíčovou podmínkou zatraktivnění venkovských oblastí a snížení územní nerovnováhy je odpovídající nabídka služeb, a to jak komerčních služeb, tak sociálních služeb obecného zájmu. Naléhavě nutné je investovat nejen do různých typů zdravotních, vzdělávacích a pečovatelských zařízení, ale i do kulturních a dalších volnočasových aktivit.

1.10 EHSV se domnívá, že základním předpokladem dosažení lepší územní rovnováhy v Evropské unii je participativní demokracie. Lidé žijící ve venkovských oblastech a organizace, které je zastupují, by měli být zapojeni do plánování a uskutečňování politik územní soudržnosti a činností s ní souvisejících. Měla by se účinně uplatňovat zásada partnerství strukturálních fondů EU a měla by být rozšířena i na další oblasti politiky.

1.11 EHSV jakožto most mezi institucemi a občanskou společností podporuje myšlenku opakovat pořádání Evropského venkovského parlamentu jakožto evropského venkovského fóra s širším zastoupením a chce se na této iniciativě podílet.

2. Důvody pro předložení stanoviska z vlastní iniciativy

2.1 Hlavním cílem tohoto stanoviska EHSV je prezentovat důvody pro posuzování územního dopadu příslušných politik EU, aby se řešilo vyliďňování určitých venkovských oblastí.

3. Úvod

3.1 Různé kultury, jazyky a historie: Evropská unie je velmi rozmanitá, existují však společné zásady a ideály, které nás všechny spojují a které jsou zakotveny v článku 2 Smlouvy⁽¹⁾. Důstojná práce, přístup k hospodářským a sociálním službám obecného zájmu a vysoké environmentální normy jsou základními potřebami ve všech regionech.

3.2 Podmínky však nejsou v celé EU stejné. Nerovnosti mohou zahrnovat historické odlišnosti a zděděné kulturní systémy, kontrastující politické systémy, odlišné modely socioekonomického vývoje či řadu kombinací těchto faktorů. Je nutné důkladněji poznat složité jevy zeměpisných nerovností a jeho dopady na politiky a přístupy.

⁽¹⁾ V článku 2 Smlouvy o EU se uvádí, že „Unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin“. Členskými státy je společná „společnost vyznačující se pluralismem, nepřipustností diskriminace, tolerancí, spravedlností, solidaritou a rovností žen a mužů“.

3.3 Venkovské oblasti se setkávají se stejným problémem: ve své schopnosti vytvářet kvalitní udržitelná pracovní místa zaostávají za městskými oblastmi⁽²⁾. Příjmy jsou v průměru o 25–30 % nižší než v městských oblastech, ve střední a východní Evropě může rozdíl dosáhnout až 50 %. Je v nich méně pracovních příležitostí a navíc v užší škále ekonomických činností. Špatná infrastruktura, včetně nízké kvality širokopásmové komunikace, malá dostupnost komerčních a sociálních služeb a chybějící vzdělávací zařízení, zařízení pro odbornou přípravu a kulturní a sportovní zařízení přispívají ke značnému odlivu venkovského obyvatelstva, zejména mladých lidí a převážně mladých žen.

3.4 Celková situace však není tak bezúspěšná. V období 2000–2010 zaznamenaly převážně venkovské oblasti v průměru o něco vyšší růst než městské oblasti⁽³⁾. To je rovněž odrazem mnoha zajímavých způsobů využívání vnitřních a jiných místních zdrojů, jimiž se venkovským komunitám podařilo řešit výzvy a dosáhnout pozitivních výsledků⁽⁴⁾. Při nedávných krizích se venkovské oblasti ukázaly jako stabilnější a projevily vyšší míru odolnosti. Nedávná studie rovněž ukázala, že v důsledku nákladů způsobených dopravními zácpami a vysokého nájemného se ekonomické činnosti začínají šířit do méně rozvinutých (často venkovských) regionů.⁽⁵⁾

3.5 Nevyvážený rozvoj evropských států, regionů a venkovských a městských společenství je jednou z největších výzev. Země střední a jihovýchodní Evropy v procesu přistoupení k EU znovu objevily úlohu, již by v jejich regionech a místních společenstvích mohly hrát **zodpovědné územní subjekty**, a místní a regionální rozvoj se pro ně nyní stal hlavní oblastí zájmu. Zájem o místní a regionální rozvoj byl oživen rovněž v jiných evropských regionech.

3.6 Řídce zalidněné oblasti a opuštěné vesnice se nacházejí v celé Evropě a tento problém je společný i těm nejmenším zemím. Tyto řídké osídlené oblasti mají specifické rysy a potřeby. I přes své rozdíly však musejí řešit přinejmenším čtyři společné problémy: zeměpisná izolovanost a související vysoké náklady na dopravu, demografické problémy (emigrace, stárnutí a nízká míra plodnosti), slabá a nepružná struktura hospodářství a nízký průměrný příjem někdy doprovázený kritickou venkovskou chudobou.

3.7 Stanovisko se snaží stručně popsat, jak mohou venkovské oblasti přispět k územní a sociální soudržnosti prostřednictvím využívání svých vnitřních zdrojů v rámci integrované rozvojové politiky, a překonat tak hospodářskou krizi, zachovat a vytvářet pracovní místa a chránit životní prostředí. Rozhodující úlohu hrají v řadě regionů zemědělství a zemědělsko-potravinářský průmysl. Je však zapotřebí vyšší diverzifikace. Všechna odvětví musí být schopná přispět, pokud budou mít podporu cílených politických opatření.

4. Obecné připomínky

4.1 Výzvy pro tvůrce politik EU

4.1.1 Opatření týkající se hospodářské, sociální a územní soudržnosti stanovená v článcích 174–178 Lisabonské smlouvy stanoví harmonický vývoj EU a snižování rozdílů v rozvoji, přičemž se zaměřují na oblasti znevýhodněné přírodními nebo demografickými podmínkami a vyzývají členské státy, aby prováděly a koordinovaly své hospodářské politiky tak, aby dosahovaly uvedených cílů.

4.1.2 Podle Evropské komise má územní soudržnost zabezpečit harmonický rozvoj Evropy jako celku a zajistit, aby Evropané mohli vytěžit maximum z charakteristických rysů různých evropských regionů. Územní soudržnost je tedy prostředkem, který činí z rozmanitosti výhodu, jež přispívá k udržitelnému rozvoji celé EU⁽⁶⁾.

4.1.3 Regiony zahrnují jak dynamické, tak problémové oblasti. Je obtížné nalézt rovnováhu mezi politickou a územní soudržností, neboť regiony jsou ze své povahy heterogenní. Proto je zapotřebí politické perspektivy založené na spolupráci mezi regiony a koordinaci různých odvětvových politik v partnerství s územními subjekty. Klíčovým prvkem každého přístupu regionální politiky je rovněž zásada subsidiarity, jelikož je vždy vhodnější řešit specifické komunální problémy na místní úrovni.

⁽²⁾ Viz např. informační zpráva CESE 452/2011, zpravodaj: pan Narro, a Úř. věst. C 376, 22.12.2011, s. 25–31.

⁽³⁾ Pátá zpráva o hospodářské, sociální a územní soudržnosti.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 132, 3.5.2011, s. 82–86.

⁽⁵⁾ ESPON (2013). Program CAEE – The case for agglomeration economies in Europe, Project 2013/2/1.

⁽⁶⁾ Evropská komise, Generální ředitelství pro regionální politiku, 2008.

4.1.4 Co se týče politiky EU, je nejdůležitějším nástrojem zemědělství a rozvoje venkova společná zemědělská politika. Neměla by však být jediným nástrojem – členské státy by se na udržitelnost venkovských oblastí měly zaměřit rovněž při přípravě operačních programů jiných fondů.

4.2 Vylidňování

4.2.1 Statistiky EU ⁽⁷⁾ ukazují, že v letech 2008 a 2009 zaznamenaly evropské venkovské oblasti jen nepatrný nárůst počtu obyvatel (0,1–0,2 %). V letech 2010 a 2011 počet venkovského obyvatelstva stagnoval, zatímco počet obyvatel městských regionů vzrostl zhruba o 0,5 %. Situace je však velmi nerovnoměrná. V mnoha venkovských oblastech počet obyvatelstva v posledních pěti letech vzrostl. V roce 2011 počet venkovského obyvatelstva průměrně vzrostl v 8 z 27 zemí. Velmi negativní čísla byla ve stejném roce naopak zaznamenána zejména v Lotyšsku a Litvě, kde počet venkovského obyvatelstva klesl o 2 %, a dále v Bulharsku (– 1 %). V Portugalsku, Německu, Rumunsku a Maďarsku dosahovala okolo – 0,5 %.

4.2.2 Pokud analyzujeme region po regionu (NUTS III), jsou čísla ještě dramatičtější. Ve zhruba 100 z 1 300 takových oblastí došlo v období 2007–2011 k 5 % (a v některých případech i vyššímu) úbytku počtu obyvatel. Většina z nich se nachází ve výše uvedených zemích. Bulharsko, Litva a Lotyšsko se vymykají trendu, vylidňování je zde obecně vysoké. V Německu jsou tyto regiony soustředěny do východní a v Portugalsku do centrální části.

4.2.3 Statistiky rovněž ukazují, že obyvatelstvo je v EU rozmístěno výrazně nerovnoměrně, z čehož plynou obrovské rozdíly mezi průměrnou hustotou zalidnění jednotlivých regionů a mezi městskými a venkovskými oblastmi. Nejnezpokojivějším demografickým rysem je však pravděpodobně překvapivě nízká hustota zalidnění některých regionů oproti stavu před 50–100 lety. Vylidnění je nutné považovat za nejkritičtější hrozbu pro venkovskou ekonomiku, a to nejen protože omezuje možnosti růstu, způsobuje environmentální problémy, ovlivňuje sociální strukturu a komplikuje poskytování veřejných služeb, ale také protože může ohrozit samotnou existenci malých měst a vesnic jakožto obydlí sídel.

4.2.4 Tato tendence pokračuje. S velmi rychlým růstem měst v důsledku umístění průmyslu a služeb je spojen odliv pracovní síly z venkovských oblastí. Restrukturalizace zemědělských činností podněcuje další migraci z venkova do měst. Vysídlování může být rovněž způsobeno rozsáhlými investicemi do infrastruktury. Vylidňování venkova, při němž odliv obyvatel z venkova převyšuje přirozený růst, způsobuje pokles počtu obyvatel na kritickou úroveň a rovněž demografické stárnutí.

4.2.5 Vylidňování venkova má různé typy environmentálních dopadů. Když například lidé opustí určitou oblast, převládne v ní jeden typ přírodního stanoviště, který nahradí rozmanitou mozaiku krajinných typů udržovaných člověkem. Tato „ekologická homogenizace“ může vést k poklesu biologické rozmanitosti na místní úrovni. Mezi další typy environmentálních dopadů patří degradace půdy následkem špatné údržby teras v horských oblastech, jako je tomu např. v širokých pásmech Středomoří a jihovýchodní Evropy.

4.2.6 Kromě toho se v souvislosti s vylidňováním upozorňuje na další záležitosti, např. hospodaření s lesy a rizika lesních požárů ve Středomoří a potenciální bezpečnostní problémy na vnějších hranicích EU.

4.3 Úloha organizované občanské společnosti

4.3.1 EHSV již dříve zdůraznil, že **participativní demokracie** uznávaná jako jedna ze zásad demokratického fungování Unie je nezbytnou podmínkou dosažení lepší územní rovnováhy v Evropské unii ⁽⁸⁾. Zástupci organizované občanské společnosti by měli mít možnost podílet se na regionální a místní úrovni odpovědným a průhledným způsobem na definování a provádění politik a činností v oblasti územní soudržnosti. Měla by se účinně uplatňovat zásada partnerství strukturálních fondů EU a měla by být rozšířena i na další oblasti politiky, jež mají dopad na venkovské oblasti.

4.3.2 Tradiční sociální partneři a socio-profesní organizace mají na jedné straně klíčovou roli při řešení rostoucí územní nerovnováhy prostřednictvím podpory zaměstnanosti a podniků, které zlepšují pracovní a životní podmínky.

⁽⁷⁾ Rural development – Yearbook on Regional statistics, str. 238 a dále, Eurostat.

⁽⁸⁾ Úř. věst. C 228, 22.9.2009, s. 123–129.

4.3.3 Na druhé straně je po celé Evropě na vzestupu venkovské hnutí. V některých zemích se objevilo teprve nedávno, v jiných existuje již mnoho let. (Jeho průkopníky je třeba hledat především v severní Evropě.) Na vnitrostátní úrovni se tato hnutí organizují do federací a sítí zahrnujících jak tradiční socio-profesní organizace, tak nové iniciativy na místní úrovni. Dávají pomocí přístupu zdola nahoru hlas lidem žijícím ve venkovských oblastech a podporují nové podniky a organizují místní produkci a služby.

4.3.4 EHSV uspořádal v listopadu 2013 první tzv. Evropský venkovský parlament⁽⁹⁾ neboli fórum pro národní a evropské organizace zapojené do venkovských otázek, jehož smyslem je posílit venkovské hnutí a v Evropě a dát mu společný hlas. Zaměřuje se hlavně na ovlivňování evropské politiky venkova, zlepšení dialogu mezi politickými činiteli a místní úrovní a výměnu osvědčených postupů.

4.3.5 EHSV, jenž představuje institucionální most k občanské společnosti, by mohl umožnit lidem žijícím ve venkovských oblastech a jejich organizacím sehrát vedoucí úlohu v procesu utváření a provádění politik venkova. Výbor tedy podporuje myšlenku opakovat pořádání Evropského venkovského parlamentu, tj. evropského venkovského fóra rozšířeného i na socio-profesní organizace a sociální partnery, a chce se na této iniciativě podílet. Tento parlament by rovněž mohl sloužit jako vazba na jeho styčnou skupinu.

4.4 Posuzování územního dopadu

4.4.1 EHS již dříve navrhl, aby se právní předpisy, politiky a programy Evropské unie analyzovaly z hlediska jejich dopadu na územní soudržnost. Komise má zvláštní odpovědnost za provádění tohoto posouzení dopadu, jehož by se měly aktivně účastnit všechny dotčené subjekty⁽¹⁰⁾.

4.4.2 Tento návrh nedávno zopakoval Výbor regionů, který požádal, aby „odvětvové politiky hned od začátku posuzovaly územní rozměr svých opatření stejnou měrou jako ekonomické, ekologické a sociální dopady“, a vyzval k využívání „spolupráce místních a regionálních orgánů v souvislosti s nasměrováním konzultací k zainteresovaným i dotčeným subjektům“⁽¹¹⁾.

4.4.3 Tuto koncepci posouzení dopadu již obsahují různá horizontální ustanovení ve Smlouvě o fungování Evropské unie (články 8 až 12). V těchto ustanoveních se uvádí, že „při vymezování a provádění svých politik a činností přihlíží Unie“ k požadavkům spojeným se sociálním rozměrem, rovností žen a mužů, životním prostředím, ochranou spotřebitelů a zákazem diskriminace.

4.4.4 Tvůrci politik by si při přijímání rozhodnutí měli položit jednu otázku: Jaký dopad tohoto aktu lze očekávat? Přivede více lidí do měst, nebo je udrží na venkově? Okamžitě schváleny by měly být pouze ty politiky, které zlepšují územní rovnováhu nebo ji přinejmenším nemění. Jakékoliv rozhodnutí, které by tuto rovnováhu narušilo tím, že by zvýšilo koncentraci obyvatel do měst, by mělo podléhat posouzení dopadu, z něhož by vyplynulo, že jeho přínosy převažují nad tímto nedostatkem.

4.4.5 Mělo by se provést posouzení dopadu odvětvových politik, zejména dopravní politiky, politiky v oblasti IKT, energetické politiky, environmentální politiky, zemědělské politiky, obchodní politiky, politiky hospodářské soutěže a výzkumné politiky⁽¹²⁾.

4.4.6 Komise by za tímto účelem měla zaručit, že se bude věnovat náležitá pozornost územnímu rozměru ve strategickém posuzování vlivů na životní prostředí⁽¹³⁾ a pokynům pro posuzování dopadu. Mimoto je však nutné vytvořit další specifické kvantitativní a kvalitativní ukazatele, a to nejen co se týče socioekonomického či environmentálního rozměru, ale i rozměrů méně měřitelných, jako je např. úbytek tradičních dovedností.

5. Konkrétní připomínky

5.1 Dobře vyvážený územní rozvoj znamená vyrovnanější a udržitelnější využívání přírodních zdrojů, které přináší ekonomické zisky z menšího nahromadění a nižší náklady. Prosperita ve venkovských oblastech bude ve velké míře záviset na schopnosti mobilizovat občany a místní zdroje a zároveň na rozvoji lokalizačních faktorů, jež ztraktivní životní a ekonomické podmínky pro lidi a podniky. Záporné úspory či negativní externality městských aglomerací jsou v rozporu s vyhlídkami na dobrou kvalitu života pro všechny.

⁽⁹⁾ Evropský venkovský parlament vychází z koncepce švédského Venkovského parlamentu, který existuje více než 20 let. Toto fórum se koná jednou za dva roky a skládá se z národních venkovských organizací (socio-profesních a jiných) a z místních komunitních skupin.

⁽¹⁰⁾ Úř. věst. C 228, 22.9.2009, s. 123–129.

⁽¹¹⁾ Úř. věst. C 280, 27.9.2013, s. 13–18.

⁽¹²⁾ Úř. věst. C 376, 22.12.2011, s. 15–18.

⁽¹³⁾ Úř. věst. L 197, 21.7.2001, s. 30–37 (není k dispozici v češtině).

5.2 Paralelně k nadmíru využívaným městským a příměstským oblastem existuje mnoho venkovských oblastí s nevyužitým rozvojovým potenciálem. V odlehlých oblastech ležících daleko od velkých měst hrají klíčovou úlohu v poskytování přístupu ke službám malá a středně velká města, a zajišťují tak pokračující atraktivitu těchto oblastí pro život. Udržení těchto venkovských středisek bude mít velký význam pro zvládnání zániku služeb a přílivu obyvatel z menších vesnic v přilehlé oblasti – podmínkou bude zajištění vyhovující veřejné dopravy.

5.3 Tržní síly nemohou samy o sobě poskytnout pobídky, které jsou nutné k nápravě současného trendu. Proto je nutné přijmout na všech politických úrovních opatření k řešení ekonomických a sociálních důsledků vylidňování a k zatraktivnění venkovských oblastí pro lidi i podniky. Je zapotřebí vyváženého souboru pobídek, které by stimulovaly investice, inovace a poznatky a vytvářely příležitosti k životu a práci ve venkovských oblastech. Důraz by měl být kladem na pracovní místa, infrastrukturu a služby a podpořit by ho měly integrované politiky rozvoje venkova na všech úrovních (evropské, státní, regionální).

5.4 Mělo by se plně využít všech programů EU, zejména politiky soudržnosti a jejích nástrojů rozvoje venkova a místního rozvoje, jako je např. Leader či komunitně vedený místní rozvoj. Členské státy musí vyčlenit finanční prostředky pro oblasti nejvíce zasažené vylidňováním.

5.5 Náležitým způsobem by se mělo rovněž upravit soutěžní právo, aby umožňovalo udělení potřebných výjimek. Pokud navržené změny ovlivní mzdové náklady, musí se o nich jednat prostřednictvím normálního sociálního dialogu mezi sociálními partnery.

5.6 Nejdůležitějším konkrétním projevem územní soudržnosti je zaručení rovného přístupu k službám obecného zájmu pro všechny evropské občany, bez ohledu na místo, kde žijí či pracují. Aby snížily geografické nerovnosti, je nutné investovat do infrastruktury, s jejíž pomocí dojde k rozvoji nejzranitelnějších a nejdlehlějších oblastí, tj. do efektivní dopravy a komunikačních (včetně vysokorychlostního připojení) a energetických propojení.

5.7 Je nutné zlepšit životní podmínky lidí ve venkovských oblastech, včetně těch nejvíce znevýhodněných, a to prostřednictvím odpovídající nabídky služeb, která je další klíčovou podmínkou snižování územní nerovnováhy. Týká se to jak komerčních služeb, tak služeb obecného zájmu. Venkovské oblasti se stanou atraktivními pro lidi i podniky, pokud se kromě různých typů zdravotních, vzdělávacích a pečovatelských zařízení bude investovat i do kulturních a dalších volnočasových aktivit.

5.8 Využívání vnitřních zdrojů rovněž znamená vytváření krátkých dodavatelských řetězců, které jsou ekonomicky, sociálně a kulturně výhodné nejen pro zemědělce, ale i pro jiné podniky, spotřebitele a venkovské oblasti obecně. Dobrým příkladem jsou krátké řetězce u potravin a energie. Tento typ výrobního modelu se musí podpořit, neboť nadnárodní maloobchodní řetězce využívají dodávky od místních producentů velmi zřídka, a to i v případech, kdy určitá dobře organizovaná dodavatelská strana může zaručit spolehlivý přísun produkce.

5.9 Životně důležité je vytváření pracovních příležitostí. V praxi se musí zaručit právo na vzdělávání a odbornou přípravu. Naléhavě nutná je příprava k zaměstnání, která pracovní síle umožní přizpůsobit se potřebám nového výrobního modelu⁽¹⁴⁾. Hlavním zájmem by mělo být omezení odlivu mladých lidí z venkovských oblastí, a to především žen, které k emigraci více inklinují. Společnost může jen získat, pokud na venkově zajistí pracovní místa, která mladým rodinám umožní využít přírodního prostředí na venkově jako vhodného místa k výchově dětí. EHSV se již dříve zasazoval za důrazná opatření, která by mohla uvolnit potenciál žen jako pracovnic a podnikatelek, a umožnit jim tak, aby se staly hybatelkami růstu a inovací, a poskytnout jim odpovídající poznatky a technologie⁽¹⁵⁾.

5.10 Pozitivní koloběh by mohla odstartovat kvalitní pracovní místa ve vyspělých kreativních odvětvích, která by přitáhla nejen ekonomické činnosti, ale také kulturní iniciativy a jiné druhy služeb, které mohou pro mladé lidi učinit život na venkově zajímavějším a odradit je od odchodu.

⁽¹⁴⁾ Úř. věst. C 347, 18.12.2010, s. 41–47.

⁽¹⁵⁾ Úř. věst. C 299, 4.10.2012, s. 29–33.

5.11 Jsou zapotřebí radikální diverzifikační a decentralizační⁽¹⁶⁾ opatření, s jejichž pomocí by se vytvořila nová pracovní místa ve venkovských oblastech nejvíce zasažených vylidňováním. Musí se proto zavést programy určené těmto oblastem, na něž budou vyčleněny zvláštní finanční prostředky. Měly by se šířit osvědčené postupy z venkovských oblastí, jimž se podařilo postavit se výzvě vylidňování a zůstat dobrými lokalitami pro lidi i podniky.

5.12 Vnitřní trh a právo volného pohybu umožňují zemědělcům zahájit zemědělskou činnost v jiných členských státech, kde jsou příležitosti lepší než v jejich vlasti. Příkladem jsou nizozemští zemědělci, kteří se usazují v Rumunsku. Tyto možnosti mobility a koupě půdy by však neměly stavět do nevýhody existující zemědělské systémy a malé vlastníky.

5.13 EHSV již požádal, aby se migrujícím pracovníkům ve venkovských oblastech dostávalo rovného zacházení, a zavedly se proto minimální normy pro pracovní a životní podmínky. Do tohoto procesu by se měli zapojit i sociální partneři⁽¹⁷⁾. Integrovaný proces, jež podpoří účinná antisegregační opatření, by mohl být příležitostí, jak z legálních přistěhovalců učinit zdroj rozvoje venkova.

V Bruselu dne 26. února 2014

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Henri MALOSSE

⁽¹⁶⁾ Vynikajícím příkladem decentralizace je nové datové středisko portugalského Telecomu v blízkosti města Covilhã v horském masívu Serra da Estrela.

⁽¹⁷⁾ Úř. věst. C 120, 16.5.2008, s. 25.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Integrovaná produkce v Evropské unii (stanovisko z vlastní iniciativy)

(2014/C 214/02)

Zpravodaj: **pan Pedro NARRO**

Dne 12. února 2013 se Evropský hospodářský a sociální výbor, v souladu s čl. 29 odst. 2 jednacího řádu, rozhodl vypracovat stanovisko z vlastní iniciativy na téma

Integrovaná produkce v Evropské unii.

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 12. února 2014.

Na 496. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 26. a 27. února 2014 (jednání dne 26. února), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 143 hlasy pro, 6 hlasů bylo proti a 9 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Integrovaná produkce je praktickou ukázkou toho, jak zemědělství funguje při zohlednění komplexních ekonomických, ekologických a sociálních aspektů udržitelnosti. EHSV by si přál, aby byly posíleny modely produkce potravin upřednostňující racionální využívání přírodních zdrojů a respektování vysokých environmentálních norem.

1.2 EHSV zastává názor, že zemědělská činnost musí usilovat o rovnováhu mezi ochranou životního prostředí, výnosností a požadavky společnosti. Udržitelné zemědělství je základním požadavkem občanské společnosti, jež lze naplnit formou různých modelů produkce. Integrovanou produkcí evropsští zemědělci prokazují, že jim záleží na ještě lepším dodržování norem udržitelné produkce.

1.3 Při provádění nové společné zemědělské politiky na vnitrostátní úrovni musí členské státy dbát o to, aby integrovaná produkce získala nové pobídky díky plánům rozvoje venkova, a podpořit její začlenění do nových ekvivalenčních systémů, jež budou stanoveny v souvislosti s tzv. ekologickou platbou.

1.4 EHSV vyzývá Evropskou komisi, aby vypracovala podrobnou analýzu stavu, v němž se integrovaná produkce nachází v jednotlivých zemích EU. Nesourodost norem, vznik soukromých systémů certifikace a rozdíly mezi zeměmi a dokonce i regiony rozvoj tohoto modelu produkce neusnadňují. Sdělení o integrované produkci, které by vypracovala Komise, by mohlo v evropském měřítku poskytnout nové prvky k úvaze o možnostech integrované produkce v Evropě.

1.5 Aby byl systém koherentní a do jisté míry harmonizovaný, bylo by vhodné zahájit na evropské úrovni diskusi o možném stanovení minimálních unijních norem. Tyto unijní směry by přispěly k lepšímu rozšíření modelu integrované produkce mezi zemědělci a spotřebiteli a měly by se opírat o nástroje evropské propagační politiky, jež se v současnosti připravují.

1.6 EHSV konstatuje, že spotřebitelé nejsou dostatečně informováni a že je zapotřebí lépe chápat realitu zemědělských podniků. Četné známky kvality vytvářejí zmatek u konečných příjemců, a proto je třeba zintenzivnit úsilí o to, aby občané lépe poznali zemědělské produkty, jež splňují vysoké ekonomické, společenské a environmentální normy.

1.7 Za účelem rozvoje integrované produkce je třeba vyvinout další úsilí v oblasti výzkumu, technického vzdělávání, podpory kolektivních iniciativ a samozřejmě komunikace se spotřebiteli a s odvětvím zemědělství, kteří neznají potenciální přínosy modelu produkce, jež optimalizuje využívání přírodních zdrojů, a to profesionálním způsobem a v souladu s potřebami v oblasti životního prostředí.

1.8 EHSV podporuje dobrovolný charakter systému integrované produkce v Evropě. I když se mnohé prvky integrované produkce stanou povinnými, pouze dobrovolný systém bude moci zlepšit environmentální povědomí zemědělců a výnosnost jejich podniků.

2. Úvod

2.1 EHSV se ve svých stanoviscích věnoval některým z hlavních výzev v oblasti produkce potravin stojících před evropskou společností: zabezpečení dodávek, výzkumu a inovacím v zemědělství, změně klimatu, ubývání přírodních zdrojů či zachování biologické rozmanitosti. V této souvislosti je vhodné provést analýzu modelu produkce odpovídajícího požadavkům zemědělců a spotřebitelů: integrované produkce.

2.2 Současné zemědělství nabízí nové možnosti a technologické pokroky, díky nimž může lépe přispívat k ochraně životního prostředí a které jsou současně přínosem pro zemědělce, neboť zlepšují správu a výnosnost jejich podniků. Zemědělství stojí před obrovskou výzvou v podobě zajišťování bezpečných potravin pro celosvětovou populaci, která v roce 2050 přesáhne 9 miliard osob.

2.3 Zemědělská činnost probíhá na venkově a je velmi komplexní a složitá, což od zemědělců vyžaduje lepší přípravu a technické a environmentální znalosti, aby se mohli podílet na zachování životního prostředí, transparentnosti produkce a zabezpečování potravin. Zemědělství je strategickým odvětvím, jež vyžaduje koherentní a koordinovaný rozvoj v oblasti ekonomických, společenských a environmentálních potřeb.

2.4 Zemědělská a lesní půda pokrývá 80 % území EU. Zemědělci využívající přírodní zdroje nesou odpovědnost za jejich zachování a udržitelné využívání. K tomuto účelu, jež sdílí zemědělci se spotřebiteli, slouží inovace a výzkum, jež by měly rozvíjet nové techniky integrované produkce umožňující racionálnější využívání zdrojů.

2.5 Model integrované produkce představuje způsob udržitelného zemědělství, který má zlepšit výnosnost zemědělské činnosti a zároveň respektovat vysoké sociální a environmentální ukazatele. V každém případě musí být nástrojem, který by pedagogickým způsobem přispíval k tomu, aby spotřebitel chápal novou vazbu mezi životním prostředím a produkcí potravin. Distribuce musí podporovat a uznávat tento model produkce. Je zásadní, aby existoval obchodní zájem na zhodnocení integrované produkce.

2.6 Složitý postup certifikace, který je v některých státech příliš nákladný, je v mnoha případech na újmu účinnosti systému.

3. Pojem integrovaná produkce

3.1 Mezinárodní organizace pro biologickou a integrovanou regulaci škůdců (IOBC) definuje integrovanou produkci jako systém zemědělské produkce potravin, který optimalizuje využívání zdrojů a přirozených regulačních mechanismů a zajišťuje tak dlouhodobě životaschopné a udržitelné zemědělství. Biologické metody, pěstitelské techniky a chemické procesy jsou pečlivě vybírány v zájmu dosažení rovnováhy mezi životním prostředím, výnosností a požadavky společnosti.

3.2 V podstatě hovoříme o dobrovolném modelu založeném na praktickém a kontinuálním používání inovačních a technologických nástrojů (prostřednictvím přenosu znalostí a experimentování odborně-technických služeb, zemědělců a zemědělských podniků), které v případě, že jsou používány efektivně, mohou poskytnout normy v oblasti kvality, bezpečnosti a ochrany životního prostředí, které vyžaduje současná společnost.

3.3 Pojem „integrovaná produkce“ je často používán jako synonymum „integrovaného zemědělství“ a v mnoha zemích se mezi těmito dvěma koncepty nerozlišuje. Nicméně i když jde o paralelní systémy, které mají mnoho společných prvků, jedná se o dvě různé skutečnosti a dva odlišné modely, které si zemědělec může zvolit. Integrovaná produkce je založena na odvětvovém pojetí a řídí se různými předpisy podle toho, o jaký se jedná produkt, zatímco integrované zemědělství se vztahuje k celkové správě zemědělského podniku.

3.4 Integrovaná produkce zahrnuje ekologické, etické a společenské aspekty zemědělské produkce a rovněž aspekty kvality a bezpečnosti potravin. V současnosti je považována za jednu z nejvyšších mezinárodních norem produkce potravin. Soubor pokynů v oblasti integrované produkce a související nástroje prokázaly svou účelnost a byly zdrojem inspirace pro organizace zemědělců, které usilují o produkci kvalitních potravin a současně chtějí respektovat vysoké environmentální a společenské normy.

3.5 Kromě uvedených cílů podporuje integrovaná produkce rovněž vytvoření struktury zemědělského odvětví prostřednictvím zahrnutí technických služeb odborného poradenství, jejichž úkolem je plánování pěstitelských úkonů, které mají zemědělci provádět na svých hospodářstvích v souladu s metodikou stanovenou v pravidlech integrované produkce. Jedná se o kontinuální uplatňování obecných pojmů, jako je inovace či technologie, v praxi.

3.6 Integrovaná produkce spojuje tradiční metody s moderní technologií. Zahrnují se tak nové poznatky a techniky, jež vyplývají z neustálého a aktivního přehodnocování a vyhodnocování. Jako příklad můžeme uvést přesné zemědělství, které prostřednictvím vyspělejší technologie GPS zemědělcům šetří peníze a snižuje znečištění díky sníženému přidávání živin a pesticidů. Než se zemědělec rozhodne, kdy, jak a kde bude pěstovat, jsou provedeny předběžné studie týkající se půdy, klimatu, vody, živin atd.

3.7 Integrovaná produkce umožňuje rychlý přenos znalostí mezi zemědělci, odborně-technickými poradci a veřejnou správou a snižuje rozsah určitých rizik správy zemědělského podniku.

3.8 Tento model produkce nabízí spotřebitelům větší kvalitu a bezpečnost a zvyšuje jejich důvěru v potraviny, jež nakupují a konzumují. Lze tak optimalizovat ochranu flóry a fauny díky méně agresivním metodám a současně zachovat biologickou rozmanitost prostřednictvím vhodného řízení přírodních zdrojů.

3.9 Zemědělcům může tento systém snížit výrobní náklady a přinést zlepšení a modernizaci organizace správy zemědělských hospodářství. Lze tak dosáhnout vyšší výnosnosti díky zvýšení hodnoty produktu, lepší kvality života ve venkovském prostředí a nezbytného udržení obyvatel ve venkovských oblastech.

3.10 Integrovaná produkce je bezpochyby ústředním prvkem koncepce udržitelného zemědělství a může vytyčit směr, kterým by se měl ubírat model zemědělství v EU.

4. Integrovaná produkce v Evropské unii

4.1 V současné době neexistuje – na rozdíl od režimu pro bioprodukty či pro produkty spravedlivého obchodu – evropský právní rámec integrované produkce ani hlavní unijní směry, jež by tento dobrovolný model produkce vymezily.

4.2 V posledních letech proběhla v oblasti integrované produkce řada veřejných iniciativ, které měly v některých případech vnitrostátní či regionální normativní rámce (Portugalsko, Francie, Spojené království, Belgie, Španělsko), jindy se jednalo o soukromé iniciativy pod taktovkou velkých řetězců⁽¹⁾. V důsledku této nesourodé situace vznikly rozpory v souvislosti s její definicí, cíli a rozvojem.

4.3 S ohledem na výše uvedené vznikla v roce 2001 tzv. Evropská iniciativa pro udržitelný rozvoj zemědělství (EISA), jejímž cílem je propagovat a hájit koherentní zásady integrované produkce v EU. Jedním z prvních úkolů této organizace bylo vytvoření evropského kodexu integrované produkce⁽²⁾, ježž FAO použila k určení udržitelných postupů v zemědělství. V roce 2002 AREFLH (Evropské shromáždění regionů pěstujících ovoce a zeleninu) podpořilo vytvoření evropských předpisů a v dubnu 2013 zveřejnilo průvodce evropských postupů integrované produkce⁽³⁾.

4.4 Jak je tomu i u jiných modelů produkce, akreditované certifikační subjekty provádějí kontroly a certifikace, aby mohly produkty vypěstované v systému integrované produkce obdržet značku záruky. Značku záruky mohou používat produkty dodávající obecné normy a specifické technické normy stanovené pro jednotlivé plodiny. V některých případech (Dánsko, Nizozemsko) certifikace není udělována pro konkrétní produkty, ale pro celý zemědělský podnik, který provozuje tento model produkce. V současné době koexistují známky kvality na celostátní a regionální úrovni.

⁽¹⁾ EUREP-GAP, QS, QSGAP, BRC, *Nature's choice* atd.

⁽²⁾ A Common Codex of Integrated Farming. V roce 2006 byl zveřejněn a v roce 2012 přepracován rámec EISA pro integrované zemědělství.

⁽³⁾ www.areflh.org.

5. Klíčové otázky integrované produkce

V současné době panují jisté pochybnosti, otazníky a dohady v souvislosti s rolí tohoto modelu produkce v evropském zemědělství. Pro EHSV je potřebné vyjasnit některé z nejvíce sporných aspektů, jež mohou v důsledku neznalosti či zkreslených informací ještě více mást společnost jako celek.

5.1 Souvislost mezi konvenčním a integrovaným zemědělstvím

5.1.1 Konvenční, ekologický i integrovaný model produkce mají své oprávnění, v něčem se vzájemně shodují a v něčem se od sebe liší a v každém případě představují rozumný způsob produkce potravin.

5.1.2 Konvenční zemědělství zahrnuje některé postupy či techniky, jež jsou vlastní integrovanému zemědělství. Od roku 2014 ukládá směrnice týkající se udržitelného používání pesticidů⁽⁴⁾ povinnost integrované ochrany rostlin proti škůdcům, což je jedním z prvků, jimiž jsou si tyto dva modely produkce nejvíce blízké. Integrovaná produkce udává směr, kterým se pomalu ubírá konvenční zemědělství. Jde o pozitivní vliv, jež je třeba zachovat.

5.1.3 Integrovaná produkce každopádně znamená přidanou hodnotu, která se odvozuje od dobrovolného rozhodnutí zemědělce zvolit si model vyžadující přísné certifikace na základě důkladných kontrol, pro něž je nutné poradenství vysoce kvalifikovaných odborníků, personalizované vzdělávání, energetická účinnost a snižování uhlíkové stopy, využívání technických systémů pro řízení zavlažování, hnojení, vyvětvování, obdělávání půdy atd.

5.1.4 V současné době existuje řada zemědělců, kteří se přibližují k integrované produkci za účelem optimalizace produkční kapacity svého podniku, přičemž se současně zvyšuje úrodnost půdy, odstraňují se či omezují rezidua pesticidů a plodiny vykazují větší zdraví.⁽⁵⁾

5.1.5 Konvenční a ekologické zemědělství je regulováno na evropské úrovni, v případě ekologického zemědělství existuje dokonce značka kvality. Naproti tomu se integrované zemědělství rozvíjí pouze na úrovni států či regionů a je s ním spojena značná nesourodost a rostoucí chaos v právních předpisech.

5.1.6 Vzhledem k rostoucímu významu integrované produkce má smysl zvýšit úsilí o efektivní informování o tomto modelu produkce mezi evropskými občany.

5.1.7 Někdy jsou oba modely v rozporu. Je však vhodné podrobně se zabývat tím, jak usnadnit koherentní a vzájemně se doplňující vývoj obou přístupů tak, aby to bylo v zájmu životního prostředí a výnosnosti zemědělských hospodářství. Pokud bude probíhat efektivní komunikace s občany, integrované a ekologické zemědělství se budou jako modely doplňovat v rámci sledování stejného cíle.

5.2 Úloha EU v rozvoji integrovaného zemědělství

5.2.1 EU by měla provést podrobnou analýzu integrované produkce v Evropě, jež by osvětlila její současný stav a možnosti jejího rozvoje. Z mechanismů, jež má EU k dispozici, by bylo obzvláště relevantní sdělení Komise, jež by se mohlo zabývat výzvami stojícími před tímto modelem a úlohou, kterou zde může sehrát EU.

5.2.2 Vzhledem k nesourodosti vnitrostátní a regionální právní úpravy v oblasti integrované produkce si klademe otázku, zda by se na unijní úrovni nemělo přistoupit k nějaké formě harmonizace existujících právních předpisů. V současné době věnuje EU svou podporu především integrované produkci, a to prostřednictvím plánů rozvoje venkova a operačních programů společných organizací trhů, například ovoce a zeleniny. Nová společná zemědělská politika se bude zakládat na jejich udržitelnosti, a je tedy logické, že integrovaná produkce se uplatňuje také v praktické struktuře nových ekologických plateb prostřednictvím aktů v přenesené pravomoci. Rovněž nové evropské inovační partnerství by mohlo nabídnout nové příležitosti pro tento model produkce.⁽⁶⁾

5.2.3 Systémy ekologického zemědělství či spravedlivého obchodu byly v minulosti předmětem podobné diskuse o tom, zda je, či není vhodné je právně regulovat. Koexistují různé značky kvality na regionální i celostátní úrovni, které identifikují integrovanou produkci, a proto probíhá otevřená diskuse o tom, zda je vhodné vytvořit nové logo na úrovni Unie, nebo zjednodušit stávající systém označení. Nejdříve musí EU zlepšit informování spotřebitelů o značkách existujících za účelem propagace kvality či původu produktu.

⁽⁴⁾ Směrnice 2009/128, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství za účelem dosažení udržitelného používání pesticidů.

⁽⁵⁾ Podle plánů rozvoje venkova tvoří ve Španělsku většinu příjemců zemědělci, jejichž hospodářství nepřesahují 10 ha, zejména v oblastech se specifickými znevýhodněními.

⁽⁶⁾ http://ec.europa.eu/agriculture/eip/index_en.htm.

5.2.4 Odvětví integrované produkce je různorodé a rozmanité, avšak jako celek vyžaduje minimální unijní hlavní směry, jež by oblast ujednotily a uvedly ji v lepší povědomí.

5.3 *Snaha o lepší komunikaci mezi spotřebiteli a zemědělci*

5.3.1 V současné době je integrovaná produkce na vzestupu, neboť roste počet zemědělců, kteří akceptují, že je nutné zvýšit výnosnost díky tomu, že se zlepšil přístup zemědělství k ochraně životního prostředí a zachování přírodních zdrojů. Zájem zemědělského odvětví sice roste, avšak ve společnosti chybí povědomí o tom, co integrovaná produkce obnáší a jaký může mít přínos pro model udržitelného zemědělství.

5.3.2 EHSV má za to, že šíření tohoto modelu produkce není dostatečné, a vyzývá k tomu, aby bylo posíleno vzdělávání zemědělců v tomto ohledu a aby byli pobídkami vedeni k rozvoji společných iniciativ zaměřených na ochranu životního prostředí. Zemědělci musí spotřebitelům poskytnout maximální transparentnost, co se týče jejich způsobů produkce, a snažit se ukázat, jak mohou být inovace užitečné pro udržitelné zemědělství. V řadě zemí EU se provádějí iniciativy, jejichž účelem je seznámit spotřebitele se situací zemědělských podniků a zlepšit jejich znalosti týkající se činnosti tak zásadní, jako je produkce potravin.

5.4 *Na cestě k novým normám produkce?*

5.4.1 Integrovaná ochrana rostlin proti škůdcům je součástí integrované produkce, jež se od roku 2014 stane povinnou v souladu s článkem 14 směrnice 2009/128 týkající se udržitelného používání pesticidů. Tato povinnost, jež bude uložena všem zemědělcům, je velmi významným krokem vpřed na cestě k rozvoji integrované produkce v EU a znamená novou normu evropské produkce v oblasti ochrany rostlin proti škůdcům.

5.4.2 Ačkoliv se některé klasické prvky integrované produkce postupně stávají povinnými součástmi zemědělských postupů, nesmí to změnit dobrovolnou povahu systému integrované produkce, aby tak bylo usnadněno začlenění zemědělců podle jejich hospodářských, environmentálních a geografických podmínek. Rozhodnutí zemědělce přejít na integrovanou produkci přináší významné změny v tom, jakým způsobem spravuje svoje hospodářství, a zejména značné investice do odborně-technického poradenství, vzdělávání, kontrol, materiálu a specifických produktů.

V Bruselu dne 26 února 2014

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Henri MALOSSE

**Stanovisko specializované sekce Vnější vztahy k tématu Obchodní vztahy mezi EU a Marokem
(stanovisko z vlastní iniciativy)**

(2014/C 214/03)

Zpravodaj: **pan Pedro NARRO**

Spoluzpravodaj: **pan Juan MORENO**

Na únorovém plenárním zasedání se Evropský hospodářský a sociální výbor, v souladu s čl. 29 odst. 2 jednacího řádu, rozhodl vypracovat stanovisko z vlastní iniciativy k tématu

Obchodní vztahy mezi EU a Marokem.

Specializovaná sekce Vnější vztahy, kterou Výbor pověřil přípravou prací na toto téma, přijala stanovisko dne 4. února 2014.

Na 496. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 26. a 27. února 2014 (jednání dne 26. února 2014), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 179 hlasy pro, 3 hlasy byly proti a 3 členové se zdrželi hlasování.

1. Závěry

1.1 EHSV konstatuje, že došlo k prohloubení obchodních vztahů mezi EU a Marokem. Požaduje však vyšší účast občanské společnosti na vypracovávání a provádění dohod a zasazuje se o účinnou a širokou integraci udržitelného rozvoje.

1.2 EHSV bere na vědomí strach marocké strany z toho, že nové obchodní dohody s EU budou nadále negativně přispívat k její obchodní bilanci. Na rostoucí skepticismus marocké občanské společnosti musí EU odpovédět takovou obchodní strategií, která vedle podpory směny zboží položí základy pro vytváření důstojných a kvalifikovaných pracovních míst, podporu sítí sdružení, konsolidaci práv zaměstnanců⁽¹⁾ a ohled na životní prostředí.

1.3 S cílem zajistit, aby byly po vstupu v platnost prohloubené a komplexní dohody o volném obchodu dodržovány normy udržitelného rozvoje, vyzývá EHSV GR pro obchod Evropské komise, aby trvalo na tom, že do dohody musí být zahrnuta kapitola o udržitelném rozvoji obsahující mechanismy pro monitorování ze strany občanské společnosti.

1.4 EU může v plné výši využít potenciálu nového obchodního rámce s Marokem, pouze pokud dojde k pokroku v ochraně investic a investorům bude zaručena právní jistota. EHSV upozorňuje, že nový mechanismus pro řešení obchodních sporů je pobídkou k příznivější obchodní atmosféře.

1.5 Nicméně EHSV trvá na tom, že sledování kapitoly dohody o volném obchodu, jež je věnována udržitelnému rozvoji, by měly koordinovat Hospodářská, sociální a environmentální rada Maroka a Evropský hospodářský a sociální výbor, neboť tyto organizace disponují reprezentativitou a nashromážděnými zkušenostmi potřebnými pro takové sledování.

1.6 EU a Maroko musejí usilovat o plné využití potenciálu takové dohody bezodkladným zvýšením objemu investic do všech oblastí odborné přípravy a do opatření v oblasti rovnosti žen a mužů. Na prvním místě je nutno zohlednit specifické potřeby mladých, žen a obyvatel nejvíce znevýhodněných oblastí. EHSV se domnívá, že by programy finanční podpory EU měly přispět k dalšímu posunu v oblasti lidských práv, pracovních práv a rovněž v oblasti právních předpisů ve prospěch rovnosti.

1.7 Provedení partnerství v oblasti mobility mezi Marokem a EU přinese nové perspektivy rozvoje nejzranitelnějších oblastí, pokud bude v jeho rámci k dispozici solidní finanční podpora k posílení kapacit a právních a provozních nástrojů. Řízení migračních toků a volný pohyb osob lze zlepšit aktivnější účastí organizací občanské společnosti.

⁽¹⁾ V souladu s ustanoveními Mezinárodní organizace práce (MOP).

1.8 Za jednu z hlavních hnacích sil svého hospodářství považuje Maroko zemědělství. Nové příležitosti pro marocké zemědělství na evropském trhu zemi nesmí vést k větší závislosti této země na základních surovinách, k újmě na biologické rozmanitosti či mizení rodinného zemědělství⁽²⁾. Maroko a EU musejí spolupracovat za účelem zabezpečení potravin.

1.9 Probíhající jednání o prohloubené a komplexní dohodě o volném obchodu musejí vést k přiblížení marockých právních předpisů k unijnímu *acquis*. Tento proces bude komplexní a bude vyžadovat úzkou a trvalou spolupráci s realistickými termíny v oblastech takového významu, jakými jsou duševní vlastnictví či sanitární a fytosanitární normy.

1.10 EHSV požaduje, aby se hospodářské a sociální subjekty z Maroka i EU aktivněji účastnily přípravy, sledování a provádění obchodních dohod. V tomto rámci EHSV navrhuje vytvoření smíšeného poradního výboru složeného z Hospodářské, sociální a environmentální rady Maroka a z EHSV, na základě článku 85 dohody o přidružení, aby bylo organizované občanské společnosti umožněno sledovat dopad všech dohod mezi EU a Marokem, včetně celkového dopadu obchodních dohod mezi EU a Marokem. Zároveň by bylo vhodné posílit přímé vztahy mezi obdobnými organizacemi v Maroku a EU a podpořit jejich iniciativy v oblasti sociálního dialogu mezi pracovníky a zaměstnavateli i v dalších oblastech.

2. Úvod

2.1 EU a Maroko se těší intenzivním dvoustranným vztahům, které přinesly významné dohody, v nichž podpora obchodních vztahů tvoří jeden z hlavních pilířů. EU je nejen hlavním obchodním partnerem Maroka, ale považuje tuto zemi za prioritního strategického partnera pro nastolení demokracie a prosperity ve středomořské oblasti.

2.2 Obchodní vztahy EU-Maroko historicky charakterizují intenzivní a někdy problematická jednání o přístupu na trh a postupné liberalizaci cel. V mnoha těchto diskuzích bylo ústředním tématem zemědělství, ovšem v současné době byla vzhledem k téměř úplné liberalizaci kapitoly zemědělství prostřednictvím nových nástrojů zvolena širší dynamika, která sleduje celkové zlepšení obchodní atmosféry.

2.3 Maroko se nyní pustilo do komplexního procesu, jehož cílem je přiblížení k unijnímu *acquis*. Tato snaha by měla umožnit lepší využívání nástrojů, jež nabízí nová evropská politika sousedství, a výraznější míru integrace. Marocké království je nadále hlavním cílem evropských fondů v oblasti technické a finanční spolupráce.

2.4 Ústředním tématem odpovědi EU na arabské jaro byla podpora obchodních vztahů se čtyřmi zeměmi Středomoří: Egyptem, Tuniskem, Jordánskem a Marokem. EU urychlila proces vyjednávání s Marokem a dalšími partnery ze Středomoří spolu s tím, jak přeorientovala svůj pohled na politickou a sociální realitu tohoto regionu a provedla hloubkový přezkum své politické strategie pro celou středomořskou oblast.

2.5 Maroko se pustilo do souboru reforem, jež vyústily v novou ústavu, která má za cíl přizpůsobit se změnám, k nimž ve středomořském regionu došlo, a respektovat evropské podmínky s cílem postoupit dále v oblasti integrace. EHSV je však přesvědčen, že tyto výzvy jsou nadále značné a vyžadují trvalou a koherentní dlouhodobou akci.

2.6 Viděno touto novou obchodní optikou je naprosto nezbytné zamyslet se nad tím, jak zajistit účinnou účast občanské společnosti EU i Maroka při koncipování a provádění obchodních dohod podle příkladů zapojení občanské společnosti z dalších obchodních dohod, které EU uzavřela v poslední době. Toto společné zamyšlení se musí rovněž týkat sociálních a ekologických témat, která zájímají společnost, jež se stále větší měrou dožaduje toho, aby se budoucí obchodní dohody řídily kritériem udržitelnosti.

⁽²⁾ Viz definici FAO týkající se rodinného zemědělství. www.fao.org/family-farming-2014.

3. Dlouhá tradice obchodních vztahů mezi EU-a Marokem

3.1 EU je hlavním obchodním partnerem Maroka a jeho hlavním zahraničním investorem. Velké mocnosti jako USA nebo Čína, které v posledních letech vyvinuly snahy o zintenzivnění obchodních vztahů se středomořským partnerem, se nacházejí ve značné vzdálenosti.

3.2 Maroko představuje ekonomiku služeb, která v posledních letech vynaložila značné úsilí na odvětvovou diverzifikaci. Větší část obchodní výměny EU s Marokem probíhá v odvětví zpracovaných výrobků, dopravních a strojírenských zařízení, potravinářství a chemických látek. Potenciál marockého hospodářství je velmi vysoký, v posledním roce však došlo k poklesu hospodářského růstu.

3.3 V rámci EU je největším obchodním partnerem Francie, s malým rozdílem následuje Španělsko a Spojené království, jejichž investice se zaměřují na oblast cestovního ruchu, služeb, bankovníctví a dopravy. Ačkoli se mezinárodní hospodářská krize na Maroku příliš nepodepsala, začíná tato země trpět vedlejšími škodami způsobenými nejistým ekonomickým prostředím, jež se projevuje v odvětvích, jako je cestovní ruch, doprava či poukazování peněz emigranty. Původcem problémů s hospodářstvím, migrací a bezpečností v regionu je velká míra chudoby a nezaměstnanosti. Na situaci má vliv také zpomalování evropské ekonomiky.

3.4 V posledním desetiletí došlo k upevnění obchodních vazeb, a to v důsledku toho, že v roce 2000 vstoupila v platnost dohoda o přidružení a v červnu 2005 byl jako součást evropské politiky sousedství přijat akční plán. Udělení rozšířeného statusu v roce 2008 dalo průchod nové, ambicióznější a širší fázi přidružení. V roce 2012 byl uveden v život nový mechanismus řešení obchodních sporů. Ve stejném roce se zemědělství a rybolov staly předmětem kontroverzních obchodních dohod. V roce 2013 zahájila EU jednání s Marokem o dohodě o vzájemné ochraně zeměpisných označení. Obě strany očekávají její uzavření do roku 2014.

4. Arabské jaro a vývoj nové obchodní optiky

4.1 Arabské jaro aktivovalo Evropskou unii tak, že jejím cílem je nyní přehodnotit svoji roli v tomto regionu, a to prostřednictvím důkladné revize svých opatření, nástrojů a vztahů. EU se pomocí nových nástrojů pokouší o rychlou a koordinovanou reakci, jejímž cílem je prostřednictvím vyvážené a postupné liberalizace obchodu vytvořit ve Středomoří oblast míru a prosperity.

4.2 V květnu 2012 Komise uveřejnila plán provádění evropské politiky sousedství s ohledem na své partnery ve Středomoří v rámci nové evropské politiky sousedství.

4.3 Podpora obchodních vztahů s partnery ve Středomoří, zejména s Marokem, se stala důležitým cílem EU v této nové strategii, jež se snaží přesáhnout rámec politického a ekonomického kontextu zatíženého nejistotou.

4.4 Dne 1. března 2013 EU formálně zahájila proces vyjednávání o ambiciózní a prohloubené nové dohodě o liberalizaci obchodu s Marokem. Cílem je, jak lze zjistit z již sjednaných (dosud však nefinalizovaných) obdobných dohod se sousedy EU z Východního partnerství, především Ukrajinou, Gruzii a Moldavskem, „překročit hranice“ a zajistit větší soulad právního rámce EU a konkrétní sousední země. Smyslem je rozšířit tradiční otázky spojené s obchodem a řešit fundamentální témata pro celkové zlepšení obchodní atmosféry (ochrana investic, veřejné zakázky, služby atd.), přiblížit Maroko pravidlům evropského vnitřního trhu a prozkoumat specifické otázky, které byly v předešlých jednáních vynechány (duševní vlastnictví, sanitární a fytosanitární opatření atd.).

Při dojednávání této nové dohody Evropská komise uznala význam kapitoly o sociální a environmentální udržitelnosti po vzoru každé obchodní dohody, kterou EU uzavřela v poslední době. EHSV v mnoha stanoviscích od EU rovněž požadoval, aby sociální a environmentální aspekty hrály při jednání o dohodách o liberalizaci obchodu také prim.

5. Obchodní aspekty trvale udržitelného rozvoje Jednání o prohloubené a komplexní dohodě o volném obchodu mezi EU a Marokem

5.1 Poslední fázi obchodních vztahů EU-Maroko určuje zahájení jednání o úplné a prohloubené dohodě o liberalizaci obchodu. Poté, co došlo k odstranění cel v zemědělství a u průmyslových aktiv, je hlavním cílem zlepšení obchodní atmosféry a přiblížení marockých právních předpisů unijnímu *acquis* ⁽³⁾. Tato dvoustranná dohoda je nanejvýš významná, neboť bude modelem, jímž se budou inspirovat podobné dohody mezi EU a některými jejími nejvýznamnějšími partnery v jižním Středomoří.

5.2 Evropská komise se rozhodla do jednání zahrnout specifickou kapitolu věnovanou udržitelnému rozvoji. Na žádost EU vypracovala poradenská společnost ECORYS studii dopadu týkající se kapitoly této dohody o udržitelném rozvoji ⁽⁴⁾.

5.3 Tato studie se zabývá otázkami obrovského významu, k nimž si EHSV přeje konstruktivně přispět tak, aby obě strany jednání vzaly v potaz to, že obchod musí sloužit udržitelnému rozvoji. Níže jsou uvedeny některé nezbytné prvky, které by podle soudu EHSV měly EU a Maroko vést v patrnosti, aby prohlubování jejich obchodních vztahů probíhalo v souladu s jejich hospodářským, sociálním a environmentálním rozvojem.

Hospodářský rozvoj

5.4 Obchodní deficit Maroka vůči EU se v posledních letech zvýšil – v jistém smyslu i v důsledku dohod o liberalizaci obchodu – a vyvolal na marocké straně určitý skepticismus co do „příležitostí“, jež má nová dohoda nabízet. Zkušenost s předchozími dohodami s USA či Tureckem vyvolává zvýšenou opatrnost i obavy z přílišné závislosti na vnějších zdrojích. Tak významný sektor, jakým je zemědělství, vykazuje rostoucí závislost marocké strany na dovozu surovin jako mléko či obiloviny, což negativně ovlivňuje potravinovou soběstačnost Maroka. Obchodní strategie mezi oběma bloky musí podněcovat **rozmanitost produkce**.

5.5 Evropský sektor nadále požaduje vyšší úroveň ochrany investic, která by přinesla nezbytnou **právní jistotu** a usnadnila přímé zahraniční investice. Pokrok, k němuž došlo v posledních letech, se musí promítnout do dalších změn marocké legislativy. Evropské podniky si nadále vybírají Maroko za cíl pro delokalizaci určitých výrobních fází „off shore“. Odvětví spojená s automobilovým, leteckým a elektronickým průmyslem byla průkopníky, ovšem transparentní regulace a nové formy spolupráce s vnitrostátními podniky pomohou vytvářet nové příležitosti.

5.6 EU zaznamenává velký potenciál k tomu, aby její podniky využily nových příležitostí v odvětví služeb a ve finančním odvětví. Maroko zase požaduje více evropských prostředků, aby usnadnilo tento komplexní proces harmonizace právních předpisů.

5.7 Hospodářský přínos volného obchodu s Marokem se často soustředil do určitých odvětví či oblastí této země, což přispívá k marginalizaci regionů s větší měrou znevýhodnění. Studie dopadu musejí v prvé řadě analyzovat výhody a rizika pro **místní a regionální úroveň**.

Sociální rozvoj

5.8 Nový obchodní impulz nemůže mít za následek ztrátu práv zaměstnanců. Je nutné posílit odborová práva a položit základy pro vytváření **kvalitních a důstojných pracovních míst podle parametrů Mezinárodní organizace práce (MOP)**. Jedním z tradičních slabých míst v obchodních vztazích EU-Maroko byla a je nízká míra vytváření pracovních míst.

5.9 EU a Maroko musejí investovat do **odborné přípravy**, aby z nových příležitostí mohly mít užitek vrstvy s nízkou kvalifikací, pracovníci ze znevýhodněných oblastí, mladí lidé a ženy. Pilířem nové strategie v oblasti odborné přípravy musí být podpora podnikatelů, posilování družstev a rozvoj malých a středních podniků. Je nutno rozvíjet iniciativy týkající se sociální ekonomiky.

⁽³⁾ Bylo stanoveno, že Maroko v roce 2015 předloží plán konvergence svých předpisů s unijním *acquis*.

⁽⁴⁾ Hodnocení dopadu udržitelnosti obchodu (TSIA) na podporu jednání o prohloubené a komplexní dohodě o volném obchodu mezi EU a Marockým královstvím a Tuniskou republikou.

5.10 **Partnerství v oblasti mobility** mezi EU a Marokem⁽⁵⁾ je plodem intenzivní práce obou stran směřující k usnadnění volného pohybu osob a řízení migračních toků. EHSV vyjadřuje uspokojení nad závazkem EU a Maroka dát větší prostor organizacím občanské společnosti při monitorování jednotlivých prvků, na nichž se obě strany dohodly.

5.11 Uvedené partnerství by mělo přinést plody v podobě zlepšení výměn akademických pracovníků, přenosu poznatků z výzkumu a podpory toků v oblasti kultury a cestovního ruchu. Zjevným problémem je odliv mozků, který je nutno řešit pomocí specifických opatření.

5.12 Finanční podpora EU určená na sblížení právních předpisů musí podporovat praktické uplatňování právních předpisů hájících **rovnost mužů a žen a základní práva**. Nestačí jen rozšiřovat nástroje určené na podporu žen, ale je nutné pravidelně ověřovat zlepšování situace v praxi a podporovat činnost, kterou vyvíjejí organizace občanské společnosti.

Vývoj v oblasti životního prostředí

5.13 **Uchování přírodních zdrojů a ochrana biologické rozmanitosti** nejsou v protikladu k vyšší obchodní dynamice. Liberalizace obchodu nemůže sloužit k zintenzivnění činností s potenciálně negativním dopadem na životní prostředí. EU a Maroko musejí upřednostnit postupnou harmonizaci (ve stanovených lhůtách) v oblasti životního prostředí i přes finanční náklady, jež může představovat sblížení právních předpisů týkajících se sanitární a fyto-sanitární ochrany, nakládání s průmyslovými odpady či znečišťování vod.

5.14 Studii dopadu týkajících se udržitelnosti, které EU provádí v rámci svých obchodních vztahů s Marokem, se nadále nedaří zaplnovat rozsáhlou mezeru obsaženou v těchto dohodách: **podrobné monitorování** jejich dopadu na životní prostředí v závislosti na postupu liberalizace obchodu. Je nanejvýš nutné poskytnout občanské společnosti v EU i Maroku nástroje k tomu, aby mohla podpořit své orgány v obtížném úkolu, jímž je zachování hospodářského růstu a zintenzivnění obchodních vztahů bez újmy na nutnosti chránit životní prostředí.

5.15 Jednání o **dohodě o rybolovu** mezi EU a Marokem⁽⁶⁾ je příkladem toho, že je nutné, aby z každého typu obchodní iniciativy vyplývala úcta k lidským právům, udržitelnost v oblasti životního prostředí a užitek pro dané místní obyvatelstvo. Legitimita tohoto typu dohod je možná pouze tehdy, doprovází-li je nástroje a ukazatele zajišťující jejich udržitelnost.

6. Zemědělská otázka: hrozba či příležitost?

6.1 Zemědělství je významným prvkem marocké socioekonomické sítě. V roce 2012 tvořilo 15 % HDP a je nadále hlavním zdrojem zaměstnanosti v této zemi – zaměstnává 43 % pracovní síly a podílí se více než 78 % na zaměstnanosti ve venkovských oblastech. Průměrná mzda se v Maroku pohybuje mezi 0,55 a 0,65 eur za hodinu⁽⁷⁾, sezónní pracovníci nejsou schopni plně využívat svých pracovních práv a dětská práce je v marockých zemědělských podnicích nadále rozšířená. Pro zemědělské hospodářství Maroka má rovněž význam živočišná výroba – představuje 30 % zemědělské přidané hodnoty a 20 % venkovské pracovní síly.

6.2 Strategickou roli v marockém hospodářství hraje potravinářství. Zahrnuje více než 1 700 podniků, které představují čtvrtinu celkové průmyslové výroby v zemi.

7. Dohoda o zemědělství mezi EU a Marokem

7.1 Intenzivní zemědělské vztahy mezi EU a Marokem započaly podpisem evropsko-středomořské dohody o přidružení mezi Evropským společenstvím a Marokem dne 26. února 1996 s pozdějšími úpravami v důsledku nových dohod. Poslední etapu završila v roce 2012 nová dohoda o zemědělství, kterou většinou hlasů schválil Evropský parlament.

7.2 Pokud se podíváme pouze na dohodu o zemědělství, byl vztah mezi oběma stranami nesnadný, zejména u jihoevropských zemí, a to v důsledku konkurence především u ovoce a zeleniny kvůli překračování kvót a v určitých obdobích i kvůli údajnému nedodržování vstupních cen u marockých rajčat, která jsou stěžejním produktem v rámci této dohody.

⁽⁵⁾ 3. června byla v Bruselu podepsána společná deklarace, která zřizuje partnerství v oblasti mobility mezi Marockým královstvím, Evropskou unií a jejími členskými státy.

⁽⁶⁾ Dne 24. července podepsaly Evropská unie a Marocké království novou dohodu o rybolovu, která by měla ukončit rok a půl trvající paralýzu evropských rybářských loďstev v marockých lovištích. Evropský parlament bude muset tuto dohodu schválit či odmítnout dbaje na její environmentální udržitelnost.

⁽⁷⁾ Zdroj: Národní federace zemědělského odvětví Maroka (UMT).

7.3 EHSV se domnívá, že by se do zemědělské dohody mezi EU a Marokem měly zahrnout kritéria a doložky, jež by umožnily zjistit, jaký dopad má uvolnění obchodu na obě strany, a to zejména dopad na životní prostředí a pracovní práva.

8. Plán Zelené Maroko

8.1 Rámec dohody o zemědělství doplňují další dvě budoucí, úzce provázaná opatření: plán Zelené Maroko a již zmíněný rozšířený status.

8.2 Cílem plánu Zelené Maroko – horizont 2020 je zvýšit přidanou hodnotu zemědělského HDP Maroka a do roku 2020 zčtyřnásobit produkci olivového oleje na 340 000 tun; dosáhnout produkce 3,7 mil. tun citrusů místo současných 1,5 mil. tun a 10 mil. tun ovoce a zeleniny místo dnešních 4,45 mil. tun. Současně s tím se pěstební plocha pro obiloviny sníží z celkové výměry 5,3 mil. ha na 4,2 mil. ha. Marocká vláda tvrdí, že jejím cílem je zvýšit produktivitu, přestože zahraniční investice půjdou do odvětví ovoce a zeleniny. Prioritou Maroka je zlepšit obchodní bilanci, a proto musí podporovat vývoz.

9. Rozšířený status

9.1 Dne 17. dubna 2013 Komise uveřejnila návrh rozhodnutí Rady o provádění akčního plánu EU-Maroko, kterým se provádí rozšířený status (2007–2013), v němž jasně uvádí, že prvním opatřením v zemědělství je modernizovat a posílit kapacity v odvětví zemědělství v rámci liberalizace obchodu a v souladu s perspektivami plánu Zelené Maroko.

9.2 Na tento plán zlepšení zemědělství, o němž se hovoří v rámci rozšířeného statusu, již plynou prostředky EU, které jdou přímo a výlučně na podporu v rámci 2. pilíře plánu Zelené Maroko: za posledních 10 let EU subvencovala Maroko částkou ve výši 1,33 mld. EUR z rozvojových fondů. Mezi lety 2011 a 2013 došlo k vyčlenění dalších 565 milionů, z nichž 70 mil. EUR prostřednictvím programu na podporu politik v zemědělství (PAPSA) a 60 mil. EUR následně z dalšího programu. Tyto podpory EU se z části používají na rozvoj pěstování stromů ve Středomoří, týká se to zejména olivovníku.

10. Zabezpečení potravin

10.1 Všechna tato opatření na rozvoj marockého zemědělského hospodářství nepochybně přispějí k dosažení cílů 1. pilíře zeleného plánu: zvýšení míry vývozu ovoce a zeleniny, především ze zavlažovaných ploch. Ne nadarmo předpovídají výsledky modelů studie dopadu uveřejněné společností ECORYS dne 17. října případnou expanzi odvětví ovoce a zeleniny a zpracovaných rostlinných produktů díky prohloubené a komplexní dohodě o volném obchodu.

10.2 Tyto chvályhodné snahy Maroka o zlepšení efektivity zemědělství narážejí na nedostatek orné půdy. Obiloviny zauímají 65 % zemědělské půdy, následují ovocné sady (citrusy, olivovníky) – 11 %; technické plodiny (cukrová řepa, cukrová třtina) – 4 %, luštěniny rovněž 4 % a ovoce a zelenina (rajčata, jahody, melouny ...) – 3 %. Ovocné stromy a zelenina jsou na špici marockého vývozu.

10.3 Rozvoj 2. pilíře zeleného plánu se potýká s významným hendikepem: pouze 12 % půdy tvoří zemědělsky využívaná půda, z níž velká část není zavlažována. Zemědělské krajině dominují malé rodinné podniky o rozloze do 5 ha (více než 70 % celkového počtu marockých zemědělských podniků zabírá méně než třetinu rozlohy zemědělské půdy).

10.4 Přejít od produkce obilovin k intenzivnímu zemědělství v Maroku zvyšuje míru zasolení, což velmi dobře známe ze severních oblastí Středomoří a což postihuje 5 % rozlohy země. EU by měla jednat tak, aby s její pomocí bylo dosaženo rovnováhy mezi oběma pilíři zeleného plánu, a podporovat zemědělství orientované na malé vlastníky, které je nyní absolutně nevyvážené ve prospěch zemědělství zaměřeného na vývoz, což do značné míry vylučuje většinu marockých výrobců. Příští program pilotních projektů rozvoje venkova (ENPARD) v Maroku jim může rovněž otevřít nové možnosti.

11. Úloha občanské společnosti

11.1 *Reformy, svoboda sdružování a občanská společnost*

11.1.1 V některých zemích tohoto regionu lze o svobodě sdružování (více či méně konsolidované) hovořit až od současných demokratických procesů, ovšem v Maroku již nezávislá sdružení pracujících, podnikatelů i jiných sektorů občanské společnosti existovala před současnými reformami. Tato sdružení požívala svobody jednání, ačkoli podléhala omezením a restrikcím ze strany politické moci.

11.1.2 Reformy uskutečněné v posledních letech tuto situaci zlepšily, a politická liberalizace Maroka je proto často v arabských zemích dávana za příklad hodný následování. Stále lze nicméně nalézt oblasti, které je možné zlepšovat.

11.1.3 Organizace občanské společnosti prožívají období rozkvětu, ačkoli si mnozí aktivisté stěžují na přetrvávající administrativní překážky, zejména pokud jde o postupy registrace sdružení.

11.1.4 Mezi institucionálními nástroji přijatými v rámci politické reformy je nutno vyzdvihnout Hospodářskou, sociální a environmentální radu Maroka vytvořenou v únoru 2011, která má poradní a informační funkci vůči vládě, poslanecké sněmovně a sněmovně poradců v oblasti hospodářství, životního prostředí a odborné přípravy. Další funkcí HSR je podporovat a posilovat vztahy mezi hospodářskými a sociálními subjekty.

11.1.5 Existují sdružení, která nejsou v HSR zastoupena, avšak těší se všeobecné vážnosti na poli obrany práv žen, lidských práv z obecného hlediska či boje proti korupci.

11.1.6 Mezi další poradní orgány, jejichž činnost upravuje ústava, patří: Národní rada pro lidská práva, Ústřední monitorovací středisko pro prevenci korupce, Rada pro mládež, Rada marocké komunity v zahraničí, Rada pro hospodářskou soutěž, Rada pro bezpečnost. Zbývá ještě založit Radu pro justici, Radu pro rodinu, Radu pro rovnoprávnost a Národní radu pro jazyky a kulturu Maroka.

11.2 Podíl evropské a marocké občanské společnosti na dohodách mezi EU a Marokem

11.2.1 Jak bylo uvedeno v předchozím stanovisku EHSV k Maroku⁽⁸⁾, proběhla jednání o dohodě o přidružení bez dostatečných předchozích jednání mezi hospodářskými a sociálními organizacemi.

11.2.2 Text platné dohody o přidružení nezavádí konkrétní mechanismus účasti občanské společnosti na jeho monitorování a rozvoji.

11.2.3 Dohoda o přidružení ve svém článku 85 stanovuje, že její nejvyšší řídicí orgán, Rada přidružení, přijme opatření na usnadnění spolupráce mezi Evropským hospodářským a sociálním výborem a jeho partnerskou institucí v Maroku.

11.2.4 Vzhledem k tomu, že marocká HSR již funguje a plně spolupracuje s EHSV, bylo by žádoucí, kdyby oba tyto poradní orgány požádaly Radu přidružení o zřízení smíšeného poradního výboru, který by Radě přidružení a Výboru pro přidružení mohl předkládat zprávy a žádosti.

11.2.5 Smíšený poradní výbor by se skládal z 6 zástupců marocké HSR a 6 zástupců EHSV a scházel by se dvakrát ročně střídavě v Maroku a v EU.

11.2.6 Stejným způsobem by bylo vhodné zřídit další mechanismy pro doplnění účasti v rámci vztahů EU-Maroko, například v oblasti sociálního dialogu mezi podnikateli a zaměstnanci.

V Bruselu dne 26. února 2014

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Henri MALOSSE

⁽⁸⁾ Stanovisko 264/2010, zpravodajka Margarita López Almedáriz.

III

(Přípravné akty)

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

496. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ EHSV VE DNECH 26. A 27. ÚNORA 2014

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke směrnici Rady, kterou se mění směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty, pokud jde o standardizované přiznání k dani

COM(2013) 721 final – 2013/0343 (CNS)

(2014/C 214/04)

Zpravodaj: pan PÁLENÍK

Dne 8. listopadu 2013 se Rada, v souladu s článkem 113 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty, pokud jde o standardizované přiznání k dani

COM(2013) 721 final – 2013/0343 (CNS).

Specializovaná sekce Hospodářská a měnová unie, hospodářská a sociální soudržnost, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 13. února 2014.

Na 496. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 26. a 27. února 2014 (jednání dne 26. února 2014), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 130 hlasy pro, 1 hlas byl proti a 5 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV vítá zavedení standardizovaného přiznání k dani z přidané hodnoty (DPH), jež je nástrojem umožňujícím v případě účinného zavedení dosáhnout snížení administrativní zátěže podniků v EU, a tak lépe využít potenciál společného trhu a zvýšit efektivitu výběru daně a boje proti daňovým podvodům. Zároveň Komisi vyzývá, aby při jeho zavádění nepolevila ve svém úsilí.

1.2 EHSV podporuje co největší standardizaci způsobu a formy podávání standardizovaného přiznání k dani, díky níž se sníží administrativní zátěž, zejména pro mezinárodně působící podniky, a tak se zvýší jejich konkurenceschopnost. Výsledkem omezení narušování hospodářské soutěže bude také zachování pracovních míst. Tento návrh je však pouze prvním drobným krůčkem při řešení řady rozdílů existujících mezi členskými státy, pokud jde o pravidla a formality v oblasti DPH. Je třeba dobře zvážit náklady a přínosy změny režimu vykazování DPH (a interních postupů) pro podniky, a zejména MSP.

1.3 EHSV odkazuje na návrh ohlášený Komisí v pracovním programu na rok 2014 pod názvem „Vytvoření konečného systému DPH“ a podtrhuje skutečnost, že četné rozdíly existující mezi členskými státy v pravidlech a formalitách v oblasti DPH mají původ v různých možnostech, jež nabízí směrnice o DPH. EHSV vítá předložený návrh, který je prvním a velmi potřebným krokem ke zvýšení účinnosti boje proti daňovým únikům a podvodům a ke snížení administrativní zátěže spojené s prováděním směrnice. Při přípravě konečného systému DPH je nutné zohlednit dopad na systémy vykazování a změny, jež vyvolá v interních postupech (přinášející dodatečné náklady pro společnosti i úřady).

1.4 EHSV podporuje iniciativu Komise, co se týče definování technických podrobností, postupů a pojmů i elektronického zabezpečení, jež se týkají formy a podávání standardizovaného přiznání k DPH. Je však znepokojen snahou určovat postupem projednávání ve výboru i zásady oprav standardizovaného přiznání k dani, a proto navrhuje, aby podrobnosti týkající se této činnosti byly zahrnuty do konečného znění směrnice.

1.5 EHSV vyzývá Komisi, aby jasněji informovala o některých aspektech týkajících se předloženého návrhu, zejména o možnosti členských států vybírat předběžné splátky DPH při prodloužení zdaňovacího období na čtvrtletí u mikropodniků s obrátem do 2 000 000 EUR i o souvisejícím snížení nároků na správní kapacitu daňových orgánů jednotlivých států.

1.6 EHSV podporuje zásadu „pouze jednou“, jež by zaručila, že podnikatelé poskytnou státním orgánům určité údaje jen jednou. Sběr dat by měl probíhat tak, aby je státní orgány mohly využít ke kontrolním (zabránění daňovým únikům a podvodům) i statistickým účelům. Tak by bylo možné vyhnout se duplicitní povinnosti podnikatelů vyplňovat různé formuláře i přiznání k DPH.

1.7 EHSV členským státům doporučuje, aby účinněji zaváděly mechanismy, které přispívají k účinnému fungování podnikatelského prostředí, především splatnost daně až po úhradě faktury odběratelem, aby se předešlo úvěrování státu poctivými podnikateli, a dále dodržování přiměřených lhůt pro výplatu nadměrných odpočtů DPH. EHSV se domnívá, že zavedení těchto mechanismů nesmí být spojováno se zvyšováním administrativní zátěže.

1.8 Podle názoru EHSV je nezbytné, aby Komise přistupovala důrazněji i k účinné standardizaci lhůt a termínů ve vztahu k celé škále plateb souvisejících s DPH (předběžné splátky, placení daně, vracení nadměrných odpočtů) i k opravám daňových přiznání tak, aby cílů předloženého návrhu bylo dosaženo v plném rozsahu.

2. Odůvodnění

2.1 Snižování administrativní zátěže zaměřené zejména na malé a střední podniky je důležitým tématem zvláště kvůli možnosti podniků zaměřovat se na samu podnikatelskou činnost. EHSV vítá předložený návrh směrnice, jež má ambici zvýšit mezinárodní konkurenceschopnost podniků EU a zlepšit fungování vnitřního trhu. Pozitivní vliv na chod podniků se následně může projevit na výběru daní, ve veřejných a státních rozpočtech i na schopnosti financovat sociální soudržnost, na zvýšení dostupnosti veřejných služeb a na účinnějším fungování veřejné správy. Očekávaný celkový dopad na běžného občana EU i na malé a střední podniky je pozitivní.

2.2 V předloženém návrhu Komise se uvádí, že daň z přidané hodnoty (DPH) představuje důležitý zdroj příjmů pro státní rozpočty členských států EU (průměrně okolo 21 % národních daňových příjmů), ale podle odhadů Komise se každoročně nevybere přibližně 12 % potenciálních příjmů z DPH. Proto je nezbytné, aby se EU a členské státy snažily o zvyšování účinnosti výběru DPH a boje proti daňovým podvodům a únikům a zároveň podporovaly všechny iniciativy napomáhající zachování pracovních míst.

2.3 Předložený návrh směrnice, jehož cílem je zavedení standardizovaného přiznání k DPH, je nástrojem umožňujícím v případě účinného zavedení zvýšit efektivitu výběru daně a boje proti daňovým podvodům. Zároveň může pomoci částečně řešit problémy podniků při vývozu v rámci společného trhu EU.

2.4 Oblast přiznání k DPH je v současnosti harmonizovaná pouze minimálně a členské státy při definování obsahu přiznání k DPH zohledňují svá národní specifika. Tento stav vede k tomu, že podniky, které svoji činnost provádějí mezinárodně, jsou při stávajícím nastavení systému přiznání k DPH vystaveny zvýšeným nákladům souvisejícím s komplikovanou administrativou a různými jazykovými formami přiznání. EHSV podporuje co největší možnou harmonizaci způsobu podávání přiznání k DPH.

2.5 Cílem předloženého návrhu je zavést standardizované přiznání k DPH, jež by usnadnilo podnikání všem daňovým subjektům a snížilo administrativní zátěž. Podniky tuto myšlenku podpořily a především malé a střední podniky požadují snížení četnosti podávání daňových přiznání. Čisté úspory v EU-27 plynoucí ze snížení administrativní zátěže představují podle odhadů PwC⁽¹⁾ 17,2 miliardy eur, bude-li existovat povinné standardizované přiznání k dani pro všechny členské státy a plátce DPH.

⁽¹⁾ PwC (2013): Study on feasibility and impact of a common EU standard VAT return.

2.6 Harmonizace přiznání k DPH by kromě úspor pro podniky znamenala i dodatečné jednorázové výdaje pro daňové orgány jednotlivých států. Podle studie PwC z roku 2013 by výdaje daňových orgánů na IT v souvislosti se zavedením standardizovaného přiznání k DPH byly ve výši asi 800 milionů až 1 miliardy eur. Tyto výdaje by ve střednědobém až dlouhodobém horizontu měly být vyváženy pozitivními dopady na účinnost výběru daně a boj proti daňovým podvodům a únikům. Zároveň je nutno zdůraznit, že realizace tohoto návrhu současně přinese nevyhnutelné náklady pro daňové subjekty (změna účetního softwaru).

3. Obecné připomínky

3.1 EHSV vítá návrh směrnice Rady, kterým se navrhuje zavedení standardizovaného přiznání k DPH. Tento krok vede ke zlepšení podnikatelského prostředí na společném trhu EU díky snížení administrativní zátěže podniků a zjednodušení podávání přiznání k DPH v různých zemích. Stejná forma přiznání k DPH v jednotlivých zemích usnadní fungování daňových subjektů na více trzích a pomůže zvýšit konkurenceschopnost jednotného trhu.

3.2 Podle EHSV jde o správný krok ve snaze předejít narušování hospodářské soutěže, zachování pracovních míst a zvýšení účinnosti kontrolních mechanismů při výměně informací mezi daňovými orgány, ale i mezi podniky a daňovými orgány, jichž bude možné dosáhnout díky zavedení standardizovaného přiznání k DPH. EHSV se domnívá, že by bylo správné, aby bylo možné požadovat nad rámec předloženého návrhu pouze takové informace, které jsou nezbytné pro provádění daňové kontroly a boj proti daňovým podvodům a únikům.

3.3 Je třeba upozornit na to, že navrhovaná úprava představuje komplexní změnu, jež ovlivní nejen daňové subjekty, ale i daňové orgány všech členských států a vynutí si změnu obsahu a formy (především s ohledem na elektronické podání) stávajících přiznání k DPH v jednotlivých členských státech Unie. EHSV chce zvláště poukázat na návrh nazvaný „Vytvoření konečného systému DPH“ a zdůraznit Komisi, aby cíle tohoto dokumentu byly brány v úvahu zejména při provádění předloženého návrhu, a tak se zabránilo tomu, že bude nutné zásadně měnit jednotlivé aspekty týkající se standardizovaného přiznání k DPH.

3.4 EHSV poukazuje na to, že budou-li pravomoci stanovit technické podrobnosti delegovány na Komisi, může být zavedení standardizovaného přiznání k DPH do systémů daňových orgánů v některých případech složité kvůli využívání odlišných systémů pro sběr a zpracování daňových přiznání. EHSV podporuje návrh článku 255a směrnice Komise v částech, v nichž se na Komisi přenášejí tyto pravomoci: definování technických podrobností (písmeno a)), definic a postupů (písmeno b)) a elektronických metod bezpečnosti (písmeno d)). EHSV poukazuje i na možnost využít jiná než legislativní opatření k naplnění cílů předloženého návrhu, například nezávazný přístup nebo příklady osvědčených postupů. V případě přenesení pravomocí na Komisi si EHSV přeje, aby byl konzultován při tvorbě podrobného návrhu k článku 255a předloženého návrhu a měl možnost k němu zaujmout stanovisko.

3.5 Standardizované přiznání k dani umožní včasnou výměnu informací mezi členskými státy a může mít pozitivní roli při snižování rozsahu daňových podvodů. Zároveň tak může přispět ke zvyšování účinnosti výběru daní a fiskální konsolidaci.

3.6 Elektronické podání (e-filing) považuje EHSV za přínosné, poukazuje však na možné komplikace v případě některých členských států, pokud jde o zjednodušení sběru a zpracování dat z přiznání k DPH i navrhovaného standardizovaného přiznání k dani. V případě některých podniků může přinést zvýšené náklady, proto by podniky měly mít možnost podávat daňové přiznání v papírové podobě, pokud se tím neomezí schopnost předcházet daňovým únikům a podvodům.

4. Konkrétní připomínky

4.1 EHSV se domnívá, že hranice pro umožnění trvání zdaňovacího období v délce tří měsíců pro podniky s ročním obratem nepřesahujícím 2 000 000 EUR nebo jeho ekvivalent v národní měně je pro některé členské státy příliš vysoká, a navrhuje, aby bylo možné tuto hranici snížit, což by členským státům umožnilo zohlednit specifika svého podnikatelského prostředí. V souvislosti s navrhovanými změnami článku 206 by umožnění tříměsíčního zdaňovacího období mohlo mít negativní dopad na peněžní toky veřejných rozpočtů některých členských států. EHSV proto navrhuje, aby Komise zachovala možnost kompenzovat potenciální výpadek příjmů z DPH v důsledku prodloužení zdaňovacího období pro mnoho daňových subjektů prostřednictvím předběžných splátek DPH.

4.2 EHSV vítá standardizaci základních údajů v přiznání k dani a vítá rozšíření údajů a položek o odpočet daně. Vítá dále snahu Komise nezvyšovat administrativní zátěž v souvislosti s prováděním předloženého návrhu v případě uplatnění pouze povinné části standardizovaného přiznání k dani (ve smyslu článku 250). EHSV vyzývá Komisi, aby členskými státy byla uložena povinnost umožnit podávání standardizovaného přiznání k dani v libovolném jazyce Unie, čímž by se snížila administrativní zátěž.

4.3 EHSV vyjadřuje podporu zavedení standardizovaného přiznání k dani, které by mělo standardní podobu stejnou ve všech členských státech. Navrhuje proto, aby se standardizované přiznání k dani skládalo ze dvou částí, přičemž členské státy by se rozhodly, zda použijí pouze povinnou část ve smyslu článku 250 návrhu směrnice, nebo zda budou také požadovat vyplnění vybraných údajů ve smyslu článku 251. Zároveň je nezbytné umožnit daňovým orgánům vyžadovat dodatečné informace v případech, kdy tyto informace pomohou účinněji bojovat proti daňovým únikům a podvodům. Možnost vyžadovat dodatečné informace na předem určené omezené období by byla realizována na základě žádosti předložené výboru Komise zřízenému za tímto účelem. EHSV má za to, že tyto informace by měly být obsahem další části standardizovaného přiznání k DPH, aby povinná (podle článku 250) a volitelná (podle článku 251) část měly standardní podobu i v případě uplatňování výjimek o dalších informacích vyžadovaných od daňových subjektů.

4.4 EHSV vítá snížení administrativní zátěže podniků odstraněním duplicitního poskytování daňových informací navrhované prostřednictvím zrušení článku 261 směrnice. EHSV vyzývá Komisi, aby šířením příkladů osvědčených postupů motivovala členské státy k účinnějšímu sběru a výměně informací.

4.5 Při zavádění konečného znění upravené směrnice o společném systému daně z přidané hodnoty musí být zajištěna dostatečná doba na to, aby se daňové subjekty informovaly a seznámily s novou podobou daňového přiznání. EHSV se domnívá, že standardizované přiznání k DPH je důležité téma, a proto je nezbytné najít rovnováhu mezi kvalitou konečného znění směrnice a termínem zavedení. Výbor by však uvítal ambicióznější termín zavedení. Výbor zároveň vybízí daňové orgány jednotlivých členských států, aby daňovým subjektům poskytly co největší podporu při osvojování si jednotlivých prvků směrnice, například formou internetových přípravných kursů.

4.6 Je třeba zdůraznit, že předložený návrh nedostatečně zohledňuje různé právní úpravy (termíny, pravidla) pro vrácení DPH, jež jsou platné v jednotlivých členských státech. Předložený návrh směrnice dále špatně odráží skutečnost, že v jednotlivých členských státech jsou systémy pro analýzu rizik, výběr subjektů pro daňovou kontrolu a odhalování daňových podvodů propojeny se strukturou daňového přiznání, jež je v jednotlivých zemích přizpůsobená místním specifikům. EHSV vyzývá Komisi, aby dala členským státem jednoznačně najevo, že by měly vyvinout maximální úsilí, pokud jde o zvýšení účinnosti sběru a výměny informací mezi národními institucemi (např. celními úřady, statistickými úřady apod.).

4.7 EHSV podporuje zásadu „pouze jednou“, jež by zaručila, že podnikatelé poskytnou danou informaci jen jednou. Sběr podrobných dat je v odůvodněných případech možné uskutečnit jednotlivě, aby bylo možné provádět kontrolu nezbytnou pro boj proti daňovým únikům a podvodům. Předložený návrh umožňuje vyžadovat údaje, na jejichž základě je možné provádět kontrolu co nejlépe. Poskytnuté údaje by mělo být možné využít i pro statistické účely, aby se zabránilo povinnosti podnikatelů poskytovat tytéž údaje na různých místech a v různých dokumentech a formátech.

4.8 EHSV se domnívá, že by zvýšení efektivity fungování vnitřního trhu EU prospělo, kdyby daňové orgány vracely DPH v přiměřených lhůtách při zachování dostatečné míry boje proti daňovým únikům a podvodům. Podobného účinku na malé a střední podniky by bylo možné dosáhnout v případě účinnějšího provádění pravidla, že daň se stává splatnou až v okamžiku uhrazení faktury, čímž by se předešlo negativnímu jevu úvěrování státu podvedenými podniky. EHSV proto vyzývá Komisi, aby jednotlivé členské státy nabádala k provádění tohoto pravidla, což by přispělo k transparentnímu podnikatelskému prostředí.

4.9 V předloženém návrhu směrnice se navrhuje svěřit prováděcí pravomoci související s opravami daňových přiznání Komisi. Návrh zároveň dává členským státům právo, aby umožnily opravy standardizovaného přiznání k dani a stanovily lhůty pro jejich provedení. Jelikož je podle názoru EHSV vliv projednávání ve výboru v této otázce na jednotlivé členské státy nejasný, měly by být všechny náležitosti týkající se oprav standardizovaného přiznání k DPH definovány už v návrhu směrnice a jejich následný výkon ponechán v pravomoci jednotlivých členských států. EHSV zároveň žádá o aktivní účast na procesu tvorby prováděcích opatření spojených s návrhem této směrnice.

V Bruselu dne 26. února 2014

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Henri MALOSSE

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) č. 1215/2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech

COM(2013) 554 final – 2013/0268 (COD)

(2014/C 214/05)

Zpravodaj: **pan Jorge PEGADO LIZ**

Dne 25. září 2013 se Rada a dne 8. října 2013 Evropský parlament, v souladu s články 67 a 81 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1215/2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech

COM(2013) 554 final – 2013/0268 (COD).

Specializovaná sekce Jednotný trh, výroba a spotřeba, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 10. února 2014.

Na 496. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 26. a 27. února 2014 (jednání dne 26. února 2014), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor jednomyslně následující stanovisko.

1. Závěry a doporučení

1.1 Cílem návrhu nařízení⁽¹⁾, k němuž má EHSV vypracovat stanovisko, je změna nařízení Rady (EU) č. 1215/2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech.

1.2 Návrh sleduje dvojí cíl – zaprvé umožnit soulad mezi Dohodou o Jednotném patentovém soudu, podepsanou dne 19. února 2013, s pozměněným statutem Soudního dvora Beneluxu z 15. října 2012⁽²⁾ a s nařízením Brusel I (přepracovaným zněním), a zadruhé doplnit pravidla stanovení příslušnosti vůči žalovaným ve státech, které nejsou členy Evropské unie.

1.3 EHSV iniciativu EP a Rady podporuje, protože je nezbytná pro právní jistotu a jednotnou ochranu plynoucí z patentu v Evropské unii.

1.4 EHSV může pouze přivítat jednoduchost čtyř nových ustanovení, která by měla být vložena do nařízení Brusel I. Považuje je za nezbytná, přiměřená, rádě odůvodněná a vhodně načasovaná.

1.5 Lituje však, že nebyl ve vhodnou chvíli požádán o stanovisko k návrhům nařízení, kterými se provádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany, a k balíčku, jímž byl zřízen Jednotný patentový soud, a to vzhledem ke stanoviskům, která na tato témata již dříve vypracoval.

1.6 Protože neproběhla předchozí konzultace, EHSV by alespoň nyní rád vznesl několik dotazů, které se týkají struktury a fungování soudu. Ty je podle jeho názoru zapotřebí ještě důkladně promyslet. Konkrétněji Výbor:

- požaduje, aby související poplatky byly jasné a transparentní a mohly se uplatňovat bez jakéhokoliv ohrožení práva na přístup ke spravedlnosti;
- doporučuje, aby byl čl. 14 odst. 2 vyškrtnut nebo podstatně upraven;
- zdůrazňuje potřebu vysoce odborné přípravy vybraných soudců.

⁽¹⁾ COM(2013) 554 final.

⁽²⁾ Viz text rozhodnutí Výboru ministrů Hospodářské unie Beneluxu ze dne 8. prosince 2011 o vypracování protokolu, kterým se mění Úmluva ze dne 31. března 1965 o zřízení a statutu Soudního dvora Beneluxu M (2011) 9 a text uvedeného protokolu, podepsaného 15. října 2012 v Lucemburku. In: Bulletin Benelux, ročník 2012, č. 2 ze dne 15. 11. 2012, na stránkách http://www.benelux.int/wetten/Publicatieblad/Publicatieblad_2012-2_fr.pdf. Viz též původní text úmluvy ze dne 31. března 1965 ve znění protokolu z 10. června 1981 a protokolu z 23. listopadu 1984: <http://www.courbeneluxhof.be/fr/basisdocumenten.asp>.

2. Předchozí vývoj

2.1 Návrh EP a Rady je poslední fází dlouhého procesu zavádění tzv. evropského patentu s jednotným účinkem.

2.2 Na vytvoření patentu, který by měl jednotnou právní ochranu v celé Evropské unii, se čeká již od 60. let. Od té doby došlo k řadě pokusů a neúspěchů.

2.2.1 Na této trnitě cestě bylo nicméně dosaženo jednoho částečného úspěchu, a to vytvoření evropského patentu na základě Evropské patentové úmluvy, jež byla podepsána 5. října 1973 v Mnichově a jež také zavedla společný postup pro přihlášky evropských patentů u Evropského patentového úřadu (OEB).

Právní režim tohoto evropského patentu však podléhá tolika vnitrostátním režimům, kolik je zemí, jež žadatel v přihlášce označil. Proto jednotlivé státy, instituce i uživatelé již tak dlouho požadovali jednoduchý systém jednotné patentové ochrany v EU.

2.2.2 Došlo tedy k řadě pokusů o vytvoření patentu „Společenství“ a poté „Evropské unie“, žádný však nezaznamenal úspěch. Například Lucemburská úmluva z roku 1975 o patentu Společenství nikdy nevstoupila v platnost, protože chyběla dohoda mezi státy.

2.2.3 Debata o budoucím patentu Společenství znovu zahájila Evropská rada až v roce 2000 u příležitosti Lisabonského kongresu, kde byl oznámen všeobecný program, jehož cílem bylo zvýšení konkurenceschopnosti evropských podniků. Ihned po této schůzi Evropská komise představila návrh nařízení, jehož cílem bylo vytvoření jednotného titulu v právu průmyslového vlastnictví – patentu Společenství⁽³⁾.

2.2.4 V roce 2003 se členské státy dohodly na společném politickém postupu. Ke konečné shodě – zejména nad jazykovým režimem – však nedospěly⁽⁴⁾. V dubnu 2007 Komise po rozsáhlé konzultaci z roku 2006 zveřejnila sdělení, v němž zopakovala odhodlání zavést patent Společenství⁽⁵⁾. Poté v červenci 2008 vydala sdělení Strategie práv k průmyslovému vlastnictví pro Evropu⁽⁶⁾ a obnovila jednání s členskými státy.

2.2.5 Dne 13. dubna 2011⁽⁷⁾ Komise v důsledku chybějícího konsenzu a také rozhodnutí Rady z 10. března 2011 navrhla vytvoření evropského patentu s jednotným účinkem v rámci posílené spolupráce. Toto řešení přijaly všechny členské státy s výjimkou Itálie a Španělska⁽⁸⁾.

2.3 Tzv. patentový balíček obsahuje dvě nařízení – nařízení (EU) č. 1257/2012, kterým se provádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany, a nařízení Rady (EU) č. 1260/2012, kterým se provádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany, pokud jde o příslušná ustanovení o překladu⁽⁹⁾ – a mezinárodní dohodu, která tvoří základ pro vytvoření jednotné patentové ochrany v EU.

⁽³⁾ Úř. věst. C 337 ze dne 28.11.2000 (není k dispozici v češtině).

⁽⁴⁾ Rada ve složení pro konkurenceschopnost byla na svém zasedání v listopadu 2003 (viz MEMO/03/245) velmi blízko dosažení shody nad nevyřešenými otázkami. Státy se však nedokázaly domluvit na lhůtách pro předkládání překladů patentových nároků.

⁽⁵⁾ COM(2007) 165 final.

⁽⁶⁾ COM(2008) 465 final.

⁽⁷⁾ Rozhodnutí Rady 2011/167/UE, kterým se povoluje posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany.

⁽⁸⁾ Je třeba připomenout, že Španělsko a Itálie podaly 22. března 2013 u Soudního dvora EU žalobu na neplatnost nařízení, kterými se zavádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany (C-146/13 a C-147/13). Soudní dvůr tuto žalobu svým rozhodnutím ze dne 16. dubna 2013 zamítl.

⁽⁹⁾ Úř. věst. L 361, 31.12.2012.

2.4 Mezinárodní dohoda mezi 25 členskými státy (s výjimkou Španělska a Polska), která byla podepsána 19. února 2013 na zasedání Rady pro konkurenceschopnost⁽¹⁰⁾ a „mimo institucionální rámec EU“⁽¹¹⁾ zavádí Jednotný patentový soud. Soud bude příslušný pro vyřizování soudních sporů týkajících se jak budoucích jednotných patentů, tak i stávajících „klasických“ evropských patentů⁽¹²⁾.

2.4.1 Jedná se o specializovaný soud vytvořený za tímto konkrétním účelem, který bude mít v EU místní a regionální pobočky. Namísto vedení souběžných řízení před soudy různých členských států by měli účastníci obdržet rychlé a vysoce kvalitní rozhodnutí, které bude platné ve všech členských státech, kde je potvrzena platnost patentu.

2.4.2 V červnu 2012 Evropská rada rozhodla, že ústřední komora soudu prvního stupně bude mít sídlo v Paříži a její sekce v Londýně a Mnichově⁽¹³⁾.

2.4.3 Spolu s tímto novým systémem vznikne jedno kontaktní místo pro podávání jednotných evropských patentových přihlášek na území států, které jsou zapojeny do posílené spolupráce, a soud, jenž bude mít četné pravomoci, které budou zahrnovat žaloby týkající se porušování patentů, žaloby na prohlášení o neporušení patentů, žaloby na předběžná nebo ochranná opatření a soudní zákazy, žaloby na zrušení patentů atd. Rovněž bude příslušný pro otázky, které vyvstanou v rámci čl. 32 odst. 1 písm. i), který se týká rozhodnutí Evropského patentového úřadu.

2.5 EHSV patří čelné místo mezi těmi, kdo vytvoření jednotného evropského patentu vždy požadovali a podporovali, ať již v reakci na žádosti o vypracování stanoviska k tématům týkajícím se průmyslového vlastnictví a vnitřního trhu⁽¹⁴⁾, či prostřednictvím stanovisek z vlastní iniciativy a průzkumných stanovisek⁽¹⁵⁾.

2.5.1 Stejně tak vydal stanoviska, když byl požádán, aby se vyslovil ke dvěma návrhům rozhodnutí Rady. Jedním byl návrh rozhodnutí Rady, kterým se na Soudní dvůr přenáší pravomoc ve věcech týkajících se patentu Společenství⁽¹⁶⁾ a druhým návrh rozhodnutí Rady, kterým se zřizuje Soud pro patent Společenství a který se týká opravných prostředků u Soudu prvního stupně⁽¹⁷⁾.

2.6 EHSV naopak neměl příležitost se vyjádřit k patentovému balíčku (k návrhům nařízení, jejichž výsledkem byla nařízení (EU) č. 1257/2012 a č. 1260/2012 ze dne 17. prosince 2012⁽¹⁸⁾), ani k návrhu Dohody o Jednotném patentovém soudu, která byla podepsána 19. února 2013⁽¹⁹⁾.

3. Návrh EP a Rady

3.1 Článek 89 Dohody o Jednotném patentovém soudu stanoví, že dohoda vstoupí v platnost:

a) dne 1. ledna 2014,

nebo

⁽¹⁰⁾ Předtím vyjádřil svůj souhlas EP: zprávu Bernharda Rapkaye o nařízení, kterým se zavádí jednotná patentová ochrana, schválil 484 hlasy pro, 164 hlasů bylo proti a 35 poslanců se zdrželo hlasování (u tohoto textu šlo o postup spolurozhodování); usnesení Raffaella Baldassarra, které se týká režimu pro překlady, schválil 481 hlasy pro, 152 hlasů bylo proti a 49 poslanců se zdrželo hlasování (u tohoto textu měl Evropský parlament pouze poradní hlas); usnesení Klause-Heinera Lehneho schválil 483 hlasy pro, 161 hlasů bylo proti a 38 poslanců se zdrželo hlasování. Toto usnesení o systému jurisdikce pro patentové spory je nelegislativním textem.

⁽¹¹⁾ Viz dokumenty Rady 16351/12+COR 1 a 6590/13 PRESSE 61 ze dne 19. 2. 2013.

⁽¹²⁾ Úř. věst. C 175, 20.6.2013.

⁽¹³⁾ Článek 7 Dohody o Jednotném patentovém soudu.

⁽¹⁴⁾ Viz následující stanoviska: Úř. věst. C 155, 29.5.2001, s. 80 (Simpson); Úř. věst. C 61, 14.3.2003, s. 154 (Retureau); Úř. věst. C 256, 27.10.2007, s. 3 (Retureau); Úř. věst. C 306, 16.12.2009, s. 7 (Retureau); Úř. věst. C 18, 19.1.2011, s. 105 (Retureau); Úř. věst. C 376, 22.12.2011, s. 62 (McDonogh) Úř. věst. C 68, 6.3.2012, s. 28 (Meynent); Úř. věst. C 234, 30.9.2003, s. 55 (Cassidy); Úř. věst. C 234, 30.9.2003, s. 76 (Simpson); Úř. věst. C 255, 14.10.2005, s. 22 (Cassidy); Úř. věst. C 93, 27.4.2007, s. 25 (Cassidy); Úř. věst. C 204, 9.8.2008, s. 1 (Cassidy); Úř. věst. C 77, 31.3.2009, s. 15 (Cassidy, Henks, Cappellini); Úř. věst. C 132, 3.5. 2011, s. 47 (Federspiel, Siecker, Voleš); Úř. věst. C 9, 11.1.2012, s. 29 (van Iersel, Gibellieri); Úř. věst. C 24, 28.1.2012, s. 99 (Federspiel, Siecker, Voleš); Úř. věst. C 76, 14.3.2013, s. 24 (Siecker, Federspiel, Voleš).

⁽¹⁵⁾ Viz následující stanoviska: Úř. věst. C 100, 30.4.2009, s. 65 (Toth, Leo); Úř. věst. C 44, 11.2.2011, s. 68 (Pegado Liz); Úř. věst. C 143, 22.5.2012, s. 17 (Pegado Liz); Úř. věst. C 299, 4.10.2012, s. 165 (Voleš); CESE3154/2013 (dosud nezveřejněno v Úředním věstníku).

⁽¹⁶⁾ Úř. věst. C 112, 30.4.2004, s. 81 (Retureau) (není k dispozici v češtině).

⁽¹⁷⁾ Úř. věst. C 112, 30.4.2004, s. 76 (Retureau) (není k dispozici v češtině).

⁽¹⁸⁾ Návrhy COM(2011) 215/3 final a COM(2011) 216/3 final ze dne 13. 4. 2011.

⁽¹⁹⁾ Návrh Dohody o Jednotném patentovém soudu a návrh statutu – konečný revidovaný text předsednictví, 16074/11, ze dne 11. 11. 2011.

- b) prvním dnem čtvrtého měsíce následujícího po uložení třinácté ratifikační listiny nebo listiny o přistoupení v souladu s článkem 84, pokud mezi nimi budou listiny tří států, v nichž bylo v platnosti nejvíce evropských patentů v roce předcházejícím roku podpisu dohody (Německo, Francie a Spojené království),

nebo

- c) prvním dnem čtvrtého měsíce po vstupu v platnost změn nařízení (EU) č. 1215/2012, pokud jde o jeho vztah k této dohodě, podle toho, co nastane nejdříve.

3.2 Cílem tohoto návrhu EP a Rady je přijmout nezbytné změny nařízení (EU) č. 1215/2012, a tím jednak zajistit soulad mezi Dohodou o Jednotném patentovém soudu a uvedeným nařízením, a jednak řešit konkrétní otázku pravidel stanovení příslušnosti vůči žalovaným ve státech, které nejsou členy Evropské unie ⁽²⁰⁾.

3.3 Vzhledem k souběžným pravomocím Soudního dvora Beneluxu v různých oblastech včetně práva duševního vlastnictví se návrh současně zmiňuje i o tom, že po přijetí protokolu, kterým se mění Úmluva ze dne 31. března 1965 o zřízení a statutu Soudního dvora Beneluxu, uvedený protokol vyžaduje, aby se změnilo nařízení Brusel I (přepřacované znění) tak, aby byl na jednu stranu zajištěn soulad mezi revidovanou úmluvou a nařízením Brusel I (přepřacovaným zněním) a na stranu druhou vyřešena chybějící společná pravidla pro určení příslušnosti vůči žalovaným ve státech, které nejsou členy Evropské unie ⁽²¹⁾.

3.4 V posuzovaném textu se tak navrhuje změnit nařízení (EU) č. 1215/2012 v následujících bodech:

- a) ustanovení zabývající se vztahem mezi Dohodou o Jednotném patentovém soudu a protokolem k úmluvě mezi zeměmi Beneluxu z roku 1965 na jedné straně a nařízením Brusel I na straně druhé;
- b) ustanovení doplňující pravidla jednotné příslušnosti ve vztahu k žalovaným z třetích států v občanských a obchodních sporech, které jsou předloženy Jednotnému patentovému soudu a Soudnímu dvoru Beneluxu v záležitostech, na něž se vztahuje dohoda o Jednotném patentovém soudu nebo protokol k úmluvě mezi zeměmi Beneluxu z roku 1965.

3.5 Tyto změny konkrétně znamenají, že se na konec 14. bodu odůvodnění nařízení (EU) č. 1215/2012 doplňuje nová věta a vkládají se do něj čtyři nová ustanovení, tj. články 71a až 71d.

4. Přípomínky

4.1 Ze tří podmínek k tomu, aby mohla Dohoda o Jednotném patentovém soudu vstoupit v platnost, závisí na činnosti orgánů EU pouze jedna, a to podmínka, která se týká změn nařízení (EU) č. 1215/2012 ⁽²²⁾, jímž se zrušuje nařízení (ES) č. 44/2001 (Brusel I) ⁽²³⁾.

4.2 Navrhované změny jsou **nezbytné, přiměřené, řádně odůvodněné a vhodně načasované**.

Jsou nezbytné z těchto důvodů:

- a) Aby byla zajištěna právní jistota a předvídatelnost pro žalované, kteří mohou být žalováni před těmito soudy v členském státě odlišném od toho, který byl určen podle pravidel uvedeného nařízení, bylo především zapotřebí jasně a výslovně upřesnit, že Jednotný patentový soud a Soudní dvůr Beneluxu by se měly považovat za soudy ve smyslu nařízení č. 1215/2012.
- b) Jednotný patentový soud a Soudní dvůr Beneluxu dále musí být schopny vykonávat příslušnost týkající se žalovaných, kteří nemají bydliště v členském státě. Navíc by uvedené nařízení mělo stanovit případy, ve kterých mohou Jednotný patentový soud a Soudní dvůr Beneluxu vykonávat podpůrnou příslušnost. Cíl tohoto návrhu je zřejmý – umožnit přístup ke spravedlnosti a zabránit tomu, aby soudy vydávaly odlišná rozhodnutí v téže věci.

⁽²⁰⁾ Tento návrh byl v souladu se zásadou subsidiarity dne 17. 9. 2013 zaslán všem národním parlamentům členských států EU (SG-Greffe (2013)D/14401).

⁽²¹⁾ Soudní dvůr Beneluxu, který byl zřízen Úmluvou ze dne 31. března 1965, je společným soudem pro Belgii, Lucembursko a Nizozemsko a je příslušný pro dohled nad jednotným uplatňováním společných pravidel v zemích Beneluxu v různých oblastech včetně práva duševního vlastnictví. Protokol z 15. října 2012 však umožňuje příslušnost tohoto soudu rozšířit a zahrnout do ní i oblasti, na něž se vztahuje nařízení Brusel I, ačkoli jeho původní funkce spočívala zejména ve vydávání rozhodnutí o předběžné otázce týkající se výkladu společných pravidel zemí Beneluxu.

⁽²²⁾ Úř. věst. L 351, 20.12.2012, s. 1; viz stanovisko Úř. věst. C 218, 23.7.2011, s. 78 (H. Bataller).

⁽²³⁾ Úř. věst. L 12, 16.1.2001, s. 1; viz stanovisko Úř. věst. C 117, 26.4.2000, s. 6 (není k dispozici v češtině) (Malosse).

- c) Ustanovení nařízení č. 1215/2012 týkající se litispendence a souvisejících opatření se musí použít nejen tehdy, když je vedeno řízení u soudu členského státu (ať již na jeho území výše uvedená mezinárodní dohoda platí či nikoli), ale rovněž tehdy, když jsou během přechodného období uvedené v čl. 83 odst. 1 Dohody o Jednotném patentovém soudu zahájena řízení týkající se některých druhů sporů souvisejících s evropskými patenty, jak je definuje uvedené ustanovení, před Jednotným patentovým soudem na jedné straně a vnitrostátním soudem smluvního členského státu Dohody o Jednotném patentovém soudu na straně druhé.
- d) Soudní rozhodnutí Jednotného patentového soudu nebo Soudního dvora Beneluxu musí být v souladu s nařízením č. 1215/2012 uznávána a vykonávána v členských státech, které nejsou smluvními stranami příslušných mezinárodních dohod.
- e) Dále rozhodnutí soudů členských států, které nejsou smluvními stranami příslušných mezinárodních dohod, by měla být v souladu s nařízením č. 1215/2012 nadále uznávána a vykonávána v ostatních členských státech.

4.3 Navrhované změny **odpovídají stanoveným cílům**, a to:

- a) vyjasnit, že Jednotný patentový soud a Soudní dvůr Beneluxu jsou soudy ve smyslu nařízení Brusel I;
- b) vyjasnit, jak fungují pravidla týkající se příslušnosti, pokud jde o Jednotný patentový soud a Soudní dvůr Beneluxu, co se týče žalovaných, kteří mají bydliště v dotčených členských státech, a vytvořit jednotná pravidla pro mezinárodní příslušnost vůči žalovaným v řízeních vedených proti těmto žalovaným, která jsou předložena k řešení Jednotnému patentovému soudu a Soudnímu dvoru Beneluxu v situacích, kdy nařízení Brusel I samotné taková pravidla neupravuje, ale odvolává se na vnitrostátní právní předpisy;
- c) definovat používání pravidel o litispendenci a souvisejících opatřeních týkajících se Jednotného patentového soudu a Soudního dvora Beneluxu na jedné straně a vnitrostátních soudů členských států, které nejsou smluvní stranou příslušných mezinárodních dohod, na straně druhé, a definovat rovněž fungování těchto pravidel během přechodného období upraveného v čl. 83 odst. 1 Dohody o Jednotném patentovém soudu;
- d) vysvětlit fungování pravidel týkajících se uznávání a výkonu ve vztazích mezi členskými státy, které jsou, a členskými státy, které nejsou smluvními stranami příslušných mezinárodních dohod.

4.4 Navrhované změny jsou v odůvodnění, které návrhu předchází a které jej uvádí, **řádně odůvodněny**.

4.4.1 Změna také přichází **ve vhodnou chvíli**, protože nařízení č. 1215/2012 je použitelné od 10. ledna 2015, Dohoda o Jednotném patentovém soudu vstupuje v platnost až prvním dnem čtvrtého měsíce po vstupu v platnost změn nařízení č. 1215/2012 a tyto změny mají také vstoupit v platnost 10. ledna 2015 (článek 2 návrhu).

4.5 **EHSV tudíž s tímto návrhem souhlasí a podporuje jej**, protože jej považuje za přiměřený a za nezbytný k tomu, aby bylo zajištěno společné a jednotné uplatňování Dohody o Jednotném patentovém soudu, protokolu o rozšíření pravomocí Soudního dvora Beneluxu i nařízení Brusel I (přepracovaného znění).

4.6 **Lituje nicméně, že nebyl konzultován** ohledně přijetí patentového balíčku (nařízení (EU) č. 1257/2012 a nařízení Rady (EU) č. 1260/2012), ani ohledně návrhu mezinárodní dohody, která tvoří základ pro vytvoření jednotné patentové ochrany v EU.

4.6.1 Nehledě na to EHSV vítá pružnost současné existence evropského patentů a patentů s jednotným účinkem, protože tento systém nabízí možnost zvolit si nejvíce vyhovující variantu – evropský patent v několika určených státech nebo evropský patent s jednotným účinkem ve všech 25 členských státech, které se zapojily do posílené spolupráce.

4.6.2 Zjednodušení, o něž patentový balíček usiluje, nicméně vyvolává určité otázky, protože práce ohledně realizace tohoto systému stále probíhají.

Prohlášení, které je připojeno k dohodě, totiž počítá s tím, že bude zřízen výbor zástupců členských států, který musí vypracovat praktická ujednání pro řádné fungování Jednotného patentového soudu. Tento výbor má zejména za úkol připravit jednací řád soudu a zorganizovat odborné vzdělávání soudců⁽²⁴⁾.

4.6.2.1 Otázky vyvolává i souběžná existence řešení sporů v rozhodčím řízení⁽²⁵⁾ a možnosti obrátit se na Jednotný patentový soud, protože jeho pravomoci se budou v průběhu sedmiletého přechodného období měnit.

4.6.2.2 Vstup patentového balíčku v platnost navíc charakterizuje velká právní složitost, protože ten podle bodu 3.1 závisí na vstupu Dohody o Jednotném patentovém soudu v platnost.

4.6.2.3 I samotná struktura soudu může být matoucí. Soud prvního stupně bude mít ústřední komoru se sídlem ve třech městech: v Paříži (průmyslová technika, doprava, textil, papír, stavebnictví, fyzika, elektřina), v Londýně (chemie, hutnictví, lidské potřeby, zejména farmacie) a v Mnichově (mechanika, osvětlování, topení, zbraně, práce s trhavinami). Potom bude možné zřizovat na území jednotlivých států místní komory a pro dva nebo více smluvních členských států regionální komory. Dále bude existovat odvolací soud se sídlem v Lucemburku.

4.6.2.4 Skutečnost, že není možné předem znát celkovou výši soudních poplatků, může odradit žalovaného od toho, aby u Jednotného patentového soudu hájil svá práva. Tím může být oslabeno jeho právo na přístup ke spravedlnosti.

4.6.2.5 Je obtížné sladit čl. 14 odst. 2 navrhovaného jednacího řádu Jednotného patentového soudu s článkem 49 Dohody o Jednotném patentovém soudu, zejména v případě, kde se pravomoc komory, před níž je případ projednáván, zakládá na čl. 33 odst. 1 písm. a). Obzvláště obtížné je pochopit, který jazyk přesně se má použít. Článek 49 odst. 3 dohody dává stranám právo se s výhradou schválení příslušným senátem dohodnout na jazyce řízení. Článek 14 odst. 2 naopak stanoví, že žaloba musí být vyhotovena v jazyce, v němž obžalovaný vykonává ve svém smluvním členském státě činnost. EHSV doporučuje čl. 14 odst. 2 vyškrtnout nebo podstatně změnit, aby se snížilo riziko nesprávného výkladu.

4.6.2.6 Úspěch Jednotného patentového soudu z velké části závisí na kvalitě vybraných soudců. Přestože původem z různých členských států a s velmi odlišnými zkušenostmi vzhledem k mnoha rozdílům v procesním systému členských států, musejí se soudci řídit novým procesním právem Jednotného patentového soudu. Kvalita a hloubka odborné přípravy jmenovaných soudců je proto velmi významná pro úspěch Jednotného patentového soudu nejen z hlediska uplatnění nového jednacího řádu, ale i z hlediska jazykových schopností, jež mají pro tento soud zásadní význam.

4.7 EHSV může s ohledem na tuto složitost pouze přivítat jednoduchost čtyř nových ustanovení, která by měla být vložena do nařízení Brusel I.

V Bruselu dne 26. února 2014

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Henri MALOSSE

⁽²⁴⁾ <http://www.unified-patent-court.org/>.

⁽²⁵⁾ Článek 35 Dohody o Jednotném patentovém soudu.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Otevření systémů vzdělávání: nové technologie a otevřené vzdělávací zdroje jakožto prostředky inovativní výuky a učení pro všechny

COM(2013) 654 final

(2014/C 214/06)

Zpravodaj: **pan LOBO XAVIER**

Spoluzpravodaj: **pan TRANTINA**

Dne 25. září 2013 se Evropská komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Otevření systémů vzdělávání: nové technologie a otevřené vzdělávací zdroje jakožto prostředky inovativní výuky a učení pro všechny

COM(2013) 654 final.

Specializovaná sekce Zaměstnanost, sociální věci, občanství, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 6. února 2014.

Na 496. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 26. a 27. února 2014 (jednání dne 26. února 2014), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 226 hlasy pro, 2 hlasy byly proti a 3 členové se zdrželi hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Nástroje IKT postupně začínají být využívány ve všech sférách života každého z nás. EHSV se domnívá, že digitální pojetí systémů vzdělávání může napomoci zlepšení kvality a kreativity vzdělávání nabízeného komunitě, zejména pokud se současně zapojí zdravý rozum.

1.2 EHSV je přesvědčen, že zásadní význam pro úspěšnost iniciativy „otevření systémů vzdělávání“ mají učitelé. Jejich zapojení do přípravy a provádění iniciativy, jež s sebou nese odpovídající odbornou přípravu, má zásadní význam pro „otevření systémů vzdělávání“ novátorským způsobem, za využití nových technologií a otevřených vzdělávacích zdrojů a v kontextu vzdělávání a školství otevřeného všem.

1.3 EHSV zdůrazňuje, že mobilizace všech aktérů a podpora vytváření „vzdělávacích partnerství“ ve společnosti se zapojením škol, podniků, obecních úřadů, sociálních partnerů, organizací občanské společnosti, nevládních organizací pracujících s mládeží, komunitních pracovníků pracujících s mládeží a v dalších oblastech, rodičů a studentů do navrhování a realizace učebních osnov má klíčový význam pro úspěch a praktické výsledky iniciativy ve zdravém prostředí, v němž probíhají změny vzdělávacího paradigmatu.

1.4 EHSV upozorňuje na to, že je nezbytné účinně využívat existující programy financování – a to jak ty evropské, tak zejména programy vnitrostátní – k podpoře optimálního využívání nových technologií a otevřených vzdělávacích zdrojů formou uzpůsobenou učebním osnovám. Je nutné sledovat, šířit a podporovat osvědčené postupy existující v některých členských státech, například co se týče pobídek pro podniky, které vybaví školy novými informačními a komunikačními technologiemi (IKT).

1.5 EHSV považuje za zásadní, aby byly nástroje pro uznávání dovedností získaných díky využívání IKT dobře srozumitelné celé komunitě a aby bylo jejich používání pravidelně vyhodnocováno. Evropský prostor dovedností a kvalifikací, jenž je v současné době v přípravě, musí přispět k tomuto úsilí o transparentnost a uznávání dovedností. To má zásadní význam pro zajištění toho, aby systém vyhovoval celé komunitě.

1.6 EHSV rozhodně souhlasí s tím, že při uplatňování opatření na podporu využívání nových technologií v rámci učebního procesu – ať se jedná o hromadné otevřené on-line kurzy (Massive Open Online Courses – MOOC), či o otevřené vzdělávací zdroje – je zapotřebí dobře naplánovaný komplexní přístup. Učitelé budou bezesporu hrát i nadále klíčovou úlohu v celém vzdělávacím procesu díky vhodnému proškolení a pobídkám. Vzdělávání založené na technologiích přineslo Evropě nové výzvy. Technologie bez učitelů ztrácí svou vzdělávací hodnotu, ale učitelé, kteří si budou jistí svými digitálními dovednostmi, budou i nadále hlavními aktéry ztraktivňování vzdělávání pro studující.

1.7 EHSV by chtěl zdůraznit, že při využívání nástrojů IKT ve vzdělávání je nutné více se zaměřit na začleňování, zejména pak studentů ze znevýhodněných podmínek, kteří si nemohou pořídit předepsané přístroje, nemají pořádný přístup k internetu ani nemohou nakupovat obsah. Existuje řada případů osvědčených postupů z celé Evropy, které se zabývají překonáváním těchto překážek a vybavováním dotyčných nástroji, které potřebují. Tyto osvědčené postupy je třeba sdílet a podporovat.

1.8 EHSV má rovněž za to, že nové internetové technologie umožňují přenos znalostí přes hranice a stimulují tak sbližování vzdělávání v členských státech. To je důležité z hlediska mobility příštích zaměstnanců a zaměstnavatelů na spojených trzích Evropské unie, která bude v tomto smyslu přínosná.

1.9 EHSV se domnívá, že Evropská komise by měla zajistit nezbytné mechanismy podpory a koordinace pro dosažení rychlého a účinného provedení návrhů projednaných v rámci tohoto dokumentu a pro zajištění měření pokroku a podpory výměny osvědčených postupů na úrovni EU. EHSV se domnívá, že řádná realizace návrhů rovněž napomůže naplnění obecných cílů strategie Evropa 2020.

2. Souvislosti

2.1 Evropská komise zahájila iniciativu „otevření systémů vzdělávání“ coby akční plán, jehož cílem je řešit nedostatečné nebo neefektivní využívání informačních a komunikačních technologií ve vzdělávacím procesu a také jiné problémy související s digitálními technologiemi, které brání školám a univerzitám v poskytování vysoce kvalitního vzdělání a v rozvoji digitálních dovedností, jež se do roku 2020 stanou nezbytným předpokladem pro 90 % pracovních míst.

2.2 Tuto společnou iniciativu „otevření systémů vzdělávání“ vede paní Androulla Vassiliou, komisařka pro vzdělávání, kulturu, mnohojazyčnost a mládež, a paní Neelie Kroes, místopředsedkyně Evropské komise odpovědná za Digitální agendu. Iniciativa se zaměřuje na tři hlavní oblasti:

- vytváření příležitostí k inovaci pro organizace, učitele a studující;
- větší využívání volně přístupných vzdělávacích zdrojů v zájmu zajištění toho, aby byly vzdělávací materiály připravené s použitím veřejných prostředků dostupné všem a
- zlepšení infrastruktury IKT a připojení ve školách.

2.3 Iniciativy spojené s „otevřením systémů vzdělávání“ budou financovány s podporou z nového programu EU pro vzdělávání, odbornou přípravu, mládež a sport Erasmus+, z nového programu pro výzkum a inovace Horizont 2020 a rovněž ze strukturálních fondů EU. Například program Erasmus+ bude zajišťovat finance poskytovatelům vzdělávání s cílem zajistit, aby se jejich modely fungování přizpůsobovaly technologickým změnám a podpořil se rozvoj učitelů prostřednictvím otevřených internetových kurzů. Všechny vzdělávací materiály podporované programem Erasmus+ budou volně přístupné veřejnosti na základě otevřených licencí.

2.4 Dopad iniciativy „otevření systémů vzdělávání“ zvýší doporučení, která má v létě příštího roku zveřejnit pracovní skupina na vysoké úrovni pro modernizaci vyššího vzdělávání. Tato skupina, jejíž působení zahájila komisařka Vassiliou a již předsedá bývalá irská prezidentka Mary McAleese, v současné době posuzuje, jak může vyšší vzdělávání lépe využívat nových způsobů výuky a učení.

2.5 Tato iniciativa je provázána také s Velkou koalicí pro digitální pracovní místa, mnohostrannou platformou pro řešení nedostatečných dovedností v oblasti IKT a zaplnění až 900 000 neobsazených pracovních míst spojených s IKT.

3. Obecné připomínky

3.1 „Vzdělávání je společenský proces“ (John Dewey). Tím také zůstane, až bude využívat IKT ve velkém měřítku. Jeho úlohou není pouze přenos znalostí, ale také výchova občanů.

3.2 EHSV vítá sdělení Evropské komise Otevření systémů vzdělávání. Jedná se o způsob, jak prosazovat moderní systém vzdělávání, jenž je schopen rozvíjet schopnosti studentů, učitelů a společnosti jako celku díky tomu, že usnadňuje využívání nových digitálních dovedností a nových řešení na poli komunikačních a informačních technologií, čímž zajišťuje efektivitu procesu přenosu znalostí.

3.3 Vzdělávání je jedním z pilířů moderních společností a lidským právem. Žádná země nemůže přežít nebo se rozvíjet, pokud nemá dobrý vzdělávací systém. V dnešní době vede cesta k úspěchu přes uplatňování IKT při přenosu znalostí způsobem kombinujícím moderní a tradiční metody. Vzdělávání musí probíhat na základě správného přístupu s důrazem na ucelený rozvoj každého jedince a současně naplňovat reálné potřeby trhu z hlediska dovedností. Nelze opomíjet potřeby lukrativních trhů, ale systémy vzdělávání v Evropské unii také musí vycházet vstříc potřebám trhů, které lukrativní nejsou, jako jsou například některé druhy výzkumu, určité vědní obory či umění.

3.4 Pokud jde o inovace, byly školy vždy v čele. Podle EHSV tak cesta k úspěchu v oblasti vzdělávání vede přes vyváženost mezi tzv. tradičními vyučovacími metodami a využíváním nových technologií a přístupů. Dále se EHSV rovněž domnívá, že vzdělávací systémy musí být přizpůsobeny globálnímu vývoji společnosti a novým výzvám.

3.5 EHSV se již několik let zabývá otázkou inovativních koncepcí ve vzdělávání⁽¹⁾. Například nedávné stanovisko EHSV k tématu Přehodnocení vzdělávání podtrhlo, že výuka vědeckých, technických, inženýrských a matematických oborů (tzv. předmětů STEM) musí mít i nadále přední místo v rámci vzdělávacích systémů, neboť jde o oblasti s ústředním významem pro rozvoj technologické společnosti, v níž žijeme a v níž bude obrovská poptávka po lidských zdrojích s hlubokými znalostmi z vědeckých a technických oborů. Je však zapotřebí prezentovat studentům tyto disciplíny kreativnějším a poutavějším způsobem, a to již od mateřské školy. Takto včasný přístup má dobré výsledky a v řadě členských států jej lze považovat za osvědčený postup.

3.6 Důležité jsou jak digitální, tak online vzdělávací postupy. EHSV však konstatuje, že při využívání nových materiálů, formátů a dovedností k zajištění přenosu znalostí je velmi důležité zlepšovat obsah, efektivitu učení a učební výsledky.

3.7 EHSV má za to, že pro úspěch procesu otevírání systémů vzdělávání je kriticky důležité zapojení pedagogické obce, jakož i sociálních partnerů, které hájí její zájmy. Proto EHSV vítá myšlenku podpory sítí dobrovolných učitelů v zájmu sdílení osvědčených postupů a zavádění nových iniciativ.

3.8 EHSV si uvědomuje, že z obchodního hlediska nabízí nový digitální přístup a digitální prostředí obrovské příležitosti. Domnívá se však, že je zapotřebí obezřetnosti, zejména při využívání „otevřených zdrojů“. EHSV je sice toho názoru, že otevřené kurzy a zdroje mají v tomto procesu svou funkci, ale vzhledem k procesu certifikace a právním duševního vlastnictví⁽²⁾ vyžaduje trh jistou (dobrovolnou) klasifikaci a standardizaci. Stejně důležitá a vhodná je kritická analýza kvality vzdělávacích zdrojů.

3.9 EHSV uznává výhody „odvětví“ „otevřených vzdělávacích zdrojů“, pokud jsou tyto zdroje relevantní pro vzdělávací procesy a schopny stimulovat studium jazyků. Nepřetržitý všeobecný přístup k otevřenému vzdělávacímu obsahu vysoké kvality není k ničemu, pokud jej některá komunita nemůže využívat, neboť je tento obsah poskytován v jazyce, který většina členů dané komunity neovládá.

3.10 Podle EHSV je zřejmé, že navzdory obecným politikám na evropské úrovni, které prosazuje sdělení, závisí realizace řešení v praxi na tom, jak své politiky koncipují členské státy. V této souvislosti proto vyzývá EHSV k tomu, aby vedoucí političtí činitelé v členských státech zajistili realizaci řešení navržených na evropské úrovni, nezávisle na rozdílech, které panují mezi členskými státy, pokud jde o úroveň pokroku v těchto otázkách.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 181, 21.6.2012, s. 143-149; Úř. věst. C 68, 6.3.2012, s. 11-14 a Úř. věst. C 68, 6.3.2012, s. 1-10.

⁽²⁾ Úř. věst. C 191, 29.6.2012 – kapitola 4.

3.11 Jako každá velká změna vyžaduje tato „revoluce“, jak jsme již uvedli, politické vedení v každém členském státě. S ohledem na výše uvedené vyzývá EHSV, aby byly dostupné programy financování – jak ty evropské, tak zejména programy vnitrostátní – využívány vhodným způsobem, tak aby podpořily navrhovanou vzdělávací „revoluci“. Program Erasmus+ a některá opatření programu Horizont 2020 sice navzdory vysoce křivenému navýšení prostředků v rámci různých rozpočtových položek nenabízejí řešení pro všechny otázky, ale správnou koordinací vnitrostátních rozpočtů s těmito opatřeními lze skutečně stimulovat vzdělávací systémy. Takový přístup vyžaduje správné strategie a politická rozhodnutí každého členského státu, přičemž je třeba mít na paměti, že neexistují univerzální řešení.

3.12 Navzdory tomu, co jsme uvedli ohledně významu digitálních technologií, se musí vzdělávání otevřít i jiným formám učení (například neformálnímu mimoškolnímu učení). V této souvislosti je dále nutné uvést, že média (coby zdroje informálního učení) mají v rámci vzdělávacího procesu zatím jen velmi malou váhu, a to navzdory obrovským možnostem, které skýtají coby doplněk formálního vzdělávání, a jejich podílu na chápání digitálních obsahů.

3.13 Podpora využívání nových technologií musí vycházet ze zásad přístupnosti pro celou učící se komunitu a jejího sociálního začleňování, zejména s ohledem na rozdílné společenské původy studentů a potažmo rozdílné podoby kontaktů, které mají s digitálním světem.

3.14 EHSV opakuje, že je nutné zapojit do definování osvědčených postupů a koncepcí, jež mají významně přispět ke zlepšení vzdělávacích výsledků, nejen vzdělávací komunitu, ale celou společnost.

4. Konkrétní připomínky

4.1 Prostředí pro otevřené učení (*open learning*)

4.1.1 Je nezbytné více a lépe investovat do kvality vzdělávání a odborné přípravy s cílem zlepšit dovednosti a zaměstnatelnost v zemích Evropské unie. Zejména v některých členských zemích musí být priority srozumitelné pro komunitu. Nemá smysl investovat do infrastruktury, pokud nebudou vyškoleni učitelé. Investice musí jednak i) posílit logistickou kapacitu škol a podpůrnou infrastrukturu a jednak ii) zlepšit „znalostní“ složku vzdělávacího procesu. To má zásadní význam, pokud se mají řádně využít možnosti financování existující v rámci různých evropských a vnitrostátních programů financování.

4.1.2 Je třeba ve velké míře sdílet osvědčené postupy. Ačkoliv mezi členskými státy existují rozdíly (nikoliv pouze strukturální, ale také kulturní), myšlenky, procesy a přístupy lze přizpůsobit skutečné situaci v konkrétní zemi. EHSV vítá myšlenku Komise vytvořit na evropské úrovni síť, která by tyto osvědčené postupy propagovala a zpřístupňovala všem členským státům.

4.1.3 Někteří studenti mohou mít sice přirozený digitální talent, ale aby byl proces digitálního vzdělávání úspěšný, budou potřebovat vedení k tomu, aby se naučili využívat nové technologie ke vzdělávacím účelům. Změnit se budou muset také některé návyky spojené s technologiemi. Budou si muset přivyknout vykonávat některé úkoly prostřednictvím technologických pomůcek, což bude zpočátku možná nesnadné a nepohodlné, ale později se to vyplatí. V mnohých směrech se studenti budou muset změnit stejně jako jejich učitelé a budou se o to muset snažit společnými silami.

4.1.4 K technologii je třeba přistupovat jako k prostředku, a nikoliv jako k cíli. Pokud nebudou učitelé a studenti vyškoleni, budou využívat nové nástroje starými způsoby. Ředitelé a další vedoucí pracovníci ve školách musí zajistit, aby byli rodiče informováni o nových metodách učení, pokud mají zájem na tom, aby byly skutečně zavedeny. Vzdělávací odvětví bude potřebovat vedoucí osobnosti s jasnou vizí.

4.1.5 Učitelé jsou pro vzdělávací proces důležitější než velikost učebny, čas v ní strávený, přítomnost či nepřítomnost technologie v učebnách i než samotné uspořádání škol a tříd. Skutečnost, že technologie „vtrhla“ do škol, lze vnímat jako příležitost ke zlepšení postavení učitelů, tedy k uznání a posílení jejich zásadní úlohy v rámci komunity. Začlenit nové vzdělávací procesy a technologické učební pomůcky do výuky ve třídách není jednoduchý úkol. Vyžaduje kvalifikované učitele s motivací k provedení změn.

4.1.6 Političtí činitelé proto musí zajistit, aby se technologie neprosadily ve vzdělávání na úkor profesionality a úsilí učitelů. Naopak technologie se musí podřídit vzdělávacímu procesu, který vedou učitelé.

4.1.7 Investice do proškolení učitelů by měly být obecně vyšší než částky, které se vydají na samotnou technologii.

4.1.8 Technologie často více pomáhá žákům, kteří pomoc potřebují nejméně ze všech. Ze statistik vyplývá, že vysokoškolští studenti a absolventi mají vyšší šanci dokončit hromadný otevřený on-line kurz (MOOC) než ostatní. Tyto kurzy samy o sobě nevyřeší ty nejaktuálnější vzdělávací výzvy, ale bylo by užitečné zařadit je do středoškolské výuky a odborné přípravy,

4.1.9 Velmi důležitá je transparentnost a uznávání dovedností získaných prostřednictvím IKT (jak ve škole, tak mimoškolně), stejně jako zajištění kvality procesů uznávání. Studenti, pedagogové a zaměstnavatelé musí být zapojeni do navrhování procesů uznávání, které je musí motivovat.

4.2 Otevřené vzdělávací zdroje

4.2.1 Pro podnícení využívání digitálních zdrojů a obsahu je jednoznačně zapotřebí posílit výuku cizích jazyků (zejména angličtiny), a to nejen mezi studenty, ale také mezi učiteli.

4.2.2 Vytvoření digitálních učeben vyžaduje předepsané pedagogické a organizační schopnosti těch, kdo je navrhují. Učebny mohou zvýšit účinek digitálního studia, pokud budou pojaty jako aktivní prostor pro učení, budou zaměřeny na studenty a budou mít k dispozici zdroje umožňující naplnit vzdělávací potřeby všech typů studentů.

4.2.3 EHSV souhlasí s tím, že internetové stránky Open Education Europa jsou důležitým krokem umožňujícím komunitě držet krok s celým procesem. Domnívá se, že jejich využívání by mělo být řádně propagováno a jejich obsah neustále monitorován a vyhodnocován. Bude třeba věnovat zvláštní pozornost jazykové rozmanitosti zdrojů, aby se tak posílilo jejich využívání.

4.3 Připojení a inovace

4.3.1 EHSV je si vědom toho, že kapacita infrastruktury IKT se v jednotlivých členských státech liší, což je závažná skutečnost, již je třeba zohlednit při realizaci jednotlivých návrhů. Nicméně rozvoj širokopásmové infrastruktury, zejména v odlehklých oblastech, by se měl stát/být i nadále prioritou.

4.3.2 Je důležité zajistit širší přístup k IKT znevýhodněným skupinám, a umožnit jim tak, aby se začlenily. Velký potenciál nabízejí komunitní služby/centra poskytující přístup k internetu a elektronickému učení a rovněž školní „elektronické knihovny“.

4.4 Spojené úsilí o využití příležitostí digitální revoluce

4.4.1 Podle EHSV je velmi důležité měřit účinky těchto politik. Jak je uvedeno výše, existují různé přístupy a různé úrovně zapojení komunity do vzdělávacích procesů. Je nutné, aby bylo možné měřit „digitální revoluci“ prostřednictvím klíčových ukazatelů výkonnosti, které budou zohledňovat nejen praktické otázky (procento studentů ve vzdělávacím systému, počet nových uživatelů otevřených zdrojů, počet počítačů a digitálních knih v učebnách atd.), ale také dopad nových digitálních metod na školy, studenty a učitele mimo jiné z hlediska zlepšení jejich jazykových schopností.

4.4.2 Upozornování na to, že do procesu musí být zapojena celá komunita, není nikdy nazbyt. Již jsme řádně zdůraznili učitele a jejich hlavní úlohu, ale je třeba uznat také významnou roli rodin a sociálního prostředí. Při provádění inovativních vzdělávacích politik podporujících začlenění budou rozhodující pomoc studentům při adaptaci na nové digitální učební pomůcky vždy muset poskytnout rodiny. Rodina se musí pozitivním způsobem zapojit do toho procesu změn. EHSV rovněž uznává jedinečný příspěvek komunitních pracovníků pracujících s mládeží a v dalších oblastech, součástí jejichž práce je umožňovat lidem všech věkových kategorií využívání různých vzdělávacích iniciativ a motivovat je k němu.

V Bruselu dne 26. února 2014

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Henri MALOSSE

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu doporučení Rady o rámci pro kvalitu stáží

COM(2013) 857 final

(2014/C 214/07)

Zpravodajka: **paní Indrė VAREIKYTĖ**

Dne 4. prosince 2013 se Komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu doporučení Rady o rámci pro kvalitu stáží

COM(2013) 857 final.

Specializovaná sekce Zaměstnanost, sociální věci, občanství, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 6. února 2014.

Na 496. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 26. a 27. února 2014 (jednání dne 27. února 2014), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 196 hlasy pro, 7 hlasů bylo proti a 6 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 V posledních dvou desetiletích se stáže staly pro mladé lidi významným odrazovým můstkem ke vstupu na trh práce. Ačkoli se stáže staly standardní složkou trhů práce v Evropě a řada podniků se na tomto procesu začala aktivně podílet, jejich rozšiřování je doprovázeno rostoucími obavami v souvislosti se vzdělávacím obsahem a pracovními podmínkami. Mají-li stáže usnadnit přístup k zaměstnání, měly by nabízet kvalitní vzdělávací obsah a odpovídající pracovní podmínky; neměly by nahrazovat řádná pracovní místa ani být podmínkou jejich obsazení.

1.2 Stáže jsou významným prostředkem, jak řešit nezaměstnanost a nesoulad mezi dostupnými a požadovanými dovednostmi a jak zajistit hladký přechod ze vzdělávacího systému na trh práce, neměly by ale být považovány za jediný způsob, jak tohoto cíle dosáhnout. Podmínkou úspěšného řešení těchto problémů je soubor komplexních, vzájemně provázaných politik na evropské úrovni i v členských státech. Vhodná opatření, zejména na vnitrostátní úrovni, mohou zvýšit nabídku možností stáží určených mladým lidem.

1.3 Vedle specifických doporučení zařazených v textu platí následující hlavní podmínky zajištění lepší a dostupnější nabídky stáží:

1.3.1 Doporučení by mělo zahrnovat stáže spojené se vzdělávacími programy a stážemi pod hlavičkou aktivních politik na trhu práce (zaměřenými na mladé nezaměstnané dosud bez dovedností nebo s nízkou mírou dovedností), neboť právě ty jsou nejefektivnějším typem stáže v EU.

1.3.2 Větší podpory by se mělo dostat zařazování stáží do vzdělávacích osnov a dle možností by stáže měly probíhat během studia, nikoli po jeho skončení.

1.3.3 Evropské instituce i vlády členských států by měly koordinovaně usilovat o vyšší dostupnost stáží, především v malých a středních podnicích.

1.3.4 V případě stáží v rámci volného trhu by měl být poskytován balíček základního sociálního zabezpečení (zdravotní a sociální pojištění, v případě placených stáží také pracovní volno z důvodu nemoci).

1.3.5 Stážisté by měli pobírat nutnou finanční podporu.

1.3.6 Bude zapotřebí vypracovat doplňující pokyny, jež by členským státům a přijímajícím podnikům a organizacím objasnily, jak mohou podpořit programy stáží prostřednictvím již dostupných zdrojů financování na úrovni EU i členských států a pomohly jim vybudovat pružnou nabídku stáží se sdílenou finanční odpovědností.

1.3.7 K zajištění větší mobility mladých lidí v rámci EU je zapotřebí větší nabídka příležitostí přeshraničních stáží. Pokud jde o rozšíření služeb EURES o stáže, jedná se jistě o vítanou iniciativu, bude však zapotřebí dalších kroků na podporu otevřených a transparentních nabídkových procesů pro přidělování stáží.

1.3.8 Je též nutno zjistit obsáhlejší data o všech typech stáží na vnitrostátní i evropské úrovni a vyhodnotit je. Potřebné jsou údaje kvantitativní i kvalitativní, díky nimž bude možné vyhodnotit kvantitu, kvalitu, dopad a efektivitu stáží.

1.3.9 Velice důležité je pomocí vhodných opatření zvýšit informovanost a přístupnost tak, aby se stáží mohly účastnit osoby se zdravotním postižením.

1.3.10 Klíčové je také zapojit všechny relevantní subjekty (sociální partnery, organizace občanské společnosti, a zejména pak organizace mladých) do přípravy pokynů k tomuto rámci i do jeho sledování, hodnocení a provádění.

2. Obecné připomínky

2.1 V prosinci 2012 předložila Evropská komise balíček tří hlavních návrhů týkajících se zaměstnanosti mladých, neboli záruku pro mladé lidi, rámec pro kvalitu stáží a aliance pro učňovskou přípravu; došlo též k rozšíření sítě EURES. EHSV živě sleduje proces provádění všech uvedených nástrojů.

2.2 Výbor vítá doporučení Rady o rámci pro kvalitu stáží coby opatření k zajištění kvality vzdělávacího obsahu a odpovídajících pracovních podmínek během stáží, ale také jako nástroj prevence jejich využití náhradou za řádná pracovní místa či jako předpokladu pro získání pracovního místa.

2.3 EHSV uznává, že kvalitní stáže jsou klíčovým předpokladem úspěšné realizace záruk pro mladé lidi⁽¹⁾ (dle nichž mají členské státy zajistit, „že všichni mladí lidé mladší 25 let obdrží ve lhůtě čtyř měsíců od okamžiku, kdy se stali nezaměstnanými nebo ukončili formální vzdělávání, kvalitní nabídku zaměstnání, dalšího vzdělávání, učňovského programu nebo stáže“) a splnění cíle strategie Evropa 2020, jímž je 75 % zaměstnanost osob ve věku 20–64 let do roku 2020. Je třeba poznamenat, že řádné fungování programů stáží může přispět k řešení nesouladu mezi dostupnými a požadovanými dovednostmi a současně zajistit přechod ze vzdělávacího systému na trh práce.

2.4 I přes vítaný pokrok v řadě členských států se Výbor kloní k závěru, že hlavními překážkami, které dnes brání rozvoji stáží v EU, jsou nedostatečný vzdělávací obsah a neodpovídající pracovní podmínky. Vyplývá to též z nedávného průzkumu Eurobarometru⁽²⁾, podle nějž se více než 28 % stážistů domnívá, že jim absolvovaná zkušenost nepomohla či nepomůže při hledání řádného pracovního místa.

2.5 Podle názoru EHSV jsou stáže pouze jedním z nástrojů, které lze využít k řešení problému nezaměstnanosti a nesouladu mezi dostupnými a požadovanými dovednostmi. Tyto problémy je nutno řešit prováděním komplexních a vzájemně provázaných politik na evropské úrovni i v členských státech.

2.6 Výbor též konstatuje, že doporučení se týká pouze stáží v rámci volného trhu a stáží v zahraničí, aniž by věnovalo zvláštní pozornost těm formám stáží, které jsou v celé Evropské unii běžnější a účinnější⁽³⁾ – stážím přidruženým ke vzdělávacím programům a stážím pod hlavičkou aktivních politik na trhu práce, určeným mladým nezaměstnaným dosud bez dovedností nebo s nízkou mírou dovedností.

2.7 Rámec by měl být dostatečně pružný z důvodu odlišných výchozích podmínek, předpisů a praktik v jednotlivých členských státech, a současně by měl ctít zásadu subsidiarity.

2.8 Zařazení širší skupiny stáží přidružených ke vzdělávacím programům do rámce pro kvalitu stáží by umožnilo systematictější přístup ke stážím v rámci volného trhu, zejména uvážíme-li, že vzdělávací sektor již má zavedenu metodiku kontroly kvality, která by se tak mohla stát vzorem pro kontrolu kvality všech programů stáží. Díky zavedení jednotné metodiky kontroly kvality pro všechny typy stáží by bylo možno nabídnout srozumitelnější a transparentnější kvalitativní požadavky a současně přispět k zacílení stáží na vzdělávací výsledky. Je nicméně důležité zajistit, aby takový nástroj nebyl v rozporu s příslušnou legislativní úpravou členského států.

⁽¹⁾ Doporučení Rady o zavedení záruk pro mladé lidi, Úř. věst. C 120, 26.4.2013, s. 1.

⁽²⁾ The experience of traineeships in the EU, Eurobarometer, 2013.

⁽³⁾ Studie týkající se komplexního přehledu organizace stáží v členských státech EU (Study on a comprehensive overview of traineeship arrangements in the EU Member States), Evropská unie, 2012.

2.9 EHSV nicméně zdůrazňuje, že přijetí legislativního a regulačního rámce není samo o sobě zárukou kvality stáží. Pro zajištění kvalitních stáží bude klíčové provedení těchto předpisů a důsledné monitorování celého procesu. Členské státy musejí být schopny rozhodovat o nejlepší koncepci stáží tak, aby mohly zajistit kvalitu a předejít zneužívání.

2.10 K zajištění větší mobility mladých lidí v rámci EU je zapotřebí větší nabídka příležitostí přeshraničních stáží. Vítanou iniciativou je zařazení stáží do působnosti služeb EURES, zejména díky doplňujícímu přínosu v podobě podpory zahraničních stáží (v současné době probíhá v zahraničí pouze 9 % stáží²⁾). Je však třeba provést další informační a institucionální opatření na podporu otevřených a transparentních nabídkových procesů pro přidělování stáží. V pokynech pro případné hostitelské organizace by se mohly definovat zásady otevřených a transparentních postupů nábory a kvalitativní kritéria stáží. Cílové publikum by nadto mohlo být lépe informováno o stávajících programech a možnostech stáží, zejména prostřednictvím sociálních médií a internetu.

3. Stáže a investice

3.1 EHSV věří, že stážisté na pracovišti se mohou podílet na výsledcích podniků i ekonomiky jako celku a zároveň sbírat potřebné zkušenosti, pokud je pro tento účel příznivě nastaveno učební prostředí na pracovišti.

3.2 Jakkoli je stáž příležitostí se něčemu naučit, nelze opomíjet její přínosy pro všechny zúčastněné strany – stážistu, zaměstnavatele, ekonomiku jako celek, a tím i společnost. Zajištění kvalitních a přístupných systémů stáží by tudíž mělo být společným úkolem.

3.3 Výbor se domnívá, že doporučení by mělo aktivněji podněcovat investice do stáží. Zvláštní pozornost by měla být věnována malým a středním podnikům, neboť tyto podniky často bez konkrétní podpory nedisponují dostatečným kapitálem na investice do stážistů.

3.4 Příčiny nedostatečných investic menších podniků do stáží spočívají ve specifických rysech malých a středních podniků, jako je zaměření na krátkodobé cíle, neschopnost kumulovat přínosy plynoucí ze stáží v krátkodobém horizontu a odlišný poměr nákladů a přínosů stáží. Stáž je investice, jejíž návratnost pro podnik není okamžitá. Další překážkou, která malým podnikům snižuje motivaci nabízet stáže, je riziko, že stážista nezůstane u firmy dostatečně dlouho na to, aby se podniku vrátily náklady vynaložené na stáž.

3.5 EHSV se domnívá, že přítomnost odborně způsobilé pracovní síly s kvalitními dovednostmi je zdrojem konkurenčních výhod převyšujících přínosy pro jednotlivého pracovníka či podnik. Je tudíž opodstatněné, aby stát zasáhl na trhu formou podpory stáží v soukromých podnicích. Vzhledem k tomu, že malé a střední podniky jsou významnými čistými tvůrci pracovních míst a hybateli hospodářského růstu, lze odůvodnit investice malých podniků do stáží nápravou selhání trhu vlivem externalit a zájmem veřejných statků (jako je nesoulad dostupných a požadovaných dovedností na výstupu ze vzdělávacího systému) – malé podniky by tak mohly více přispívat k celkovému hospodářskému růstu a prosperitě společnosti jako celku⁽⁴⁾.

3.6 Výbor proto doporučuje vypracovat doplňující pokyny, jež by členskými státy a přijímajícími podniky a organizacemi byly objasnily, jak mohou podpořit programy stáží prostřednictvím již dostupných zdrojů financování na úrovni EU i členských států. Tyto pokyny by měly zahrnovat také příklady osvědčených postupů integrace systémů stáží do podniků a organizací.

3.7 EHSV se domnívá, že je důležité informovat zaměstnavatele o tom, jaké čisté přínosy lze očekávat výměnou za nabídku míst pro stážisty. Ilustraci skutečné ekonomické návratnosti, jež by zaměstnavatele motivovala k přijetí stážistů, by mohly přinést studie celého spektra nákladů a přínosů. Zároveň je nutné zvyšovat povědomí veřejnosti o tom, že by podniky měly nabízet stáže potřebné kvality.

4. Náhrady a sociální zabezpečení

4.1 Vzhledem k tomu, že pouhá 62 % mladých absolventů stáže⁽⁵⁾ uzavřela o stáži písemnou dohodu nebo smlouvu s přijímající organizací či podnikem, podporuje Výbor požadavek na povinnost sjednat písemnou dohodu o stáži. Pro dohody o stáži by se měly stanovit společné právní normy. Je třeba poznamenat, že právní písemné dohody či smlouvy skýtají výhody pro poskytovatele stáže i stážistu, neboť upevňují povinnosti a práva obou stran.

⁽⁴⁾ Management Training in SMEs, OECD, 2002.

⁽⁵⁾ The experience of traineeships in the EU, Eurobarometer, 2013.

4.2 Výbor však v případě stáží v rámci volného trhu doporučuje, aby přijímající podnik nebo organizace automaticky poskytovaly balíček základního sociálního zabezpečení (zdravotní a sociální pojištění, v případě placených stáží také pracovní volno z důvodu nemoci) a aby tato povinnost byla zakotvena v dohodě o stáži. Pokud se na stáž pohlíží v souladu s vnitrostátním právem a praxí jako na pracovní právní vztah, musí se na ni vztahovat všechny pracovní právní předpisy, sociální právo a ustanovení kolektivní smlouvy (včetně mzdových požadavků). V případě sporu Výbor doporučuje, aby se stážisté považovali za slabší stranu a aby jim byla poskytnuta veškerá potřebná podpora.

4.3 Mezi nejběžnější metody financování různých typů stáží v různých členských státech patří evropské, vnitrostátní a regionální fondy, institucionální podpora (např. granty vysokých škol), samoplátci a prostředky podniků. V případě, že jsou dostupné veřejné prostředky, sem často patří značná podpora z evropských fondů, zejména z Evropského sociálního fondu (ESF). U stáží v rámci volného trhu je však zvláště časté samofinancování, neboť stážisté v četných případech nezískávají dostatečné, nebo dokonce žádné náhrady. Je skutečností, že 59 %⁵ všech stážistů nedostává žádnou finanční náhradu a musí se spoléhat na jiné zdroje financování, jako jsou vlastní úspory a podpora rodiny.

4.4 Výbor zdůrazňuje, že byť se stážisté připravují na budoucí kariéru a zvyšují svoje šance zaměstnanosti, nelze dopustit, aby byli vystaveni riziku chudoby. Stáže by měly být stejně přístupné pro všechny, ale absence finanční náhrady omezuje přístupnost systému stáží (v celé EU absolvovalo stáž pouze 46 % respondentů⁵). Dochází tak k diskriminaci některých kategorií mladých lidí na základě finančních poměrů.

4.5 S ohledem na přístup založený na sdílené odpovědnosti Výbor vyzývá členské státy, aby hledaly pružná řešení otázky náhrad pro stážisty. Tento přístup by měl zajistit kvalitní stáže za důstojných podmínek bez toho, že by podniky byly odrazovány od jejich poskytování. Náhrada za stáž by neměla být považována za pouhý výdělek, ale také za opatření zaručující rovné podmínky pro mladé lidi usilující o účast v systémech stáží.

4.6 EHSV doporučuje provést přezkum a společně se sociálními partnery diskutovat o všech možnostech, jako jsou daňové úlevy pro přijímající podniky, využití evropských a vnitrostátních fondů, slevy na balíčcích sociálního zabezpečení atd., aby břemeno náhrady nespočívalo výhradně na přijímajících podnicích a organizacích.

4.7 EHSV vyzývá Evropskou komisi, aby co nejdříve vypracovala pokyny s uvedením osvědčených postupů určené členským státům a podnikům.

4.8 Osvědčené postupy v oblasti stáží, uvedené v doporučení o rámci pro kvalitu stáží, by se měly vztahovat nejen na stáže v rámci volného trhu, ale také na stáže ve veřejném sektoru a v institucích EU.

5. Další aspekty

5.1 EHSV schvaluje doporučené nejvýše šestiměsíční trvání stáží a omezení možnosti opakovat stáže z toho důvodu, aby stážisté nebyli využíváni coby náhrada za zaměstnance a stáže chybně nesloužily jako alternativa k trvalému zaměstnání. Možná by ale bylo vhodné, aby přeshraniční stáže byly delší než stáže vykonávané v zemi původu stážisty.

5.2 EHSV považuje za zásadně důležité, aby se programů stáží mohly za rovných podmínek účastnit také osoby se zdravotním postižením, a doporučuje přijmout opatření, která by posílila přístupnost a informovanost v této oblasti.

5.3 EHSV vyzývá sociální partnery, aby nadále působili ve prospěch uznání dovedností a kvalifikací získaných při stážích i jiných příležitostech (např. díky dobrovolné činnosti). Inspirací ke zvýšení transparentnosti by se v této souvislosti mohla stát nedávná diskuse o evropském prostoru dovedností a kvalifikací.

5.4 Výbor je příznivě nakloněn vydávání osvědčení o absolvování stáže, doporučuje však zajistit jednotný standard těchto osvědčení. Dále navrhuje prověřit možnost jejich propojení s pasem mládeže a evropským rámcem kvalifikací, díky němuž by byla široce uznávána a sloužila by ku prospěchu mladých lidí i jejich budoucích zaměstnavatelů.

5.5 Výbor vyzývá k oživení dialogu na úrovni EU i v jednotlivých členských státech tím, že do přípravy pokynů k tomuto rámci i do jeho sledování, hodnocení a provádění budou přizvány všechny relevantní subjekty: sociální partneři, organizace občanské společnosti, a zejména pak organizace mladých.

V Bruselu dne 27. února 2014

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Henri MALOSSE

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského Parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 94/62/ES o obalech a obalových odpadech za účelem omezení spotřeby lehkých plastových nákupních tašek

COM(2013) 761 final – 2013/0371 (COD)

(2014/C 214/08)

Zpravodaj: **pan Seamus BOLAND**

Dne 15. listopadu 2013 se Rada a dne 18. listopadu 2013 Evropský parlament, v souladu s čl. 114 odst. 3 a článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 94/62/ES o obalech a obalových odpadech za účelem omezení spotřeby lehkých plastových nákupních tašek

COM(2013) 761 final – 2013/0371 (COD).

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 12. února 2014.

Na 496. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 26. a 27. února 2014 (jednání dne 26. února 2014), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 227 hlasy pro, 5 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV vítá návrh Evropské komise změnit směrnici 94/62/ES o obalech a obalových odpadech za účelem omezení spotřeby lehkých plastových nákupních tašek. Poukazuje nicméně na rozšířený kritický názor, že navrhovaná směrnice nemusí v bezprostřední budoucnosti vést k zamýšlenému cíli, tedy nižšímu používání plastových tašek.

1.2 EHSV se ztotožňuje s názorem, že pokračující užívání lehkých plastových nákupních tašek působí ohromné škody v mořském životním prostředí se závažnými dopady na řadu mořských druhů i zdraví člověka.

1.3 EHSV si uvědomuje, že úprava používání plastových tašek je provázena mnoha složitými legislativními situacemi, nicméně je pevně přesvědčen, že navrhovaná směrnice zajistí plné nasazení všech členských států v úsilí o trvalou eliminaci vzniku takového odpadu.

1.4 EHSV se obává, že návrh nemusí vést k dosažení základních redukčních cílů, protože neobsahuje jasný celounijní cíl v oblasti prevence, který by byl měřítkem efektivnosti opatření členských států a mohl být právně vymahatelný za využití sankcí.

1.5 EHSV v tomto ohledu navrhuje:

— EU by měla vytyčit kvantitativní cíl snížení spotřeby lehkých plastových tašek. Cílová hodnota by se měla zakládat na zkušenostech širší skupiny členských států, v nichž je spotřeba lehkých plastových tašek nízká;

— neplnění cílových hodnot by mělo za následek uplatnění stanovených sankcí.

1.6 Je zřejmé, že rozdílná opatření k regulaci plastových nákupních tašek přinesla odlišné výsledky v různých členských státech. EHSV doporučuje, aby každý členský stát provedl vlastní analýzu, jež by stanovila postup, jak nejlépe vyhovět směrnici, a pak postupoval cestou, která nejlépe odpovídá jeho potřebám a je realistická z hlediska dosažení celounijního cíle.

1.7 EHSV doporučuje, aby členské státy při stanovení politiky provádění bedlivě zvážily dopad na spotřebitele a odvětví maloobchodu a na stav životního prostředí.

1.8 EHSV vítá zjištění uvedená ve zprávě o posouzení dopadů z roku 2011, v níž GR pro životní prostředí uvádí, že důsledky snížení spotřeby plastových tašek jsou přinejmenším neutrální nebo mohou přispět ke zvýšení počtu pracovních příležitostí spojených s užíváním alternativních opakovaně použitelných tašek, které by méně zatěžovaly životní prostředí.

1.9 V souladu s dřívějším stanoviskem NAT/600 Evropská strategie pro řešení problematiky plastového odpadu (zelená kniha) EHSV doporučuje, aby byla jednoznačně uznána úloha, kterou hraje občanská společnost při pozitivní změně chování.

2. Obecné informace o legislativních iniciativách

2.1 Podle právní úpravy Evropské unie se plastové nákupní tašky považují za obaly ve smyslu směrnice o obalech a obalových odpadech (směrnice 94/62/ES). Předpis či politika EU, které by byly konkrétně zacíleny právě na plastové nákupní tašky, však chybí. Některé členské státy připravily velmi účinné politiky ke snížení jejich používání, nicméně v četných členských státech se tak nestalo.

2.2 Návrh usiluje o to, aby se v Evropské unii snížila spotřeba nákupních tašek z plastu slabšího než 50 mikrometrů (0,05 milimetru). Směrnice se zaměřuje (pro účely popisu) na lehké tenkostěnné plastové tašky poskytované v místě nákupu, sloužící spotřebitelům k přepravě zboží ze samoobslužných a jiných prodejen.

2.3 Legislativní obtíže, na které naráží návrh a provádění celounijního redukčního cíle platného pro všechny členské státy, závažně přispěly k prohloubení problému. Spíše než zavést společný unijní cíl, který by významně snížil počty plastových tašek v oběhu, se považuje za vhodnější zapracovat do směrnice 94/62/ES povinnost, aby všechny členské státy omezily spotřebu lehkých plastových nákupních tašek s tím, že si v tomto směru budou moci stanovit své vlastní vnitrostátní cíle a zvolit si opatření k jejich dosažení. Tato opatření by neměla vést k celkovému nárůstu výroby jiných obalů.

2.4 Evropské unii se nepodařilo dosáhnout velkého úspěchu z hlediska synchronizace politiky, jež by mohla přinést jednotnou odpověď na otázku řešení problémů způsobených odhazováním plastových tašek. Například Itálie si je přeje zakázat. Rakousko takový návrh zpochybnilo na základě právních důvodů. Jiné země, jako Dánsko, Irsko nebo Bulharsko, na plastové tašky uvalily daň. Spojené království zavede v roce 2015 omezenou daň, která se bude týkat maloobchodních prodejců zaměstnávajících více než 250 lidí. Prodejci ve Francii, Německu, Portugalsku, Maďarsku a Nizozemsku začali plastové tašky zpoplatňovat.

3. Souvislosti a shrnutí návrhu Komise

3.1 Evropský parlament a Rada si přejí konzultovat s Evropským hospodářským a sociálním výborem, v souladu s čl. 114 odst. 3 a článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, návrh změnit směrnici 94/62/ES o obalech a obalových odpadech za účelem omezení spotřeby lehkých plastových nákupních tašek.

3.2 Aby Komise mohla připravit svůj legislativní návrh, provedla posouzení dopadů⁽¹⁾. Podle posouzení dopadů se odhaduje, že v roce 2010 každý občan EU použil odhadem 198 plastových tašek a v 90 % případů šlo o tašky s nízkou hmotností, jež se méně často opětovně používají a častěji se vyhazují.

3.3 Tato zpráva uvádí, že v roce 2010 se v EU vyhodilo více než osm miliard plastových nákupních tašek. Tyto odpadky bezprostředně ohrožují mořské životní prostředí, když se ve velkém množství hromadí v našich mořích. Plastikové tašky do oceánů přinášejí dokonce i potoky a řeky vnitrozemských států. Vzhledem k tomu, že životnost plastových nákupních tašek může dosahovat stovek let, představuje to obrovskou globální výzvu, protože způsobují znečištění a poškozují ekosystémy oceánů.

3.4 Analýza Komise ukazuje, že používání těchto tašek se v různých státech velmi liší: od průměrného počtu čtyř tašek na obyvatele ročně ve Finsku a Dánsku až po 466 v Polsku, Portugalsku a na Slovensku.

4. Obecné a konkrétní připomínky

4.1 Ve stanovisku NAT/600 Evropská strategie pro řešení problematiky plastového odpadu (zelená kniha) zpravodaje pana Zbořila EHSV připomněl závažnost problémů, které působí plastový odpad obecně, a doporučil řadu klíčových akcí ke zvládnutí veškerého znečištění pocházejícího z plastů⁽²⁾.

⁽¹⁾ Posouzení dopadů k návrhu směrnice Evropského Parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 94/62/ES o obalech a obalových odpadech za účelem omezení spotřeby lehkých plastových nákupních tašek (COM(2013) 761 final – 2013/0371 (COD)).

⁽²⁾ Stanovisko Evropská strategie pro řešení problematiky plastového odpadu (zelená kniha), Úř. věst. C 341, 21.11.2013, s. 59-66.

4.2 Podstatné snížení spotřeby plastových nákupních tašek by přispělo ke snížení tlaku, jemuž je vystavena biologická rozmanitost, a to především v mořském prostředí. Bylo by v souladu se strategií EU pro biologickou rozmanitost, jež hodlá do roku 2020 zastavit ztrátu biologické rozmanitosti a ekosystémových služeb v EU.

4.3 Plastové nákupní tašky způsobily přinejmenším u 267 různých druhů uvíznutí v mořských odpadcích nebo jejich pozření. Žaludky 94 procent všech ptáků v oblasti Severního moře obsahují plasty. Tašky byly objeveny také v žaludcích několika ohrožených mořských druhů.

4.4 K původním příčinám, které přispívají ke zhoršování tohoto problému, patří:

- selhání trhu a nízké uvědomění veřejnosti;
- nedostatky v provádění a vymáhání platného právního rámce upravujícího obaly a obalový odpad;
- neschopnost vytyčit reálné cíle, které by významně snížily používání lehkých plastových tašek;
- v četných členských státech nedostatek politické vůle vyřešit problém stanovením smysluplných cílů.

4.5 Na druhé straně obrovské rozdíly mezi členskými státy v počtech použitých lehkých plastových tašek na hlavu dokládají proveditelnost radikálního snížení spotřeby těchto plastových tašek v poměrně krátké době, pokud existuje politická vůle k takovému kroku. Například v případě Irska došlo po zavedení zdanění v místě prodeje ke snížení spotřeby plastových tašek na 80 % úroveň.

4.6 Projekce na úrovni EU-27 ukazuje, že pokud se nepodniknou účinné kroky, vzroste počet plastových nákupních tašek dodávaných na trh z 99 mld. v roce 2010 na 111 mld. v roce 2020 ⁽³⁾. Pokud se neprodleně nepodnikne rozhodný krok, kterým se omezí používání plastových tašek a související hromadění odpadků, bude to mít dopady na životní prostředí, občany v Evropské unii i jinde, subjekty recyklující plasty, veřejné orgány, průmysl rybolovu, podnikání v cestovním ruchu i místní podnikatelské subjekty.

4.7 Četné skupiny aktivní v oblasti životního prostředí mají návrh Komise za nedostatečný, protože v čl. 1 odst. 2 stanoví, že „členské státy přijmou opatření, aby na svém území do dvou let od vstupu této směrnice v platnost dosáhly snížení spotřeby lehkých plastových nákupních tašek,“ aniž by stanovil jasný cíl v oblasti prevence.

4.8 Je také jasné, že směrnice dosahují podstatně menšího úspěchu, neboť se v nich předpokládá jen zodpovědnost členských států a neobsahují jednoznačně dohodnuté sankce pro případ, že nebudou provedeny.

4.9 Stanovení cílové kvantitativní hodnoty v oblasti prevence používání lehkých plastových nákupních tašek by vytyčilo členským státům jednoznačný cíl a srovnávací měřítko a její dosahování by mohlo být monitorováno a v případě potřeby právně vymáháno. Na druhé straně by ponechalo členským státům dostatečnou flexibilitu při výběru prostředků k dosažení tohoto záměru. K takovým nástrojům by mohly patřit hospodářské pobídky, jako jsou daně nebo poplatky, kampaně zvyšující uvědomění spotřebitelů nebo regulační opatření či kombinace těchto nástrojů, a to v závislosti na konkrétních okolnostech v jednotlivých členských státech. Posouzení dopadů zkoumalo cíl v oblasti prevence ve výši 35 tašek na osobu a rok. Takový cíl by se zakládal na průměrné spotřebě lehkých nákupních tašek v 25 % nejlépe postupujících členských států v roce 2010, a bylo by tedy možné ho považovat za přiměřenou a dosažitelnou srovnávací hodnotu pro další členské státy. Její uplatnění jako celounijního cíle v oblasti prevence by vedlo k 80 % snížení spotřeby jednorázových plastových tašek v EU, což by měl být minimální cíl.

4.10 Z posouzení dopadů vypracovaného Komisí vyplývá, že opatření ke snížení spotřeby jednorázových plastových tašek by nemělo nepřijatelné dopady v oblasti hospodářství a zaměstnanosti.

Uvádí tyto závěry:

- dojde k poklesu zaměstnanosti ve výrobě **jednorázových plastových tašek**;
- pravděpodobně se však zvýší počet lidí zaměstnaných ve výrobě **opakovatelně použitelných plastových nákupních tašek, papírových tašek a pytlů do odpadkových košů**;
- zpráva PRODCOM z roku 2011, na niž se posouzení dopadů odvolává, uvádí, že v roce 2006 se třetina lehkých plastových tašek dovážela, převážně z Asie. Dále uvádí, že od té doby došlo ke značnému přesunu výroby do Asie. Zmiňuje jako příklad Spojené království, kam se téměř 98 % těchto tašek dováží z Dálného východu;

⁽³⁾ Na základě PRODCOM, databáze Eurostatu uvádějící statistiky průmyslové výroby zboží. (Viz posouzení dopadů vypracované Komisí, oddíl 2.4.).

-
- zpráva připomíná, že výroba v zemích EU se obvykle zaměřuje na produkci „poněkud silnějších tašek“;
  - zpráva o posouzení dopadů uvádí, že nedojde k dodatečným dopadům na zaměstnanost (s. 86). Upozorňuje dále na skutečnost, že většina výrobců plastových tašek vyrábí řadu velikostí a kroky ke snížení spotřeby lehkých tašek mohou zvýšit poptávku po opakovaně použitelných taškách, a vytvořit tak pracovní příležitosti.

V Bruselu dne 26. února 2014

předseda Evropského hospodářského a sociálního výboru
Henri MALOSSE

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) č. 525/2013, pokud jde o technické provedení Kjótského protokolu k Rámcové úmluvě OSN o změně klimatu

COM(2013) 769 final – 2013/0377 (COD)

(2014/C 214/09)

Zpravodaj: **pan ADAMS**

Dne 18. listopadu 2013 se Evropský parlament a dne 10. prosince 2013 Rada, v souladu s čl. 192 odst. 1 a článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) č. 525/2013, pokud jde o technické provedení Kjótského protokolu k Rámcové úmluvě OSN o změně klimatu

COM(2013) 769 final – 2013/0377 (COD).

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 12. února 2014.

Na 496. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 26. a 27. února 2014 (jednání dne 26. února 2014), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 226 hlasy pro, 5 hlasů bylo proti a 12 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Návrh umožňuje a usnadňuje technické provedení existujících dohod vztahujících se ke Kjótskému protokolu. Výbor podporuje návrh v předložené podobě.

2. Všeobecný úvod

2.1 Kjótský protokol je dohoda uzavřená státy roku 1997, aby uložila jednotlivým zemím snížení emisí skleníkových plynů, která vstoupila v platnost roku 2005. Průmyslové státy se zavázaly snížit do roku 2012 roční emise uhlíku měřené šesti skleníkovými plyny v různém rozsahu v průměru o 5,2 % oproti roku 1990. Přestože celosvětové emise skleníkových plynů od roku 1990 vzrostly o 40 %, je Kjótský protokol uznáván za malý, ale zásadní první krok k mezinárodnímu řešení.

2.2 Podle protokolu se státy EU-15 zavázaly ke snížení celkových emisí o 8 % oproti úrovni roku 1990 v termínu 2008–2012, čehož bylo pravděpodobně více než dosaženo. Členské státy, které se připojily k EU v roce 2004 a později, měly také své cíle snižování podle Kjótského protokolu ve výši 5, 6 nebo 8 %, a i tyto státy jsou na cestě k jejich dosažení nebo překonání. Pro rok 2020 se EU jednostranně zavázala ke snížení celkových emisí skleníkových plynů 28 členských států o 20 % oproti stavu v roce 1990.

2.3 Zatímco HDP zemí Evropské unie mezi léty 1990 a 2011 stoupl o 45 %, celkové emise skleníkových plynů z dnešních 28 členských států – včetně emisí z mezinárodní letecké dopravy, které jsou předmětem jednostranného závazku Evropské unie – byly roku 2011 o 16,9 % nižší než v roce 1990 a odhaduje se, že v roce 2012 byly o 18 % nižší. Poslední prognózy zpracované členskými státy ukazují, že celkové emise včetně emisí z mezinárodní letecké dopravy budou proti roku 1990 o 21 % nižší.

2.4 Změna Kjótského protokolu k Rámcové úmluvě OSN o změně klimatu dohodnutá v Dohě stanoví druhé kontrolní období Kjótského protokolu, a to ode dne 1. ledna 2013 do 31. prosince 2020.

2.5 V druhém kontrolním období závazků podle Kjótského protokolu bude pokračovat stávající souhrnný systém započítávání emisí, přičemž se zlepší tak, aby byla zajištěna transparentnost, pokud jde o výsledky smluvních stran a plnění jejich závazků.

2.6 Provádění Kjótského protokolu po roce 2012 vyžaduje soubor technických prováděcích pravidel, která musí být vypracována pro Evropskou unii, její členské státy a Island. Nedávno přijaté nařízení o mechanismu monitorování neobsahuje právní základ, který by Komisi umožnil přijmout akty v přenesené pravomoci týkající se provádění předpisů pro druhé kontrolní období. V důsledku toho je nutné změnit nařízení (EU) č. 525/2013 s cílem zajistit požadovaný právní základ.

3. Shrnutí návrhu změny nařízení

3.1 Tento návrh nařízení představuje základ pro provádění technických záležitostí prostřednictvím přijímání právních aktů. Jedná se konkrétně o následující témata:

- postupy při správě jednotek, jako jsou transakce kjótských jednotek (vydání, převod, nabývání, rušení, odebrání, přesun, nahrazení nebo změna data skončení platnosti) v rámci národních registrů Evropské unie, členských států a Islandu, i mezi těmito registry;
- postupy započítávání související s přechodem z prvního do druhého kontrolního období, včetně přesunu přebytkových jednotek z prvního do druhého kontrolního období;
- vytvoření a udržování rezervy přebytku z předcházejícího období a rezervy pro kontrolní období pro každého člena společného plnění dohody;
- odvod nebo „podíl na zisku“, který se vztahuje na vydávání ERU (jednotek snížení emisí) a první mezinárodní převod AAU (jednotek přidělených množství) v druhém kontrolním období.

4. Obecné připomínky

4.1 Návrh by měl stručně řečeno umožnit Evropské unii provádět druhé kontrolní období Kjótského protokolu a umožnit vydávání, převody a přesuny kjótských účetních jednotek. Měl by také Komisi umožnit rozhodování o „aktech v přenesené pravomoci“. Návrh umožňuje a usnadňuje technické provedení existujících dohod. Výbor podporuje návrh v předložené podobě.

V Bruselu dne 26. února 2014

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Henri MALOSSE

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Roční analýza růstu 2014

COM(2013) 800 final

(2014/C 214/10)

Hlavní zpravodajka: **paní Pichenot**

Dne 13. listopadu 2013 se Evropská komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

sdělení Komise – Roční analýza růstu 2014

COM(2013) 800 final.

Dne 18. listopadu 2013 předsednictvo Výboru pověřilo přípravou podkladů Výboru na toto téma Řídící výbor pro strategii Evropa 2020.

Vzhledem k naléhavé povaze práce Evropský hospodářský a sociální výbor jmenoval paní PICHENOT hlavní zpravodajkou na 496. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 26. a 27. února 2014 (jednání dne 26. února 2014), a přijal následující stanovisko 187 hlasy pro, 2 hlasy byly proti a 11 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Posílit evropský semestr a zlepšit účast občanské společnosti

1.1.1 EHSV uznává rozmanitost postupů uplatňovaných členskými státy, nicméně ve snaze zlepšit **zainteresovanost vnitrostátní úrovně a demokratickou legitimitu**, jež jsou stěžejními body evropského semestru, doporučuje lépe zapojit subjekty občanské společnosti. V této souvislosti doporučuje:

- vypracovat **praktickou příručku** o nástrojích evropského semestru určených hospodářským a sociálním subjektům i národním a územním voleným zástupcům;
- dále rozvíjet kontakty a slyšení evropských institucí, zejména Komise, ve **vnitrostátních parlamentech**, které si zachovávají veškerou demokratickou legitimitu v záležitostech rozpočtu a reforem;
- pokračovat v diskusi s občanskou společností o časovém plánu strukturálních reforem a vzájemném dopadu politik prováděných souběžně členskými státy;
- intenzivněji vybízet všechny členské státy k zapojení **sociálních partnerů a poradních orgánů** do přípravy reforem vyplývajících z konkrétních doporučení pro jednotlivé země a do přípravy a monitorování národních programů reforem;
- zapojit sociální partnery a občanskou společnost do **hodnocení veřejných politik**, jež předcházejí všem racionalizačním nebo modernizačním opatřením;
- nadále zasílat Evropské radě **integrovanou výroční zprávu národních HSR** ⁽¹⁾ a podobných orgánů. V této souvislosti by vnitrostátní poradní orgány měly být intenzivněji vybízeny k přispívání do přípravy této integrované zprávy;
- získat od Rady a Komise **oficiální reakci** na písemné příspěvky organizací občanské společnosti jednotlivých členských států, která bude důkazem toho, že konzultace jsou brány vážně, a doplní diskusi o specifických doporučeních pro jednotlivé země.
- vypracovat metodiku s cílem stanovit **kritéria kvality pro účast** organizací občanské společnosti a sociální dialog v členských státech s využitím studie, jež má vyjít v roce 2014 z podnětu řídicího výboru strategie Evropa 2020 EHSV.

⁽¹⁾ Viz link EHSV: <http://www.eesc.europa.eu/ceslink/?i=ceslink.en.home>

1.1.2 V roční analýze růstu 2014 a zprávách obsažených v přílohách ⁽²⁾ Komise předkládá vizi hospodářské a sociální politiky Evropské unie s důrazem na koordinaci mezi evropskými politikami a opatřeními přijímanými členskými státy. Analýza obsahuje stejné priority jako v předcházejících letech a otevírá evropský semestr.

Zavedený postup makroekonomického a rozpočtového dohledu se v roce 2014 dále rozvíjí. Inspiruje se dokumenty sledujícími logiku **dohodnuté disciplíny, dohledu a sankcí.** Vychází z **mechanismu varování** před vznikem makroekonomické nerovnováhy, z **národních programů reforem** a také ze **specifických doporučení pro jednotlivé země** vypracovaných po konzultaci s každým členským státem. Evropský semestr kromě toho zůstává úzce spjat se strategií Evropa 2020 a jejími konkrétně stanovenými cíli.

1.1.3 Finanční a následná hospodářská krize stále ještě doléhající na Evropu ukázaly nedostatky v systému správy hospodářské a měnové unie (HMU). K jejich nápravě musí dojít co nejdříve, aby nebyla ohrožena samotná existence eura. EHSV uznává, že **byl vykonán kus užitečné práce v oblasti správy ekonomických záležitostí**, potvrzuje však naléhavou nutnost zajistit tomuto postupu **demokratickou legitimitu a odpovědnost na úrovni členských států.** Stanovisko Výboru k roční analýze růstu 2014 **navazuje na dříve vypracovaná stanoviska k tomuto tématu**, která jsou shrnuta v souboru doporučení v odstavci 2.1 tohoto stanoviska. Předchozí stanoviska doplňuje a aktualizuje a s využitím závěrů řady nedávných stanovisek otevírá perspektivu pro rok 2015.

1.1.4 Provedení roční analýzy růstu 2014 je první etapou tohoto postupu, jež bude **řídící výbor strategie Evropa 2020** po celý rok sledovat společně s národními hospodářskými a sociálními radami (HSR) a podobnými orgány, co se týče provádění reforem a politik členskými státy. Výbor vítá, že byla vytvořena konkrétní vazba mezi **jarní trojstrannou vrcholnou schůzkou** a procesem evropského semestru. K tomu na doplnění žádá, aby v příloze dokumentů evropského semestru byly zveřejněny postoje evropských sociálních partnerů. Kromě toho si přeje, aby evropskou analýzu růstu doplnila zpráva o stavu plnění strategie Evropa 2020. Toto posouzení stavu je nutné pro přípravu přezkumu v polovině období.

1.1.5 Výbor je přesvědčen o tom, že krize nebyla dosud překonána a vyzývá evropské instituce a členské státy, aby přizpůsobené úsilí o rozpočtovou konsolidaci učinily slučitelným s **rozhodnými a důslednými opatřeními pro růst, zaměstnanost a konkurenceschopnost** v celé Unii o 28 státech. Vybízí příští Komisi k vytvoření ambiciózního **investičního programu**, který malým a středním podnikům (MSP) umožní lepší přístup k financování. Evropské strukturální a investiční fondy by měly podpořit realizaci cílů strategie Evropa 2020 a mohly by případně doplnit reformy definované ve specifických doporučeních pro jednotlivé země. Současně Výbor vybízí Komisi, aby předložila plán konkrétního provádění sociálního investičního balíčku.

1.2 Soudržnější správou ke skutečné hospodářské a měnové unii

1.2.1 V návaznosti na zprávu „Směrem ke skutečné hospodářské a měnové unii“ ⁽³⁾ EHSV s uspokojením konstatuje, že uplatňováním procesu evropského semestru dochází k **postupnému vývoji od „koordinace“** k soudržnější správě ekonomických záležitostí mezi členskými státy. Poznává zejména, že roční analýza růstu se přizpůsobuje novým pravidlům správy zejména v eurozóně tím, že předkládá **návrhy rozpočtu v polovině října**, aby Komise mohla posoudit, zda členské státy přijímají opatření nutná k dosažení cílů stanovených na evropské úrovni. Rozpočty budou poté finalizovány na úrovni členských států. Tento postup musí plně respektovat demokratickou legitimitu vnitrostátních parlamentů, které jediné mají pravomoc rozpočet změnit a přijmout.

1.2.2 EHSV konstatuje dílčí pokrok v podobě dohody, které bylo dosaženo na zasedání Evropské rady v prosinci 2013, o budoucích společných pravidlech v oblasti dozoru a řešení problémů bank v úpadku. Konstatuje, že projekt bankovní unie spočívá na základech, které je třeba dále rozvíjet, i když ještě nyní zbývá odstranit řadu překážek, zejména co se týče konsolidace finančního odvětví a lhůty pro zřízení jednotného mechanismu pro řešení problémů. Výbor je velmi znepokojen rizikem, které je spojeno s **nedokončenou bankovní unií** a návratem k mezivládnímu postupu ⁽⁴⁾.

1.2.3 EHSV je zklamán snížením objemu finančních prostředků ve **víceletém finančním rámci 2014–2020**. Vítá však investiční kapacitu v hodnotě přes 400 miliard eur, které budou moci být rychle zmobilizovány na podporu růstu a zaměstnanosti na vnitrostátní a regionální úrovni prostřednictvím evropských strukturálních a investičních fondů, které tímto způsobem přispějí ke splnění cílů strategie Evropa 2020. Výbor považuje za pozitivní vývoj to, že vůbec poprvé existuje vazba mezi **politickým rozhodnutím a finančním závazkem**, jež společně tvoří důležitý faktor podpory růstu.

⁽²⁾ Roční analýza růstu – KOM(2013)800 final + přílohy.

⁽³⁾ Van Rompuy, „Směrem ke skutečné hospodářské a měnové unii“ – Brusel, 12. října 2012, Evropská rada.

⁽⁴⁾ Závěry Evropské rady z prosince 2013.

1.2.4 Komise v této roční analýze růstu usiluje o vytvoření evropského rámce na podporu růstu v Evropě prostřednictvím **správy ekonomických záležitostí**, víceletého **finančního rámce** a politik usilujících o doplnění různých aspektů **vnitřního trhu a obchodní politiky**. Výbor podporuje výzvu Komise adresovanou členským státům, aby **tento evropský rámec** zohlednily ve fázi přípravy národních politik. Poznává, že roční analýza růstu nyní řadí mezi nejdůležitější priority růst a konkurenceschopnost; zdůrazňuje, že konkurenceschopnost musí být chápána v širším slova smyslu, kde má své místo kvalita a cílené produkty a služby, a nikoli pouze ceny.

1.2.5 K zachování evropského modelu sociální soudržnosti, jež doporučuje také zpráva Směrem ke skutečné hospodářské a měnové unii, a v souladu s horizontální sociální doložkou Smlouvy EHSV vyzývá Evropskou radu k radikální změně postoje s cílem dodat HMU sociální rozměr. Konkrétně by do evropského semestru měl být začleněn **přehled sociálních ukazatelů** ⁽⁵⁾ o stejné váze jako ukazatele makroekonomické a rozpočtové. Tento sociální rozměr musí fungovat jako prevence rizik sociální nerovnováhy a být doplněn stabilizačními mechanismy, zejména po vzoru systému záruk pro mladé lidi a strukturálních fondů, určených mimo jiné na odbornou přípravu nebo rekvalifikaci.

EHSV kromě toho vyzývá, aby byl ve všech těchto nástrojích zohledněn **genderový rozměr** EU.

1.2.6 Hluboká krize doléhající na Evropu a politiky prováděné ve snaze řešit problémy plynoucí ze zadluženosti by mohly ohrozit mnohé cíle strategie Evropa 2020. EHSV žádá, aby hned počátkem roku 2014 byla bezodkladně zahájena **iniciativa zaměřená na MSP**. Považuje za pozitivní nový mandát, kterým EIB pověřila FEI a který je určen MSP a na mikroúvěry (4 miliardy eur), a jeho posílení prostřednictvím navýšení kapitálu.

1.2.7 EHSV zdůrazňuje, že EU má pro překonání krize k dispozici **celou řadu využitelných možností**, ať už v oblasti infrastruktury, kvality služeb nebo jednotného trhu. Tyto možnosti je třeba využít k urychlení ekologického přechodu, inovací, přístupu MSP k úvěrům, konkurenceschopnosti všech podniků v perspektivě udržitelného, zeleného a inkluzivního růstu.

1.3 Přezkum strategie Evropa 2020 – dynamické a udržitelné vyhlídky

1.3.1 Účelem tohoto stanoviska, orientovaného na závěry zasedání Evropské rady v březnu 2014, je také přispět k **přezkumu strategie Evropa 2020 v polovině období**. Tato oblast je důležitá pro budoucí Komisi, která svou činnost zahájí během italského předsednictví. Unie bude muset občanům dokázat, že má politickou vůli a konkrétní vizi podporující hlubší integraci s cílem dosáhnout „lepší Evropy“, což v některých politikách znamená „více Evropy“. V rámci příprav přezkumu strategie Evropa 2020 v polovině období se doporučuje **koordinovat jej s nástroji evropského semestru** za účelem dosažení nové rovnováhy mezi odpovědností a solidaritou. Výbor doporučuje doplnit evropský semestr o přehled environmentálních ukazatelů.

1.3.2 Výbor oceňuje, že roční analýza růstu vybízí členské státy, aby se i za napjatých rozpočtových podmínek pustily do **řešení problémů XXI. století** a podpořily investice do dlouhodobějších cílů, kupříkladu v oblasti klimatu. Evropský semestr také musí i nadále do svých cílů, metod a nástrojů začleňovat ekologizaci průmyslových postupů existujících v jednotlivých odvětvích a ekologizaci celé ekonomiky, a to v zájmu překonání krize na základě modelu udržitelnějšího rozvoje. Komise v roční analýze růstu zmiňuje mezi prioritami pro růst a konkurenceschopnost podporu účinného využívání zdrojů prostřednictvím lepšího nakládání s odpady a vodou, recyklace a energetické účinnosti.

Při tomto přezkumu bude třeba využít **nově vzniklá témata a postupy** jako hybné motory udržitelného rozvoje. Sem patří cyklická ekonomika, participativní a kolaborativní ekonomika, ekodesign, ekologická účinnost, ekologická mobilita či renovace budov a udržitelná urbanizace.

1.3.3 Nová evropská strategie by měla vycházet ze společného posouzení provedeného evropskými institucemi a členskými státy a navázat na rámec cílů udržitelného rozvoje **OSN po roce 2015**. Evropská unie významným způsobem přispěla k definování **univerzálního charakteru** těchto budoucích cílů udržitelného rozvoje. Tento přezkum bude součástí úsilí o **soudržnost** mezi všemi politikami, což je princip, který byl přijat evropskou úrovní a je v rozvojové politice uplatňován. Tyto budoucí **společné celosvětové cíle** bude třeba konkretizovat v **dynamice udržitelného rozvoje evropského kontinentu**. Proto Výbor doporučuje, aby přezkum v polovině období navázal na cíle udržitelného rozvoje 2030 a probíhal v úzké spolupráci s členskými státy.

⁽⁵⁾ Ukazatelů je pět: míra nezaměstnanosti, počet mladých lidí, kteří nepracují, ani se neúčastní procesu vzdělávání nebo odborné přípravy, riziko chudoby obyvatel v produktivním věku, nerovnosti, hrubý disponibilní příjem domácností.

1.3.4 Výbor se zavazuje k plnému převzetí své role v tomto procesu hledání přechodu k udržitelné ekonomice a nepouští ze zřetele nutnost ambiciózní politiky v oblasti klimatu a energetiky. Měly by se zohlednit závěry konference konané ve dnech 13. a 14. února 2014 Nové globální partnerství: postoje evropské občanské společnosti k agendě po roce 2015 ⁽⁶⁾, v níž sehrál EHSV významnou roli.

2. Kontinuita a prohloubení roční analýzy růstu 2014

2.1 Co se týče **kontinuity**, toto stanovisko k roční analýze růstu 2014 navazuje na připomínky vyjádřené v předchozích stanoviskách Výboru k evropskému semestru a doplňuje je o příspěvky HSR členských států nebo jiných podobných poradních mechanismů. Připomíná následující **závěry, které zůstávají plně v platnosti** také pro rok 2014:

- rychlé zavedení progresivního a současně komplexního procesu posílené koordinace zvaného „**evropský semestr**“ jako rychlá reakce na nejhorší vícerozměrnou krizi v historii Evropy, která odhalila nedostatky způsobené nedokončenou HMU;
- začlenění růstu mezi cíle **strategie Evropa 2020**, se zvláštním důrazem na význam vzdělávání, odborné přípravy, celoživotního učení; aktivní opatření pro trh práce, podnikání, samostatná výdělečná činnost, politiky sociálního začlenění a energetická účinnost;
- ekologický přechod k modelu **udržitelné výroby a spotřeby**, jež je nezbytným předpokladem překonání krize;
- prohloubení **rozdílů** mezi členskými státy, mezi regiony a územními celky i mezi ústředními a nejbližšími oblastmi; naléhavá potřeba politiky soudržnosti k obnovení směřování ke konvergenci v EU;
- nutnost účinného provádění reforem evropskými institucemi a členskými státy;
- **prohloubení veřejného zadlužení** umocňované krizí bankovního odvětví;
- **diferencovaná rozpočtová konsolidace** v souladu s obnovou růstu; politiky konsolidace veřejných financí se musí zaměřit na delší období a na hledání inteligentní vyváženosti mezi příjmy a výdaji, mezi nabídkou a poptávkou;
- souběžná **naléhavá potřeba iniciativ pro obnovu růstu, zaměstnanosti a konkurenceschopnosti**; účinné provádění reforem na trhu produktů a služeb a případně na trhu práce, podpora investic a politik solidarity, dokončení **bankovní unie**;
- závažné sociální dopady politik prováděných za účelem překonání krize; nutnost zohlednit **sociální spravedlnost a rovnost** v nákladech a přínosech strukturálních reforem; nutnost analýzy sociálního dopadu těchto reforem;
- respektování autonomie sociálních partnerů a kolektivních dohod; spolupráce a intenzivní konzultace se **sociálními partnery a občanskou společností**; posílení demokratické legitimacy evropského semestru, posílení sociálního dialogu, zejména co se týče reforem trhu práce.

2.2 Důležité nástroje pro přezkum růstu

2.2.1 EHSV konstatuje, že dochází k postupnému přechodu od koordinace ke správě ekonomických záležitostí závaznějšího charakteru pro členské státy prostřednictvím evropského semestru s tím následkem, že se koncem roku 2013 provádí hodnocení specifických doporučení pro jednotlivé země, která budou použita jako základ **příštích doporučení na jaře 2014** a promítnou se do národních plánů reforem. Jednotlivé nástroje evropského semestru umožňující analýzu v perspektivě posílené koordinace hospodářských politik tvoří složitý propojený mechanismus, v němž se v současnosti vyzná bohužel **jen několik evropských a národních expertů**.

⁽⁶⁾ Nové globální partnerství: postoje občanské společnosti k rámci opatření po roce 2015.

2.2.2 Na podzim roku 2013 Komise vůbec poprvé zhodnotila **návrhy státních rozpočtů** zemí eurozóny dříve, než byly tyto rozpočty projednány a přijaty vnitrostátními parlamenty. Komise ani jednu ze třinácti dotčených zemí eurozóny nepožádala o revizi předloženého návrhu, čímž se prozatím vyhnula otázce konfliktů v oblasti legitimacy. Ze zprávy o mechanismu varování posuzující deset makroekonomických ukazatelů⁽⁷⁾ však vyplývá, že **šestnáct zemí bude letos** předmětem důkladné analýzy s cílem zjistit případnou nerovnováhu a určit, zda tato nerovnováha je či není přílišná.

2.2.3 Komise současnou situaci považuje za **bod obratu** otevírající perspektivu **potvrzené celkové obnovy (1,1 % pro eurozónu a 1,4 % pro EU–28)**, kterou by proto bylo vhodné posílit. Výbor je znepokojen skutečností, že tuto počínající a prozatím křehkou obnovu nelze konstatovat ve všech členských státech. Přesto uznává jistý posun patrný v této analýze růstu, jež staví **na první místo důležitosti růst a konkurenceschopnost**. Výbor bude na provádění této priority dohlížet a přesvědčí se o tom, že oněch 400 miliard eur bude určeno na projekty, které budou mít za cíl její konkrétní realizaci. Bude dbát na to, aby budoucí nástroj konvergence a konkurenceschopnosti pomohl s urychlením a zkvalitněním reforem zemím, jež se v této oblasti potýkají s problémy.

2.3 Přetrvávající nejistoty?

2.3.1 Roční analýza růstu zdůrazňuje **první příznaky obnovy, i když prozatím skromné**. Výbor je znepokojen nejistotami, na které dokument Komise poukazuje, jako je vazba mezi bankami v úpadku a veřejným dluhem, či snížení poptávky rozvíjejících se zemí, fragmentace finančního systému, vysoká míra nezaměstnanosti. Tyto nejistoty oslabují vyhlídky do budoucna a představují překážky bránící růstu.

2.3.2 EHSV konstatuje, že celkový tón roční analýzy růstu 2014 je optimističtější než předpovědi MMF a OECD, podle nichž je tempo celosvětové hospodářské obnovy pomalejší, než se očekávalo v květnu 2013, především kvůli zhoršení vyhlídek pro ekonomiky rozvíjejících se zemí⁽⁸⁾. Komise se v posledních letech často vyjadřovala optimisticky a oznamovala obnovu, k níž pak nedošlo. Výbor žádá příští Komisi, aby znovu přezkoumala **ekonomické prognózy a podle potřeby změnila kurz**. V každém případě zdůrazňuje, že systémům sociální ochrany hrozí stagnace nebo příliš pomalá obnova, zejména v zemích, kde tyto systémy ještě nejsou pevně ukotveny.

2.3.3 Působením krize se situace na trhu práce zhoršila, avšak nynější stabilizace hospodářství není prováděna srovnatelným zlepšením. Roční analýza růstu pouze konstatuje časovou prodlevu mezi oživením a zlepšením zaměstnanosti. Prodlužování této prodlevy by zvýšilo riziko **dlouhodobé strukturální nezaměstnanosti**. Proto musí být **účasť na trhu práce podněcována** různými pobídkami: kvalifikací, celoživotním vzděláváním, zapojením sociálních partnerů, ale také pomocí programů veřejných a soukromých investic vytvářejících pracovní místa.

2.3.4 Prozatím je příliš brzo na to, abychom mohli krizi eurozóny prohlásit za překonanou. Existují různá rizika, mezi nimi riziko příliš nízké inflace (méně než 1 %), jež by dlouhodobě mohla vyústit v **deflacii**, což by mohlo mít katastrofické následky na možnosti obnovy. V tomto ohledu je rozhodující **měnová politika ECB**. Mezi jinými riziky Výbor upozorňuje na to, že několik bank by se ještě mohlo ukázat jako příliš slabé na to, aby mohly plnit své povinnosti. Příští zátěžové testy pod kontrolou ECB budou významným ukazatelem stavu finančního odvětví.

2.3.5 Roční analýza růstu uznává **nelehké vyhlídky pro podniky**, které jsou v některých zemích konfrontovány se slabými prognózami růstu a obtížným přístupem k úvěrům, což řadě MSP způsobuje potíže a následný úpadek.

2.3.6 EHSV uznává, že v situaci **hospodářských a sociálních rozdílů** je těžké stanovit jednotné priority platné pro celou Evropskou unii. Při sestavování specifických doporučení pro každou zemi Výbor doporučuje přijmout konkrétní opatření, aby byl zaručen **dialog mezi Komisí** a občanskou společností a posílen **sociální dialog**.

⁽⁷⁾ Ukazatele použité k sestavení srovnávacího přehledu pro prevenci a nápravu makroekonomické nerovnováhy: aktuální zůstatek na běžném účtu, čistá investiční pozice vůči zahraničí, reálný efektivní směnný kurz, podíl na vývozních trzích, nominální jednotkové náklady práce, cena nemovitostí očištěná o inflaci, tok úvěrů v soukromém sektoru, míra nezaměstnanosti – průměr za tři roky, zadlužení soukromého sektoru, zadlužení sektoru veřejné správy vyjádřené v % HDP, souhrn pasiv finančního sektoru.

⁽⁸⁾ OECD, Ekonomické vyhlídky, analýzy a prognózy, Eurozóna – souhrn hospodářských předpovědí (listopad 2013), <http://www.oecd.org/en/eco/perspectives/zoneeuroprojectionseconomic.htm>

2.3.7 EHSV je nadále znepokojen problémy, které zapříčinila krize. Má vážné pochyby ohledně potenciálních rizik spojených s přezkumem kvality aktiv bank a se zátěžovými testy, které budou provedeny během roku 2014. Zde je nutný věrohodný dohled a bankovní unie nepřinese okamžitá řešení.

2.3.8 EHSV vítá dohodu o směrnici stanovující systémy pojištění vkladů i o směrnici o ozdravných postupech a řešení problémů bank. **Provádění bankovní unie z hlediska dohledu a řešení problémů bank** bude důležitým prvkem pro obnovu a znovunastolení důvěry. Proto EHSV vyzývá k rychlému přijetí **jednotného mechanismu pro řešení problémů** jako velmi důležitého řídicího nástroje v případě nové bankovní krize. Výbor je velmi zklamán tím, že Rada na svém nedávném zasedání nedokázala dospět k dohodě ohledně dokončení bankovní unie a rozhodla se pro návrat k mezivládnímu postupu.

3. Stabilizace provázená fragmentací

3.1 Roční analýza růstu uznává, že evropský podíl na celosvětovém obchodu významně přispívá k bohatství EU, která se zaměřuje na **růst výrazněji orientovaný na export** do rozvíjejících se zemí s vnitřní devalvací v některých státech.

V kontextu nelítostné mezinárodní konkurence si EU zachovává významnou pozici v celosvětovém obchodu i přes **značné změny v tocích a hodnotových řetězcích**. EU chce rovněž zaručit větší otevřenost v oblasti investic. V reakci na tento vývoj se Unie angažovala ve dvoustranných jednáních zahrnujících obchod a investice a provádění dvoustranných dohod. Výbor nadále přikládá velký význam prosazování pravidel, norem a hodnot ve všech dohodách, s případným využitím ochranných opatření a řešením konfliktů ve WTO a zapojením do mechanismů monitorování dohod.

3.2 V prvních ročních analýzách růstu byla jednoznačně převažující pozornost věnována drastickým a obecným úsporným politikám, což dnes ustupuje politice diferencovaných odstupňovanějších cílů konsolidace rozpočtu. EHSV podporuje výzvu členským státům doporučující zlepšit koncepci konsolidačních programů a věnovat větší pozornost jejich **kvalitě, složení a intenzitě**. EHSV bere na vědomí, že Komise výslovně zdůrazňuje vliv rozpočtové politiky na růst, účinnost veřejného sektoru a sociální spravedlnost a kritizuje podpory škodlivé pro životní prostředí.

3.3 Jak EHSV zdůrazňoval ve svém stanovisku k sociálnímu rozměru HMU, je znepokojen tím, že hospodářská a sociální situace je odrazem prohlubujícího se **rozdílného vývoje** mezi zeměmi nebo ve skupině zemí v oblasti hospodářské obnovy a sociálních nerovností. Tento vývoj narušuje perspektivu sdílené prosperity mezi členskými státy. Úkolem EU je **zabránit postupující ekonomické a sociální fragmentaci** nejen v eurozóně, ale také na jednotném trhu. EHSV znovu opakuje svůj požadavek na přijetí rámcové směrnice umožňující bojovat s chudobou a usnadnit začlenění do trhu práce.

3.4 Celá EU rovněž musí přijmout závazek reforem, jež jí umožní lépe se přizpůsobit měnící se ekonomické realitě. Jak Výbor zdůraznil již ve svém dřívějším stanovisku k roční analýze růstu 2013, náklady a přínosy těchto strukturálních reforem musí být rovnoměrně rozděleny mezi všechny subjekty (pracovníky, domácnosti/spotřebitele a podniky).

3.5 EHSV je toho názoru, že priority roční analýzy růstu 2014 dostatečně neodrážejí vazbu na **strategii Evropa 2020 a její stanovené cíle**. Znovu opakuje své obavy ohledně **nedostatečného pokroku** při realizaci cílů této strategie. Klade si otázku, proč nebyly důvody tohoto nedostatečného pokroku analyzovány, a se zájmem očekává přezkum v polovině období; je znepokojen prohlubováním odlišných tendencí v EU v oblasti hospodářské činnosti, zaměstnanosti, nezaměstnanosti a nejistých pracovních podmínek. Cíl strategie Evropa 2020 se v některých oblastech stále více vzdaluje. Zdá se, že se míra nezaměstnanosti v Evropské unii stabilizovala na 10,9 % (v eurozóně pak na 12,1 %), což jsou úrovně, které od vytvoření HMU nebyly nikdy zaznamenány.

3.6 Přestože instituce od roku 2011 vyzývají k posílení sociálního rozměru HMU, Výbor je zklamán nedostatečnými výsledky zasedání Evropské rady v prosinci 2013, které tuto prioritu zařadilo do svého programu. Výbor by chtěl nicméně připomenout, že **zpráva o zaměstnanosti obsahovala účinné diagnostické nástroje**. Konstatuje, že evropský semestr obsahuje ve zprávě o zaměstnanosti srovnávací přehled sociálních ukazatelů, a doporučuje, aby byl začleněn do jednotného monitorovacího rámce, který bude ve stejné míře zohledňovat ekonomický a sociální rozměr. Souběžně s cíli pro dluhy a deficit veřejných financí musí existovat **kvantifikovatelné cíle v oblasti zaměstnanosti a sociálních výsledků**. Na ně naváží podobné adaptační mechanismy a mechanismy solidarity k nápravě sociální nerovnosti a podpoře sociálních investic. EHSV již dlouho zdůrazňuje, že existuje obrovská potřeba investic včetně investic v sociální oblasti, které by vytvořily pracovní místa, zmírnily chudobu a odstranily sociální vyloučení. K tomu jsou zapotřebí investice soukromé i veřejné a v případě potřeby provedení **strukturálních reforem**.

3.7 EHSV také zdůrazňuje, že strukturální problémy členských států se musí řešit u zdroje. **Strukturální konkurenceschopnost, hospodářský růst a silný sociální rozměr** jsou klíčovými prvky pro to, aby Evropa překonala krizi. Nedávno navržený srovnávací přehled sociálních ukazatelů by se měl využít k posílení krátkodobých a střednědobých změn v úzké spolupráci a koordinaci se sociálními partnery.

3.8 Do nové správy ekonomických záležitostí je nutné začlenit **genderový rozměr**. Výbor vyzývá evropské instituce a členské státy, aby v reformách zohlednily genderový rozměr, definovaly genderově specifické údaje ve všech nástrojích a upřesnily dopad nerovnosti mezi muži a ženami na růst zejména v národních programech reforem a doporučeních pro jednotlivé země.

3.9 Při absenci **dostatečné koordinace státních politik** mohou mít některé politiky jednoho členského státu negativní dopad na jiný členský stát. Roční analýza růstu tento fakt zmiňuje, úvahy o projektech velkých ekonomických reforem zahájené ve sdělení by však měly být prohloubeny s cílem zajistit, že bude existovat soudržný **časový plán strukturálních reforem**. V této souvislosti by mohla mít negativní dopad na další členské státy **fiskální nebo sociální konkurence či volba skladby zdrojů energie nebo migrační politiky**.

3.10 Největší současnou výzvou je **podpora hospodářské obnovy**, což vyžaduje zejména řádné provedení velkých hospodářských reforem a posílení **strukturální konkurenceschopnosti**, tedy inovační kapacity, zlepšení kvality služeb a výrobků, nové koncepce organizace práce a řízení, rozvoje výzkumu a jeho aplikací souběžně s **dalšími faktory cenové konkurenceschopnosti**, jako jsou náklady na výrobní kapitál a náklady na práci, ale také směnný kurz, který je pro euro považován za poněkud vysoký.

4. Dlouhodobé investice podporou udržitelného růstu

4.1 EHSV lituje, že není kladen dostatečný důraz na otázku investic a obnovení **domácí poptávky**. Evropa potřebuje růst a zaměstnanost, proto je nutností **nový evropský investiční program**. EHSV opakuje své návrhy na vytvoření investičního plánu zaměřeného na tvorbu kvalitních pracovních míst, zejména pro mladé lidi, udržitelný rozvoj, inovační projekty orientované na budoucnost, ale také vzdělávání, výzkum, infrastrukturu a ekologickou účinnost. Hlavním kritériem takového programu musí být tvorba pracovních míst a následné zmírnění chudoby, jakož i uvolnění tlaku na veřejné finance díky větší účasti na trhu práce.

4.2 Takový investiční program musí doplnit a posílit snahy vynaložené na zlepšení **konkurenceschopnosti podniků** a podporu ekonomického oživení ve snaze posílit ekonomickou výkonnost EU na mezinárodní scéně a zajistit jí prosperující, inkluzivní a efektivní budoucnost z hlediska zdrojů. Solidarita a loajalita, jak uvnitř jednotlivých zemí tak v Evropě, jsou základní prvky umožňující zajistit, aby vynaložené úsilí bylo politicky a sociálně přijatelné a měli z něj prospěch všichni.

4.3 EHSV je spokojen, že se účinné využívání **přírodních zdrojů** a provádění **energetických politik** zmiňuje mezi prioritami roční analýzy růstu 2014 v souvislosti se zajištěním růstu a konkurenceschopnosti. Výbor se domnívá, že hlavní výzvou nadcházejících let bude **inkluzivní zelená ekonomika**, která bude **mobilizací k překonání krize**. Opatření k podpoře růstu a zaměstnanosti se musí zaměřit na ekologický přechod k nízkouhlíkové ekonomice ekologicky využívající zdroje do roku 2050. EU bude muset tento proces urychlit.

4.4 Vzhledem k tomu, že rozpočtové škrty nemohou samy o sobě podpořit růst, EHSV vyzývá Komisi, aby svou koncepci podrobněji rozpracovala z hlediska politiky soukromých investic, přístupu MSP k úvěrům, oživení spotřeby a strukturálních reforem v oblasti fiskálních politik. Opatření přijatá na vnitrostátní úrovni v těchto třech oblastech (**investice, spotřeba, daně**) mohou přinést plný účinek pouze v jasně definovaném koordinovaném **evropském rámci** orientovaném na perspektivy udržitelného rozvoje a sdílené prosperity.

4.5 EHSV znovu opakuje svá doporučení na **podporu investic** na evropské úrovni, zejména **vydání dluhopisů EIB** nebo EIF k financování růstu, přilákání přebytků úspor na celosvětové úrovni, povolení vyloučení některých strukturálních investic orientovaných na budoucnost z definice veřejného dluhu a věnování větší pozornosti průmyslové politice.

4.6 Ve snaze přispět k oživení **domácí poptávky** v Evropě je nutné zlepšit účast na trhu práce, veřejné služby zaměstnanosti a aktivní opatření na trhu práce. V této souvislosti je velmi kladně vnímán **systém záruk pro mladé lidi**, a to i přes jeho příliš skromné financování. Je však rovněž nutné zajistit zaměstnancům a pracovníkům **trvalé perspektivy v oblasti zaměstnanosti a platů**, bez nichž není možné obnovit důvěru a spotřebu.

4.7 V zájmu podpory obnovy vnitřního trhu by měla být provedena modernizace právních předpisů v oblasti pracovních smluv s cílem umožnit větší **flexibilitu** trhu práce, jež by rovněž měla v celkové rovnováze zohlednit **rozměr „bezpečnosti“ trhu práce**. Eurostat odhadl počet chudých pracujících v EU v roce 2011 ⁽⁹⁾ na 8,7 % a nejisté podmínky se s hospodářskou krizí dále šíří.

4.8 Stejně tak je třeba výzvu Komise k účinnější sociální ochraně na podporu sociálních změn a postupného zmírnění **nerovnosti a chudoby** interpretovat jako požadavek na kvalitu služeb pro nejzranitelnější občany. Podle Eurostatu byla v roce 2012 ⁽¹⁰⁾ čtvrtina obyvatel EU ohrožena chudobou nebo sociálním vyloučením, což znamená téměř 125 milionů osob. Tento počet od roku 2008 stoupá, z čehož nelze vinit nefunkční systémy sociální ochrany, ale hospodářskou krizí a politiky, v nichž se nevěnovala dostatečná pozornost otázkám rovnosti a sociální spravedlnosti.

4.9 V této souvislosti EHSV důrazně připomíná, že náklady a přínosy strukturálních reforem musí být rozděleny spravedlivě mezi všechny subjekty, což především znamená, že je již nyní nutné uvažovat o **rozdělení přínosů očekávané budoucí udržitelné obnovy**. EHSV znovu opakuje svou žádost Komisi, aby ujasnila svůj přístup k platům, inflaci a produktivitě.

5. Zlepšení správy, prozatím však omezené a nerovné

5.1 EHSV zastává názor, že by se při příležitosti hodnocení nové evropské správy ekonomických záležitostí mělo **provést zjednodušení** postupů. Jak již Výbor zdůraznil ve svých dřív stanoviskách, časový plán evropského semestru je zahlcen nástroji: Pakt o stabilitě a růstu, Smlouva o stabilitě, koordinaci a hospodářské správě, balíček šesti právních aktů a balíček dvou právních aktů týkajících se správy ekonomických záležitostí atd.). EHSV konstatuje, že tento vývoj ve správě přes svou komplexnost zřejmě dokázal trhy ujistit o ochotě EU a členských států řešit **problémy HMU**. Napříště bychom měli postupovat důvěryhodně, srozumitelně a legitimně.

5.2 Co se týče zapojení **sociálních partnerů a občanské společnosti**, roční analýza růstu se zaměřuje především na přijetí odpovědnosti na vnitrostátní úrovni a neklade dostatečný důraz na skutečné zapojení těchto aktérů do definování hlavních směrů a provádění politik. Důvěryhodnost a sociální přijatelnost reforem závisí na úzké spolupráci a koordinaci se sociálními partnery, jež je zárukou úspěchu jejich provádění.

5.3 Evropští občané také od Evropy a členských států očekávají, že tato nová správa se bude zabývat **dalšími problémy**, s nimiž jsou konfrontováni: m.j. bojem proti globálnímu oteplování, energetickou politikou, průmyslovou politikou a podporou šetrného a účinného využívání zdrojů. V tomto ohledu EHSV vítá priority, které Komise určila v oblasti energetiky.

5.4 V rámci správy ekonomických a sociálních záležitostí s jednotným postupem dohledu by mohl být zaveden pobídkový mechanismus, který by **podpořil národní reformy** orientované na **konvergenci a konkurenceschopnost**. Roční analýza růstu 2014 zmiňuje diskusi, která se rozproudila v souvislosti s novým nástrojem pro konvergenci a konkurenceschopnost a týkala se „**smluvních ujednání**“ či „smluv pro konkurenceschopnost“, jež by obsahovaly závazky reforem v členských státech výměnou za finanční podporu k usnadnění provádění. Podle Výboru je třeba upřesnit způsob financování (přidaná hodnota oproti stávajícím strukturálním fondům, způsobilé typy reforem, objem finančního nástroje, zdroj financování) a konkrétní podobu těchto smluvních ujednání, proto doporučuje ponechat **diskusi otevřenou a nic neuspěchat**. Smluvní přístup, z něž vychází nástroj pro konvergenci a konkurenceschopnost, by mohl poskytnout větší manévrovací prostor na vnitrostátní úrovni pro lepší zapojení občanské společnosti. Tento přístup se také zdá být kompromisním řešením mezi dobrovolnou koordinací a závazným postupem v oblastech, kde je pravomoc Unie v současnosti omezená. Členské státy se budou touto problematikou znovu zabývat na zasedání Rady v říjnu 2014.

5.5 Co se týče přesunu **zdanění** z práce zejména na spotřebu, EHSV se obává, aby za současných okolností neoslabil vnitřní poptávku. Kromě toho je znepokojen rizikem konkurence mezi členskými státy v otázce co nejnižších platů, která by poptávku dále snížila.

⁽⁹⁾ [http://www.europarl.europa.eu/RegData/bibliotheque/briefing/2013/130424/LDM_BRI\(2013\)130424_REV1_FR.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/bibliotheque/briefing/2013/130424/LDM_BRI(2013)130424_REV1_FR.pdf).

⁽¹⁰⁾ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_PUBLIC/3-05122013-AP/FR/3-05122013-AP-FR.PDF.

5.6 Co se týče **ekologických daní**, EHSV se zájmem konstatuje, že Komise si jako prioritu stanovila změnu koncepce zdanění a přesun daňového zatížení z práce na další související oblasti, mimo jiné na znečištění. Měla by být přijata opatření na podporu reforem ekologických daní v členských státech, neboť mohou přispět k rozpočtové konsolidaci při současném snížení spotřeby přírodních zdrojů a dovážených fosilních paliv. To by mělo na růst a zaměstnanost méně negativní účinky než nepřímé daně.

5.7 Co se týče **zdanění majetku**, jež roční analýza růstu pouze zmiňuje jako jeden zdroj daní, jež by mohl být alternativou ke zdanění práce, Výbor žádá Komisi, aby tuto koncepci ujasnila a v příští roční analýze růstu předložila konkrétní návrhy.

V Bruselu dne 26. února 2014

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Henry MALOSSE

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k pozměněnému návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti

(kodifikované znění)

COM(2013) 932 final – 2010/0095 (COD)

(2014/C 214/11)

Dne 13. ledna 2014 se Evropský parlament a dne 21. února 2014 Rada, v souladu s články 43, 114 a 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci *pozměněného návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti (kodifikované znění)*

COM(2013) 932 final – 2010/0095 (COD).

Jelikož se Výbor domnívá, že obsah návrhu je uspokojivý, a mimo to se k němu již vyjádřil ve stanovisku CESE 966/2010 přijatém dne 14. července 2010 (*), rozhodl se na 496. plenárním zasedání (jednání dne 26. února 2014) 224 hlasy pro, 4 hlasy byly proti a 13 členů se zdrželo hlasování, zaujmout k navrhovanému znění příznivé stanovisko.

V Bruselu dne 26. února 2014

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Henri MALOSSE

(*) Stanovisko EHSV k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o postupu při poskytování informací v oblasti norem a technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti (kodifikované znění), Úř. věst. C 44, 11.2.2011, s. 142.

ISSN 1977-0863 (elektronické vydání)
ISSN 1725-5163 (papírové vydání)

Úřad pro publikace Evropské unie
2985 Lucemburk
LUXEMBURSKO

CS